

Debatten van de provincieraadszitting

24 november 2016

OPENBARE ZITTING 24 NOVEMBER 2016

Mevrouw de voorzitter

Goede namiddag allemaal, mijnheer eerste gedeputeerde, mevrouw en heren gedeputeerden, mijnheer de griffier, collega's. Wij gaan vandaag, 24 november, door met de tussenkomsten. Bij deze is de vergadering geopend. Ik heb verlofaanvragen van mevrouw Isabelle De Clercq, de heer Kris Van Caneghem, de heer Tim Moens, mevrouw Van De Populiere, de heer Filip Liebaut en mevrouw De Brouwer.
Mijnheer Rik Franck.

De heer Franck

Mevrouw Yasmina Beldjoudi komt later.

Mevrouw de voorzitter

Goed. Ik heb er nog enkelen die de vergadering later zullen vervoegen. Dat zijn mevrouw Gerda Zenner-De Gryze en de heer Jo De Cuyper.
Mevrouw Verhoeve.

Mevrouw Verhoeve

De heer Maes is op weg.

Mevrouw de voorzitter

Zeer goed. Wij zijn tegenwoordig altijd op weg en onderweg. Geen probleem.

PUNT 1. GRONDGEBONDEN MATERIES

Mevrouw de voorzitter

Wij zijn beland bij de beleidstussenkomsten voor de grondgebonden materies. Ik heb de tussenkomst van mevrouw Dominique Buysse: de provincie van de toekomst met focus op de grondgebonden materies; nieuwe initiatieven, projecten en profilering van de provincie.
Mevrouw Buysse, u heeft het woord.

Mevrouw Buysse

Dank u, voorzitter. Beste aanwezigen, geachte heer en vrouw députés en beste collega's. We weten al een tijdje dat de provincies in de toekomst de persoonsgebonden materies moeten laten varen, hoe jammer ik dat persoonlijk ook vind. Net op het vlak van de persoonsgebonden materies is er binnen de werking van de provincie veel aandacht aan de kwetsbaren in de maatschappij. Ook gisteren, tijdens de budgetverklaring, werden daar veel voorbeelden van gegeven. Om er maar een paar te noemen: PISAD en de drugpunten, de G-sportinitiatieven rond begeleiding van slachtoffers van familiaar geweld, enzovoort. Jammer of niet, de provincie zal het extern doelgroepenbeleid vaarwel moeten zeggen. Het is

DEBATTEN

dan ook logisch dat er in het budget 2017 geen nieuwe initiatieven te vinden zijn op het vlak van de persoonsgebonden materies. Wat me echter wel verwonderde, is dat er in het budget weinig nieuwe projecten worden ingeschreven op de grondgebonden materies. Ook dat is gisteren meermaals gezegd. Het budget van 2017 is eigenlijk grotendeels een voortzetting van de voorbije jaren. Door de gedeputeerde, de heer Vercamer, werd gisteren al gezegd dat de deputatie met de heroriëntatie naar de grondgebonden materies bezig is. Ik was blij om dat te horen, want naar mijn mening is de tijd rijp om ons te profileren op de bevoegdheden die de provincie wel nog behoudt. Ik hoop dan ook dat de deputatie samen met de diensten bezig is met de voorbereidingen van nieuwe initiatieven en dat ze nieuwe projecten aan het uitschrijven is op deze bevoegdheden. Maar ik hoop ook dat op de grondgebonden materies de traditie die de provincie geeft in de aandacht voor specifieke doelgroepen verder zijn gevolg krijgt. Daar liggen volgens mij zeker opportuniteiten. Om maar één voorbeeld te noemen: in het beleidsveld wonen ligt er in dat verband naar mijn idee heel wat werk op de stapel. Dagelijks word ik als maatschappelijk assistent en als voorzitter van OCMW geconfronteerd met een ver doorgedreven discriminatie op de woninghuurmarkt. Zelfs met een gedegen ondersteuning is het voor mensen met een niet-witte huidskleur, een niet-Belgische afkomst, omwille van een handicap, of vanwege het feit dat ze van een vervangingsinkomen moeten leven bijna onmogelijk geworden om nog een kwalitatieve woning te huren. Een ander aspect dat zeker de aandacht verdient, is dat mensen in armoede extra kwetsbaar zijn op het vlak van wonen. Mensen met een leefloon die twee derde van hun inkomen aan huur dienen te besteden, zijn jammer genoeg geen uitzondering meer. Met het weinige dat nog overblijft, kunnen mensen geen menswaardig leven meer uitbouwen. Samenvattend: is de deputatie nieuw beleid aan het voorbereiden? Zo ja, kunnen we vandaag al kennismaken van enkele concrete plannen in dat verband en van nieuwe visies en nieuwe acties die op stapel staan? Zal er op het gebied van de grondgebonden materies extra aandacht zijn voor de speciale doelgroepen als jongeren, ouderen, mensen in armoede, personen met een handicap? Dank u.

Mevrouw de voorzitter

Ik dank u, mevrouw Buysse. Ik ga op dit punt tussenkomst geven aan de heer eerste gedeputeerde, de heer Vercamer. Hij heeft het woord.

De heer gedeputeerde Vercamer

Dank u, mevrouw de voorzitter. Collega's, ik kan al verwijzen naar wat ik gisteren gezegd heb op pagina 6 en 7, voor wie mijn uitgeschreven tekst heeft, onder punt 2.0, over provincies nieuwe stijl, of transitie. We hebben in 2015 met de deputatie beslist het transitieproject op te starten. De afslanking beschouwen we in die zin als een positief scharnierpunt om te evolueren naar een nieuw provinciebestuur. Niet alleen wat bevoegdheden betreft, vooral grondgebonden in de toekomst, maar ook inzake visie op dynamisch personeelsbeleid. In een eerste fase proberen we vanuit een intern overleg een strategie te ontwikkelen om die verandering aan te pakken en een inhoudelijk debat over de toekomstige invulling op te starten. Wij moeten inderdaad bereid zijn om onze organisatie en beslissingsstructuur aan te passen. In een tweede fase is het de bedoeling de keuzes en opties projectmatig en gefaseerd aan te pakken in functie van de inwerkingtreding van dat decreet, dat op 9 november gestart is. De ingangsdatum is 1 januari 2018. De conclusies gaan we naar voor brengen in deze raad. Ze zullen ook voorgelegd worden. De concretisering zult u ongetwijfeld vinden in ons begrotingsdocument 2018, want dan gaat het in. Dat zal zich ook budgetmatig in cijfers moeten vertalen. Wij blijven bij onze klassieke stelling dat in een genetwerkte samenleving de provincies een nuttige en noodzakelijke rol blijven spelen voor en in samenspraak met de gemeenten en het middenveld. Wij zijn in staat een beleid op maat te ontwikkelen. We doen dat nu ook. We zullen dat in de toekomst moeten blijven doen, maar geconcentreerd op grondgebonden bevoegdheden. Die stelling blijft geldig zolang er 65 gemeenten zijn in Oost-Vlaanderen en 308 in Vlaanderen; kleine, middelgrote en grote. Nu het budget 2017. U zegt dat er weinig nieuwe dingen in staan. Ik heb daar gisteren ook al een eerste antwoord op gegeven. Het budget 2017 is de vertaling van het meerjarenplan 2014-2019, maar dan toegespitst op het betrokken jaar. Dat is in ons geval 2017. Dat is één. Wij blijven continu op hetzelfde spoor en dat hoort ook zo. Het feit dat de provincies vanaf 2018 worden afgeslankt en geen persoonsgebonden materies meer mogen doen, betekent ook niet dat er plotseling budgettaire ruimte komt, want men heeft een verrekening gemaakt. Bij de bevoegdheden die ontnomen worden, gaan ook het personeel, de middelen en de infrastructuur mee. Dat gaat over 19 miljoen. Volgens ons is dat minder en moet men nog 2,2 en 4,2 daar aftrekken, die Vlaanderen ons moet compenseren. We gaan dus geen extra middelen hebben om onze grondgebonden

bevoegdheden uit te voeren. We gaan het zelfs met minder moeten stellen. Intern zijn we nu al bezig om te bekijken, en ik verwijs naar het transitieproject, hoe we die werking nog kunnen optimaliseren en hoe we vanaf 2018 een nog meer geïntegreerd en projectmatig systeem kunnen opzetten om inderdaad in te spelen ook op nieuwe behoeften die we ontdekken, weliswaar binnen de beschikbare budgettaire ruimte. De verwondering die ge hebt dat er in het budget 2017 weinig nieuwe projecten worden ingeschreven voor de grondgebonden bevoegdheden is dus inderdaad te wijten aan het feit dat we nog onvoldoende zekerheden hebben over de marge waarover we beschikken. Maar u zult wel gezien hebben dat we bijvoorbeeld rond de sector die u blijkbaar nauw aan het hart ligt, wonen, reeds ruimte gemaakt hebben voor nieuwe initiatieven. We hebben extra ingezet op de sociale verhuurkantoren, waarvan het de bedoeling juist is om 250 extra woningen in Oost-Vlaanderen via de SVK's beschikbaar te stellen. Er is extra ingezet op ons budget sociale leningen, dat van 3 naar 4 miljoen stijgt. Eigenlijk verschil ik op dat vlak dus een beetje met u van mening, maar ik denk dat we wel dezelfde zorgen en bekommernissen hebben. In eerste instantie wordt ons project zoals we dat bij het begin van de legislatuur hier opgezet hebben onverkort uitgevoerd, wetende dat er in 2018 een verandering komt, nu reeds daar waar mogelijk een kleine aanloop nemend. We hebben extra ingezet op participatieprocessen inzake ruimtelijke ordening. We zetten extra in op fietspaden. Er zijn inderdaad wel wat voorbeelden te geven. In onze provinciale domeinen hebben we wat marge gemaakt om zowel naar sportinfrastructuur als naar recreatie-infrastructuur extra investeringen te doen, maar altijd voorzichtig. We wachten tot we definitief zicht hebben op de cijfers vanaf 1 januari 2018, want de afslanking van de provincies betekent niet alleen een verlies aan bevoegdheden, maar ook aan financiële middelen. De grootte van dat verlies ligt decretaal vastgelegd, maar het zal pas in het verdere verloop van het transitieproces duidelijk worden hoe dat concreet vertaald wordt. Er is nog wat onduidelijkheid over bijvoorbeeld de overheadkosten en dergelijke. Conclusie: daar waar mogelijk hebben we reeds een aanzet gegeven om te tonen dat we op die grondgebonden bevoegdheden extra willen inzetten. We zetten onverkort voor 2017 ook verder in op de persoonsgebonden bevoegdheden. En we wachten eigenlijk af tot wanneer we onze juiste financiële ruimte kennen. Maar ondertussen is er een transitieproject opgestart waarvan we u hopelijk in het voorjaar van 2017 meer nieuws zullen kunnen geven aan de hand van concrete voorstellen.

Mevrouw de voorzitter

Goed, mijnheer eerste gedeputeerde. Dat volstaat? Mevrouw Buysse, ik dank u.

PUNT 2. BUITENLANDSE BETREKKINGEN, EUROPESE PROJECTEN**Mevrouw de voorzitter**

Ik zie hier een tussenkomst van de heer Eric Scheire over de evaluatie van de buitenlandse missies op provinciaal niveau. Mijnheer Scheire, ik ga u het woord geven.

De heer Scheire

Dank u, mevrouw de voorzitter. Mevrouw de voorzitter, mijnheer de griffier, leden van de deputatie, beste collega's. Vorig jaar is collega Van Duyse hierover tussengekomen. De N-VA is van oordeel dat deze buitenlandse missies het best gebeuren door het FIT, het Flanders Investment and Trade Agentschap. Wij herhalen even de doelstellingen en ervaringen die het agentschap ziet voor een geslaagde handelsmissie. De coördinatie en de voorbereiding van het geheel moeten door één partij gebeuren. Daar zetten zij zichzelf vanzelfsprekend naar voor. Ten tweede: een sterke, wervende actie naar de bedrijven in functie van de missie. Daar zien zij heel veel actoren op het veld aanwezig. Ten derde: de mogelijkheid om in het buitenland een interessant afsprakenprogramma op te stellen voor de deelnemende bedrijven. Ook daar denkt het agentschap, niet ten onrechte, dat het daarvoor het best geplaatst is. Uit het antwoord van de minister-president op een parlementaire vraag citeer ik: "Optimale interactie tussen deze drie factoren is noodzakelijk en een regelmatig overleg tussen alle betrokken partijen in die zin is belangrijk." Hier knelt het schoentje. In de documenten die wij onderzocht hebben, vinden wij nergens dat de provincie het FIT in de driving seat wil zien, noch dat er concrete

DEBATTEN

samenwerking is. Uit het antwoord van de gedeputeerde van vorig jaar hebben wij vooral onthouden dat het FIT onvoldoende terreinkennis zou hebben van de locaties waar de provincie Oost-Vlaanderen zich op concentreert en dat het provinciebestuur Oost-Vlaanderen precies daar een meerwaarde heeft. Wij kunnen deze stelling gezien de voorgeschiedenis nog enigszins volgen. We vragen ons echter af waarom er niet meer gecoördineerd gewerkt wordt met het FIT. Waarom is de provincie Oost-Vlaanderen, of zijn de provincies tout court, geen gedefinieerde partners van het FIT? Waarom moet er een parallelle structuur blijven bestaan? Het ideale zou zijn dat door een samenwerking van de provincie met het FIT de kennis en de knowhow zouden overgedragen worden aan het FIT. Heeft de provincie Oost-Vlaanderen de bedoeling om nauwer te gaan samenwerken met dit agentschap? Heeft de provincie de intentie om haar netwerk op dit gebied te integreren met het netwerk van het agentschap om tot een grotere synergie te komen? Wij hebben nog een tweede opmerking over de buitenlandse missies van de provincie. Tot nu toe wordt er door de deputatie niet proactief gecommuniceerd naar de provincieraad over de buitenlandse economische missies. Zou het mogelijk zijn om voor de opzet van elke missie een kennisgeving te doen aan de raad met de concrete doelstellingen van de missie en na de missie een kennisgeving van de evaluatie van deze missie, zodat er een debat kan ontstaan over het nut van die specifieke missie? Als voorzitter van de centrale commissie heb ik in de loop van dit jaar gesuggereerd om eenmaal per jaar in een centrale commissie een evaluatieverslag te geven over de missies van de voorbije twaalf jaar. Daarvoor was er niet echt enthousiasme bij de deputatie. Nochtans, meten is weten. Waarom zou er ook geen verslag kunnen gegeven worden van de langetermijnresultaten van bepaalde missies? Succesverhalen kunnen een stimulans zijn voor verdere missies en kunnen als dusdanig sturend werken, weze het dan onder de controle van het FIT.

Mevrouw de voorzitter

Ik dank u, mijnheer Scheire. Dan geef ik het woord aan de gedeputeerde, de heer Versnick.

De heer gedeputeerde Versnick

Dank u, voorzitter. Collega's. De internationale samenwerking van het provinciebestuur Oost-Vlaanderen heeft uiteraard een economische finaliteit. De eerste bedoeling was en is om economische opportuniteiten te vinden voor onze ondernemingen en het ondersteunen in hun ambitie om een internationaal beleid te voeren en internationaal actief te zijn. Dit, ik wil het onderstrepen, in een beperkt aantal focuslanden waar we effectief een meerwaarde hebben. Ik bedoel nu in het bijzonder China en Vietnam. Om deze doelstellingen te verwezenlijken, organiseert het provinciebestuur op regelmatige basis handelsmissies, vaak gecombineerd met een wetenschappelijke insteek. Hiernaast worden andere activiteiten, bijvoorbeeld economische seminaries, individuele zakelijke contacten en diverse netwerkmomenten voor ondernemingen georganiseerd. De samenwerking in het Oost-Vlaams beleid ten aanzien van het buitenland is subsidiair en complementair aan de Vlaamse en federale buitenlandse relaties. Het provinciebestuur werkt essentieel en in partnerschap en dus in permanent overleg met de andere bestuursniveaus. Ook in acties wordt synergie nagestreefd. Vanuit deze optiek wordt er door de synergie een duidelijke meerwaarde gecreëerd. Graag maak ik dit concreet aan de hand van een praktijkvoorbeeld: de economisch-wetenschappelijke missie naar Vietnam rond de toelevering van land- en tuinbouw begin december. U wordt hier reeds proactief geïnformeerd over deze missie. U wordt eigenlijk onmiddellijk bediend op uw wenken. Deze Oost-Vlaamse missie kadert in een multisectoriële missie van Flanders Investment and Trade en Brussels Export. Zij gaan allebei participeren in die missie. Gelet op onze grote knowhow en expertise, de intensieve bestaande samenwerking en het grote netwerk dat het provinciebestuur heeft opgebouwd rond dit thema, neemt Oost-Vlaanderen het belangrijke luik rond land- en tuinbouw voor zijn rekening. U weet dat wij de belangrijkste sierteeltprovincie zijn van het ganse land en dat we daar ook een bijzonder goed en sterk exportproduct hebben. Wij nemen effectief voor een deel de lead in deze missie, dit in expliciete afstemming met het FIT. Het FIT daarentegen is verantwoordelijk voor de andere Vlaamse bedrijven die deelnemen aan deze multisectoriële missie. Het is dus duidelijk dat het Oost-Vlaamse provinciebestuur door zijn structurele samenwerking met Vietnam op dit vlak een duidelijke meerwaarde biedt, die ontegensprekelijk door Flanders Investment and Trade wordt erkend. Het Vlaams niveau haalt zelf drie belangrijke voorwaarden aan. U hebt ze daarnet geciteerd. Om het debat niet al te lang te laten duren: dit was ook de vraag van de heer Van Duyse. We hebben er vorig jaar een beetje over gedebatteerd. Ik heb die drie voorwaarden effectief getoetst aan het voorbeeld van de missie naar Vietnam. Ik ga deze toetsing niet volledig geven. Ik zal u die schriftelijk overmaken, zodat u die rustig kunt nalezen. Dat is een kwestie van het debat wat vooruit te laten gaan.

Dan voeg ik er ook nog graag aan toe dat sinds het begin van deze legislatuur niet minder dan 32 verschillende Oost-Vlaamse en Vlaamse ondernemingen deelnamen aan initiatieven georganiseerd door het provinciebestuur in het kader van onze internationale samenwerking. Het betreft ondernemingen uit een hele reeks van sectoren, bijvoorbeeld logistiek, clean energy, biotech, automotive, land- en tuinbouw, dredging, bouw, consultancy en noem maar op. Het spreekt voor zich dat meerdere van deze bedrijven op meer dan één Oost-Vlaamse activiteit waren vertegenwoordigd. Dit najaar werden door de Vietnamese ambassade twee seminaries georganiseerd in België rond zakendoen in Vietnam. Eén was er in Gent, in samenwerking met het provinciebestuur van Oost-Vlaanderen, voor de ganse Vlaamse regio en één in Brussel voor de regio Brussel en voor Wallonië. Op ons event hier in Gent, georganiseerd door het provinciebestuur, waren niet minder dan tachtig bedrijven aanwezig. Het bewijst opnieuw de unieke positie van het provinciebestuur Oost-Vlaanderen in de samenwerking met Vietnam, die ook duidelijk door de Vietnamese ambassade wordt erkend. Tot slot meld ik nog graag dat Oost-Vlaams internationaal beleid zich ook richt op de doelstelling om kennisinstellingen te ondersteunen in hun ambitie internationale contacten uit te bouwen. Vaak kunnen beide doelstellingen versterkend werken in beide richtingen. Vandaar dat bijvoorbeeld in de organisatie van handelsmissies economische, wetenschappelijke en academische doelstellingen worden gecombineerd, wat trouwens het geval is met deze missie naar Vietnam. Collega Diaby stelt daar zo dadelijk ook nog een vraag over. Ik zal daar nog een aantal elementen aan toevoegen. Wat de communicatie betreft gaat het juist over waar het gebeurt. U heeft de centrale commissie voorgesteld. Ik heb dan gezegd: we hebben een commissie waarin alle punten van het grondgebonden beleid behandeld worden en waar effectief telkenmale verslag wordt uitgebracht na een missie. Dat in de provincieraad doen is dat misschien wat groot. Als gij zoudt willen dat er voor we naar een missie gaan daar in de commissie een uiteenzetting over gegeven wordt of een korte toelichting gegeven wordt over de doelstellingen van die missie en eventueel over wie er allemaal gaat participeren, dan wil ik dat zeer graag doen. Ik heb er geen enkel probleem in om dat in openheid en transparantie te doen. Mijn voorstel is om dat in de gespecialiseerde commissie te doen, zodat we met de collega's aanwezig zijn die geïnteresseerd zijn in deze materie en die daar ook kunnen op toelagen. Tot daar mijn antwoord, voorzitter.

Mevrouw de voorzitter

Goed, mijnheer de gedeputeerde. Mijnheer Scheire.

De heer Scheire

Ik mis nog steeds de samenwerking met het FIT. Hier en daar komt die wel aan bod, maar als ik kijk naar de website van het FIT, vind ik niet alleen nergens iets over een missie in Oost-Vlaanderen, maar ook niet dat ze in de andere provincies gebeurd zijn. Ook in de presentatie die een tijdje geleden gegeven is in, denk ik, de Eerste Commissie, op vraag van mevrouw Gillis, zie ik geen enkele vermelding naar het FIT. Ik zie daar heel veel organisaties: Voka staat daarbij en er is een aantal bedrijven dat daarin geciteerd wordt. Het FIT zie ik nergens vermeld. Dat is eigenlijk het voornaamste thema in mijn vraag. Waarom wordt er niet meer samengewerkt met het FIT en gestructureerd samengewerkt met het FIT? Als jullie die seminaries organiseren, weet ik ook niet of het FIT daar vertegenwoordigd wordt en aanwezig is.

Mevrouw de voorzitter

Goed, mijnheer Scheire. Wij nemen dat mee. Mijnheer de gedeputeerde.

De heer gedeputeerde Versnick

Heel kort een antwoord. Eén: de vorige presentatie waar u naar verwijst was een missie naar China in samenwerking met Voka en ondersteund door het FIT. De missie die we nu doen naar Vietnam is in nauwe samenwerking en in overleg met het FIT. Bij het verslag zult u dat vernemen. U zult dat heel duidelijk zien.

DEBATTEN

Mevrouw de voorzitter

Goed. Ik dank u, mijnheer de gedeputeerde. Dan geef ik het woord aan de heer Kalifa Diaby over de ondersteuning van onderzoeks- en uitwisselingsprojecten, specifiek inzake hoger onderwijs tussen de provincie, Hebei en Vietnam.

De heer Diaby

Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Waarde collega's. Ik lees dat het Oost-Vlaams provinciebestuur al meer dan een kwart eeuw samenwerkt met China rond bepaalde projecten. Projecten die zeker waardevol zijn voor de lokale autoriteiten en de lokale bevolking. Een van de realisaties van die samenwerking is de China Desk en de East Flanders Desk, waar bedrijven terecht kunnen voor diverse dienstverlening. Die twee entiteiten zorgden voor een vlotte samenwerking en dat heeft geleid tot positieve resultaten. Wat in deze tekst vooral mijn aandacht heeft getrokken is de ondersteuning van onderzoek in uitwisselingsprojecten, specifiek inzake hoger onderwijs tussen de provincie Oost-Vlaanderen enerzijds en China en Vietnam anderzijds. Ik ben echt nieuwsgierig naar de positieve resultaten op het niveau van universitaire samenwerking tussen die twee of drie landen. Wat zijn hier de positieve resultaten, zowel voor de Chinese universiteiten als de Universiteit Gent, op het vlak van onderwijs- en onderzoekssamenwerking? Zijn er goede praktijken die de provincie ervan kan gebruiken voor andere landen?

Mevrouw de voorzitter

Ik dank u. Dan geef ik het woord opnieuw aan de gedeputeerde, de heer Versnick. U heeft het woord.

De heer gedeputeerde Versnick

Dank u, voorzitter. Collega's. Het is goed dat de heer Diaby eraan herinnerd heeft dat we inderdaad reeds een lange samenwerking hebben met China. Dat geeft ons als provincie Oost-Vlaanderen toch ook wel een absoluut voordeel. U moet weten dat wij de vijfde officiële regering, sub-regering, regionale regering – zoals zij dat zien – of provincie zijn die een akkoord heeft gesloten met de provincie Hebei. Ondertussen is Hebei al platgelopen door 150 anderen. Door het feit dat wij de vijfde zijn en ondanks het feit dat wij niet echt een supergrote mogendheid zijn, worden wij nog altijd met zeer veel warmte, met zeer veel égard en ook met zeer veel invloed ontvangen. Ik denk dat het inderdaad goed is om eens aan die lange relatie te herinneren. We hebben een reglement in 2014 in het leven geroepen om Oost-Vlaamse kenniscentra de mogelijkheid te geven – maar dat is eigenlijk maar een hulpje – om internationale samenwerking te initiëren. Er worden twee criteria gehanteerd om de ingediende projecten te beoordelen. Eén: er moet bij voorkeur een economische meerwaarde door het project gecreëerd worden in Oost-Vlaanderen. Hier komt dus de economische doelstelling opnieuw naar voren. Twee: ook de mate waarin het project past bij de samenwerking van het provinciebestuur met het partnerland of de partnerregio is een criterium. Ik ga u één voorbeeld geven. We hebben destijds de hogeschool de mogelijkheid gegeven om een project te gaan opstarten in Vietnam. 5000 euro hebben wij erin geïnvesteerd. Dat project is zodanig succesvol geweest dat het uiteindelijk door de hogeschool en de Universiteit Gent dan een subsidie gekregen heeft van de VLIR van 75.000 euro. Met andere woorden: iedereen heeft gezien dat dit een succesvol project was. Dit is kunnen gelanceerd worden door de hogeschool, mits er een kleine hulp van de provincie was. Uiteindelijk heeft dit project zeer belangrijke subsidies gekregen van de VLIR, een andere subsidiërende organisatie. Ik denk dus dat dit inderdaad een beleid is dat we moeten verder zetten. Ik denk ook dat het eventueel tot navolging zou kunnen zorgen bij andere provincies en bij andere instanties die met een kleine subsidie ergens iets van start kunnen laten gaan waar latere grotere subsidies en gevolgen kunnen uit voortkomen. Ik denk dat wij daar in de provincie Oost-Vlaanderen zeer goed in slagen.

Mevrouw de voorzitter

Ik dank u, mijnheer gedeputeerde Versnick en mijnheer Diaby. Dan mag ik gaan naar voorbehouden door mijnheer Filip Liebaut, maar ze zullen gehouden worden door mevrouw Annick Willems, fractieleidster van CD&V. Het gaat over manieren om de Oost-Vlaming verder warm te maken voor Europa. Mevrouw Willems, u heeft het woord.

Mevrouw Willems

Dank u, voorzitter. Wereldwijd ziet men de opkomst van nieuwe partijen en groeperingen. Veelal zijn ze van extreme signatuur, of het ter linker- of ter rechterzijde is. De opkomst van allerhande populisme en extremisme fruikt sowieso de noodzakelijke nuancering en het zinvol compromis die een samenleving mogelijk maken en voedt ook verder een Euro-scepticisme. Er vallen eventueel wel wat lessen te trekken uit de Brexit en de jongste presidentsverkiezingen in de Verenigde Staten. We hebben dan misschien minder Europa nodig in allerhande vormen van regelgeving, maar als de unie valt, valt ook het grootste vredesproject uit de Europese geschiedenis. Dit besef is bij nog veel te weinig mensen, ook in Oost-Vlaanderen, actueel aanwezig. Het is goed begrepen door de deputatie dat ook voor de provincie Oost-Vlaanderen inzake een pertinente rol tot duiding is weggelegd. Ook werd in de Eerste Commissie recent door medewerkers van Europa Direct provincie Oost-Vlaanderen een gesmaakte voorstelling gegeven omtrent de lopende projecten waarbij, eerder wellicht terecht, voor de benadering via het onderwijs werd geopteerd. Er is dus meer verstaanbaarheid van en voor Europa nodig. Het vertrouwen van mensen terugwinnen en bestendigen – niet enkel van de schoolgaande jeugd, maar van elke Oost-Vlaming, jongeren en ouderen, de hoog- en minder geschoolden – is de komende periode een van de uitdagingen. Tot welke rol is de provincie Oost-Vlaanderen verder bereid om de gewone man en vrouw die zich mogelijk bedreigd voelt door wat onbekend en nieuwkomer is en neigt naar protectionisme te overtuigen van een Europese toekomst? In welke mate kan hiertoe worden gerekend op ondersteuning van de Vlaamse overheid en Europa, die toch dezelfde zorg moeten delen?

Mevrouw de voorzitter

Ik dank u, mevrouw Willems. Ik geef het woord aan de heer gedeputeerde, de heer Versnick. U heeft het woord.

De heer gedeputeerde Versnick

Voorzitter. Ik deel de bezorgdheid die collega Liebaut middels zijn fractieleidster hier heeft naar voor gebracht. Het is inderdaad zo dat je bij laatste verkiezingen vaststelt dat mensen of politieke stromingen die opteren om op te zetten tegen het systeem, tegen de gevestigde waarden, uiteindelijk vrij succesvol zijn. Je ziet dat met de Brexit, maar ook met het achteruitgaan van de populariteit van de Europese Unie. In tal van landen ziet men dat men Brussel – want zo wordt het dan meestal genoemd – verwijt om de verkeerde beslissingen te nemen en al te interventionistisch te zijn. Ik denk dat het grote probleem dat daar aanwezig is, is dat de Europese Unie zeer sterk is in het bedenken van concepten – dat concept van één groot continent is prachtig natuurlijk – maar te zwak zich engageert in het concretiseren van projecten. Op het ogenblik dat je het hebt over één grote ruimte, betekent dat dat je daar ook een aantal consequenties moet aan toevoegen. Je gaat dan bijvoorbeeld naar een gezamenlijke border control voor gans de ruimte. Daar zouden de nationale verschillen zich moeten kunnen overstijgen. Europa gaat dan inderdaad een beetje te detaillistisch optreden in andere gevallen, als het gaat over het definiëren van wat Franse kaas is of wat bepaalde producten zijn. Dat werkt een beetje tegen. Nu hebben we in samenwerking met Europa en met buitenlandse zaken van de federale overheid reeds negentien jaar geleden het informatiepunt Europa Direct Oost-Vlaanderen ingericht. Dat is zowel een vraag- als antwoorddienst. Het informatiepunt organiseert ook communicatieacties, informatieactiviteiten en evenementen. Het richt zich zowel naar scholieren als naar het brede publiek. Ik geef u een voorbeeld. Dit is een kleine publicitaire pagina. Binnenkort zullen twee Europakenners op 12 december weer het jaarlijks Europees ludiek jaaroverzicht in de Capitele doorgaan. Dat zijn professor Hendrik Vos enerzijds en tv-journalist Rob Herbert anderzijds. Daar zijn duizend mensen op aanwezig. We hebben tal van acties, ook in scholen. Er zijn wedstrijden voor scholen. We proberen de media in te spelen op Europa en Europa bekender, beter bekend te maken en positieve voordelen van Europa voor te stellen. Ook in de

DEBATTEN

sociale media is informatiepunt Europa Direct aanwezig. Tot daar een aantal algemene bedenkingen. Ik zal aan de heer Liebaut een concreet overzicht bezorgen van alle specifieke acties die onze informatiedienst doet, maar die toch te impressionant en te lang zijn om hier allemaal stuk voor stuk te gaan opsommen.

Mevrouw de voorzitter

Dank u, mijnheer de gedeputeerde. Mevrouw Willems, u gaat de boodschap overmaken aan de heer Liebaut. Ik zie een tussenkomst van de heer Lemaitre en nadien van de heer Herman. Mijnheer Lemaitre.

De heer Lemaitre

Dank u, mevrouw de voorzitter. Het is een thema dat deze provincieraad uiteraard een beetje overstijgt, maar dat wel interessant is. Ik ga het ook niet nodeloos rekken. Ik zie zelf de insteek een beetje anders. Ik denk zelf niet zozeer dat we de mensen moeten warm maken voor Europa. Ik deel toch wel een groot deel van de analyse die de gedeputeerde ook maakte. Ik denk dat we dringend de Europese Unie zelf moeten herbekijken. Het probleem zit niet zozeer aan de zijde van de Europese burger. Ik denk dat Europa erin geslaagd is om bijzonder ver af te staan van de basis en van de mensen. Ik denk dat het een zeer log apparaat geworden is dat vaak weinig slagkrachtig kan reageren en er meestal ook niet in slaagt om antwoorden te formuleren op vragen en problemen waar de mensen aan de basis mee zitten. Ik denk dat we net dat moeten aanpakken. We gaan dat niet van hieruit kunnen aanpakken, maar ik denk wel dat het absolute noodzaak is voor de Europese Unie om een nieuw waardenverhaal te vinden. Anders vrees ik dat het een vogel voor de kat wordt. Ik denk dat dat bijzonder jammer zou zijn, want ik ben de Europese gedachte bijzonder goed genegen.

Mevrouw de voorzitter

Goed, mijnheer Lemaitre. Mijnheer Herman.

De heer Herman

Dank u wel, voorzitter. Collega's. Deze tussenkomst bewijst voor mij nog maar eens hoe de politieke elite zich verheven voelt en eigenlijk neerkijkt op het gewone volk – het volk waarvan ik er heus van overtuigd ben dat het heus verstandiger is dan u denkt. Het volk kan echt wel voor zichzelf denken. Een studie wijst trouwens uit dat alle lagen van de bevolking, ook de hoogopgeleiden, voor de Brexit hebben gestemd en voor Trump. Er is niks mis met een gezond nationalistische reflex. Doe gerust verder waarmee u bezig bent. We zullen zien waar u gaat eindigen. Mijnheer de gedeputeerde, ik vraag u om mij de oplistings van initiatieven om Europa te promoten te bezorgen.

Mevrouw de voorzitter

Goed, mijnheer Herman. Geen enkel probleem. De vragen worden genoteerd en de antwoorden zullen u worden overgemaakt. In dit halfroond is dat nog nooit een probleem geweest. Mijnheer Maes, u vraagt ook nog tussenkomst.

De heer Maes

Ik wilde nog even kort tussenkomen over Europa. Ik weet ook niet goed hoe we het aanbrengen, maar het belang van Europa is toch gigantisch. Ik denk aan twee zaken vooral. Rond consumentenzaken kunnen wij ons toch niet voorstellen waar wij zouden staan, in het belang van consumenten en productnormering, moest Europa er niet geweest zijn. Vroeger was de consument toch veel meer een speelbal van allerlei instanties. Ik vind dat hij nu veel beter beschermd is. Een tweede zaak die ik wil

onderstrepen zat er bij Liebaut al in. Dat is de vrede. Mensen, dat is toch gigantisch belangrijk? Ik ben 57 jaar en mijn buur is 71 jaar. Wij hebben alle twee nooit geen oorlog meegemaakt. Geen enkele generatie voor ons – luister goed: geen enkele generatie voor ons – heeft dat ooit kunnen zeggen als mensen 70 werden. Ik vind dat gigantisch belangrijk. Ik vraag mij ook af hoe we die boodschap aanbrengen. Dat is toch nooit gezien voorheen? Wij zijn een volk geworden van zo veel malcontenten. Ik zeg niet dat iedereen het goed heeft, maar was er ooit één generatie waarbij zo'n groot deel van de bevolking zo'n behoorlijk comfort en een behoorlijk goed leven heeft? Tweehonderd jaar geleden moesten mensen zich dood werken, behalve 2, 3 of 4%. De rest moest zich dood werken om in leven te blijven en een dak boven het hoofd te hebben voor het gezin. Ik vind dat we toch eens wat meer moeten denken aan vanwaar het komt. Ik erger me soms aan vele uitspraken die vandaag gedaan worden.

Mevrouw de voorzitter

Mijnheer Maes, we hebben allemaal gehoord wat u gezegd heeft. Elkeen op deze tribune zal handelen hoe hij meent te moeten handelen. Er zijn geen tussenkomsten meer en geen discussies meer.

PUNT 3. TOERISME

Mevrouw de voorzitter

Er zijn voorbehouden voor de heer Paul Carteus. Het is een algemene tussenkomst over strategisch beleidsplan en regiocoördinatoren. Mijnheer Carteus, u heeft het woord.

De heer Carteus

Dank u, voorzitter. Collega's. Toerisme Oost-Vlaanderen heeft de opdracht om een bijdrage te leveren tot het promoten en ontwikkelen van toerisme en recreatie in Oost-Vlaanderen. De regiocoördinatoren werken mee aan de opmaak en de uitvoering van de strategische beleidsplannen van de regio's. Rond toerisme zijn er in het provinciaal beleidsplan weinig wijzigingen. Deze zitten namelijk grotendeels vevat in de langetermijndoelstellingen van 2014-2019. Zoals jullie allemaal weten, wordt toerisme in Oost-Vlaanderen uitgebaat door de Vzw Toerisme Oost-Vlaanderen. Deze Vzw wordt gesubsidieerd door de provincie. Er wordt een subsidie verleend voor productontwikkeling, verdere uitbouw van de cel sectorwerking consulente met nadruk op de logiesector, toerisme MICE, promotie en publiciteit, uitbouw kennis- en expertisecentrum, ondersteuning van de toeristische werking op regionaal niveau, via onder andere de regiocoördinatoren en algemene werking. Er wordt in totaal ruim 3,8 miljoen ingezet voor toerisme. Doelstellingen zijn dag- en verblijfsrecreatie uitbouwen en die ook in de kijker zetten, toerisme promoten in toeristische regio's en de toeristische sector ondersteunen. Er wordt dit jaar sterk ingezet op fiets- en wandeltoerisme en men zal de beschikbare logies en dagtrips in Oost-Vlaanderen promoten via een promowebsite. Als ik de gedeputeerde op de commissie goed begrepen heb, zal hiervoor een professionele fotograaf ingezet worden en zal Vlaanderen de helft van deze kosten betalen. Op de vorige provincieraad hebben we de Vzw-meeting Gent en Oost-Vlaanderen ontbonden. Ik ga de tussenkomst van mijn collega, mevrouw Charlier, niet helemaal herhalen, maar we vinden het een goede zaak dat een voltijdse medewerker zich zal bezighouden met MICE en Oost-Vlaanderen. We hebben van de gedeputeerde begrepen dat deze medewerker zich enkel zal toeleggen op de rest van Oost-Vlaanderen en niet op Gent, dat zelf reeds over twee medewerkers beschikt. Dat is voor ons een goede zaak. Dat is trouwens wat ik vorig jaar ook tijdens mijn tussenkomst aan de gedeputeerde gevraagd heb: niet enkel inzetten op Gent, maar ook aandacht voor MICE en de andere regio's. Mijn collega, mevrouw Charlier, heeft op de vorige provincieraad ook opgemerkt dat dit niet in alle strategische beleidsplannen uitgebreid aan bod komt. We hopen dus dat er daadwerkelijk ingezet zal worden op MICE-toerisme in diverse regio's buiten Gent, zoals de Vlaamse Ardennen, Waasland, Scheldeland en zo verder. Daar is immers nog een groot potentieel. Zoals jullie weten heeft ook Vlaanderen een meerjarenplan. Ik vroeg mij af hoe de provincie zich positioneert tussen het meerjarenplan en het beleid van Toerisme Vlaanderen en de strategische beleidsplannen van de regio's binnen de provincie. De doelstellingen zijn gelijklopend, maar er zijn wel accentverschillen. Stemt Toerisme Oost-Vlaanderen zijn beleid af met de strategische beleidsplannen van de regio's en de plannen en het beleid van Toerisme Vlaanderen? Het lijkt ons als

DEBATTEN

fractie noodzakelijk om een beleid te voeren dat in de lijn ligt van het Vlaamse beleid. Daarnaast herhalen we ons standpunt dat Toerisme Oost-Vlaanderen vooral een ondersteunende rol moet spelen ten overstaan van de regio's, steden en gemeenten en daar een heel belangrijke taak heeft te vervullen. Ik dank u.

Mevrouw de voorzitter

Ik dank u, mijnheer Carteus. Ik geef het woord aan de heer gedeputeerde Couckuyt. U heeft het woord.

De heer gedeputeerde Couckuyt

Dank u, mevrouw de voorzitter. Eerst en vooral wil ik de heer Carteus bedanken voor de bijzonder positieve tussenkomst. Hij stelt een aantal vragen die wellicht niet gemakkelijk terug te vinden zijn in de teksten, maar die een evidentie lijken, zoals de afstemming tussen de verschillende plannen en wat Vlaanderen en de regio's doen. Het is inderdaad zo dat er een volledige en correcte afstemming is en ook goede en regelmatige gesprekken met Vlaanderen over wie wat doet. Zo is de productontwikkeling voorbehouden aan de Vlaamse regio's, zoals we die noemen. Dat zijn de provincies in Vlaanderen die samen met de regio's die ze zelf indelen en organiseren proberen het ganse gebied te ontwikkelen als een interessante toeristische verblijfsbestemming en dagbestemming. Dat doen wij onder meer door wandel- en fietsnetwerken op te zetten en alles wat daaraan kan opgehangen worden, zoals de productlijnen die door Toerisme Vlaanderen aangereikt worden. Toerisme Vlaanderen doet bijvoorbeeld vooral de buitenlandpromotie en is niet verantwoordelijk voor de binnenlandpromotie. Als zij inzetten rond smaak, rond bier of rond kunst, dan spelen wij daarop in. Daarom is er ook regelmatig overleg met Vlaanderen. Volgende maand zal er opnieuw een overleg zijn met minister Weyts. Dit gebeurt op regelmatige tijdstippen. Daar kan die afstemming nog verfijnd worden. Die toeristische plannen zitten echt buiten elkaars vaarwater en zijn aanvullend. We zijn destijds met minister Bourgeois, die minister van Toerisme was in een vorige legislatuur, tot die overeenstemming gekomen. We hebben een aantal zaken volledig met elkaar afgestemd, zodat er een perfecte samenwerking kan zijn en wij niet in elkaars vaarwater zitten. Anderzijds stelt Toerisme Vlaanderen een aantal middelen ter beschikking om samen met de regio's hieraan te werken. Er zijn projectoproepen en die zijn bedoeld voor de regio's. De regio's en de provincies kunnen hierop intekenen en op die manier medefinanciering krijgen vanuit de middelen die Vlaanderen ter beschikking stelt. De afstemming is er totaal. Binnen de regio's zelf is er de sterkste vertegenwoordiging van de steden. Steden en gemeenten zijn ook per cluster afgevaardigd in ons bestuur van Toerisme Oost-Vlaanderen, maar de meest directe afstemming gebeurt in de regio's zelf. In die regio's zitten zij mee aan tafel en brengen ze ook een stukje promotiebudget aan. Zo kunnen wij zo goed mogelijk op de wensen en de mogelijkheden die gemeenten hebben, en die actoren die in gemeenten en steden aanwezig zijn, inspelen. Ik denk aan de logiesector, de sector horeca in het algemeen, maar ook aan toeristische aanbieders. Ik denk bijvoorbeeld aan de Vlaamse Ardennen. Daar zijn er heel wat toeristische aanbieders. Om maar één grote te noemen: Outsider is daar bijvoorbeeld heel actief. Dat is een toeristische aanbieder die meezit in het overleg en betrokken wordt. Elk van de sectoren wordt betrokken. Smaak en bier zijn in de Vlaamse Ardennen heel belangrijk. Zij zitten mee aan de tafel rond productontwikkeling die wij hier rond kunnen doen. Wij doen dit samen met de steden en gemeenten. Ik heb het nu ook even gehad over de afstemming. U hebt ook het onderscheid gemaakt tussen Oost-Vlaanderen en de kunststad Gent. Alles wat in de kunststad Gent gebeurt – ook de buitenlandpromotie, want die is zeer noodzakelijk – wordt vooral door Vlaanderen bepaald en opgezet. Wij hebben hier rond een samenwerking. Zowel Toerisme Vlaanderen als de stad Gent maakt deel uit van onze raad van bestuur. Dat betekent dat ook op dat vlak, en niet alleen op het vlak van MICE-werking, er een concrete afstemming is op elkaars beleid. Wij zien dus dat we geen dubbel werk doen. We zien dat we elkaars kwaliteiten versterken. Op dat vlak zijn er eigenlijk geen tegenstellingen te bespeuren. Ik denk dat we in die zin ook in het komende werkjaar en de rest van de legislatuur zullen kunnen doorwerken en op die manier een goed resultaat kunnen afleggen. U zal zien dat aan het meerjarenplan vrij weinig gewijzigd wordt in de loop van deze jaren, omdat in de concrete taakstelling die is gebeurd in de vorige legislatuur, samen met minister Bourgeois, werd afgesproken wie wat doet, wat Vlaanderen doet en wat de provinciale toeristische organisaties doen. Het was een algemene tussenkomst. Ik heb mij dus niet specifiek hierop kunnen voorbereiden. Mocht ik onvolledig zijn geweest in mijn antwoord, stel dan gerust een bijvraag.

Mevrouw de voorzitter

Ik dank u, mijnheer de gedeputeerde. Mijnheer Carteus, is dat voldoende?

De heer Carteus

Ik wil de gedeputeerde bedanken. Ik ben heel blij dat hij als gedeputeerde ons gerustgesteld heeft over onze bezorgdheden rond afstemming en gesprekken met Vlaanderen. Ik vind dat schitterend. Het is nu een schitterend voorbeeld van hoe de provincie toch met de Vlaamse regering samen heel degelijk werk kan doen rond het beleid, zonder elkaars tegenstanders te zijn.

Mevrouw de voorzitter

Dat is zo. Ik ben dan gekomen aan de vraag van mevrouw Hilde De Sutter. Ik zie ook de vraag van mevrouw Dominique Buysse. Die twee vragen zijn aan elkaar gelinkt. De gedeputeerde zal op beide antwoorden. Ik ga eerst het woord geven aan mevrouw De Sutter over toerisme en toegankelijkheid.

Mevrouw De Sutter

Dank u wel, voorzitter. Gedeputeerde en collega's. De laatste jaren stel ik vast dat er binnen het toerisme meer en meer oog is voor toegankelijkheid, zowel in de zin van fysieke en mentale toegankelijkheid als in de zin van financiële drempels die de toeristische beleving belemmeren. Het is een mooie evolutie. Zo worden fiets-, wandel- en autoroutes gescreend op toegankelijkheid, richten jullie Rap op stap-kantoren op die mensen wegwijs maken, bundelen jullie goedkoop of gratis aanbod in brochures en maken jullie lokale besturen er attent op om oog te hebben voor mogelijke barrières. Kan u mij ook zeggen wat de concrete plannen zijn in 2017 en hoever jullie staan met de screening van de routes? Krijgen wij als provincieraadsleden daar zicht op? Hoeveel Rap op stap-kantoren hebben we inmiddels in Oost-Vlaanderen? Welke ambitie heeft u daarmee in 2017? Hoe wordt die werking geëvalueerd? Bereiken de brochures van Uit voor een prijke de juiste mensen? Dat waren mijn vragen voor u, gedeputeerde.

Mevrouw de voorzitter

Dank u, mevrouw De Sutter. Vooraleer het woord te geven aan gedeputeerde Couckuyt ga ik ook het woord geven aan mevrouw Dominique Buysse, ook in verband met de Rap op stap-kantoren. Mevrouw Buysse heeft het woord.

Mevrouw Buysse

Dank u, voorzitter. Sinds juni 2015 geeft de provincie Oost-Vlaanderen subsidies aan lokale, maatschappelijke en sociale voorzieningen die een Rap op stap-kantoor wensen te openen. Het eerste jaar waren slechts drie kantoren opgericht, maar intussen werd er voor zestien Rap op stap-kantoren een provinciale subsidie toegekend, namelijk voor de drie bestaande en voor de dertien nieuwe kantoren. Ik wil vooreerst mijn appreciatie uitdrukken voor dit mooie initiatief. Vanuit mijn professionele ervaring ben ik dagelijks getuige van het feit dat mensen met een beperkt budget weinig of geen mogelijkheden hebben om deel te nemen aan vrijetijdsactiviteiten binnen het reguliere aanbod. Het is dan ook heel interessant als ze in de kantoren een partner kunnen vinden die ze met expertise kan bijstaan in het zoeken naar een aantal mogelijkheden die voor hen wel haalbaar zijn. We merken dat de kantoren tot nu toe vooral worden ingericht in de steden en centrumsteden van de provincie. Omdat ik het een heel waardevol aanbod vind, hoop ik dan ook dat de provincie verder zal inzetten op deze initiatieven en ook de kleinere gemeenten zal bijstaan en de nodige ondersteuning kan geven om ook daar zo'n kantoor op te richten. Het is namelijk voor kleine gemeenten met een lager budget en minder beroepskrachten niet altijd gemakkelijk om ook in te spelen op zo mooie projecten. Het wordt daar wellicht zoeken om aansluiting te vinden bij reeds bestaande dienstverlening in de gemeente, georganiseerd door de gemeente of het OCMW. Mijn vraag aan de deputatie is dan ook of we meer duiding kunnen krijgen over de plannen en de voortgang van deze werking.

DEBATTEN

Mevrouw de voorzitter

Dank u, mevrouw Buysse. Dan geef ik het woord aan de heer gedeputeerde. Mijnheer Couckuyt, u heeft het woord.

De heer gedeputeerde Couckuyt

Dank u, mevrouw de voorzitter. Ik dank de collega's voor hun interesse voor toerisme, in het bijzonder voor toegankelijk toerisme. Te veel zien we dat niet iedereen beroep kan doen op een grondrecht van toerisme. Dit is niet voor iedereen weggelegd. We hadden vanuit Toerisme Oost-Vlaanderen, en ik denk in alle toeristische organisaties, ook in steden en gemeenten, te veel de neiging van in te zetten op diegenen met middelen om te kunnen consumeren. Voor diegenen hebben we het toerismebeleid voornamelijk ontwikkeld. Dit is toch een hiaat. Op het moment dat ik hier tien jaar geleden vrij fier de eerste brochure in verband met toerisme kon rondsturen, kreeg ik al vrij snel een mailtje van iemand die niet op een toegankelijke manier kon beroep doen op onze toeristische netwerken. Hij stuurde: ik ben ook Oost-Vlaming; wat zit er voor mij in uw beleid? Ik moest eigenlijk met heel veel schande toegeven dat er niet veel in ons beleid zat. Het enige wat er op dat moment in zat, waren de autoroutes die we wegens milieuvervuiling vrij snel gingen afschrijven. We hebben nu nieuwe perspectieven op een aantal vlakken. Dat betekent dat we zijn gaan kijken naar financiële toegankelijkheid, maar ook de manier waarop men op dat aanbod een beroep kan doen. Dat is dicht bij de doelgroep gebracht. In deze legislatuur is dus echt gefocust op toerisme voor allen. Het heeft er wellicht toevallig ook toe bijgedragen dat in mijn beleidsverantwoordelijkheden én toerisme én welzijn zaten. Ik zat met die actoren beide rond de tafel, waardoor je sneller tot actie kunt overgaan om een aantal dingen te ontwikkelen. Ook toegankelijkheid was iets wat binnen de dienst Welzijn ingebed zat. Op die manier zijn we aan de slag gegaan. Rond fysieke toegankelijkheid betekent het dat letterlijk drempels moeten weggehaald worden, maar ook dat de geesten moeten opengaan om dat te realiseren. In 2017 gaan we een bundeling uitgeven van toegankelijke wandel- en fietsroutes en van autoroutes, waarvan wij er een paar over hebben gehouden. Die hebben we laten screenen en laten herwerken, omdat dat voor sommigen de enige manier is om onze provincie op toeristisch vlak te leren kennen. In die autoroutes zorgen wij er dan ook voor, als men horeca voorziet op bepaalde plaatsen, dat die toegankelijke horeca, of die toegankelijke monumenten, of die toegankelijke bezienswaardigheden, mee in kaart gebracht worden, zodanig dat toegankelijk toerisme ook voor de doelgroep die fysiek normaal niet kan deelnemen dit voorzien is. Ook wandel- en fietsroutes worden gescreend op toegankelijkheid; de ene sterker dan de andere. Er zijn er waarbij we echt doordrijven. Anderzijds zijn er routes die wellicht op die manier door een gebied gaan dat ze niet toegankelijk zijn voor iedereen. Toch moet er een voldoende keuzemogelijkheid zijn voor ieder van de Oost-Vlamingen en voor iedereen die Oost-Vlaanderen wil bezoeken. Dat streven we na met onze promotiecampagnes. We gaan een verzameling van recent verschenen routes, Wandelen met een plus en Fietsen met een plus, uitbrengen in 2017. Voor wat betreft autoroutes worden er naast de reeds beschikbare Scheldelandroute twee nieuwe routes gescreend op toegankelijke belevingselementen zoals horeca, musea en dergelijke. Met name zijn dat de Vlaamse Ardennen-route en de Reynaertroute. Ik denk dat wij met dit aanbod echt een interessante focus kunnen aanbieden voor een bepaalde doelgroep. De screening zal gebeuren in het voorjaar van 2017, en zal gebeuren door het Vlaams toegankelijkheidsbureau Inter, waar we zelf als provincie ook deel van uitmaken, maar dat nu in een Vlaams agentschap gevestigd is. De totale toegankelijkheid van toeristisch aanbod proberen we op diverse manieren te vergroten. Eerst hebben we, zoals reeds aangegeven door de collega's, de Rap op stap-kantoren. We geven een som van 3000 euro per kantoor. We hebben er twee in Aalst, één in Sint-Niklaas, één in Lokeren, twee in Hamme, één in Beveren, twee in Dendermonde en in Denderleeuw drie. Soms is er één kantoor, maar met verschillende vestigingen. Verder zijn ze er in Zottegem, Oudenaarde, Zele, Zelzate, Ninove, Eeklo en Gent. Soms zijn er meerdere kantoren, omdat je dicht bij de doelgroep moet gaan zitten. Zoals mevrouw Buysse al aanhaalde, zijn gemeenten en steden beter in staat om dit in te richten. Mensen met een beperkte portemonnee kunnen daar terecht wanneer ze er toch eens uit willen voor een haalbare prijs. Voor 2017 willen wij op de ingeslagen weg verdergaan, zij het dat er na dat eerste jaar uiteraard een evaluatie komt van de werking van de verschillende kantoren. Wij bezoeken die op onverwachte momenten. We kijken na op welke manier de doorverwijzing vandaar gebeurt naar het toeristisch aanbod. Dit wordt zorgvuldig bijgehouden. We gaan op dat vlak een evaluatie maken om te zien welke kantoren moeten gehonoreerd worden in 2017 en welke middelen vrijkomen waardoor we nieuwe middelen kunnen vrijmaken op dit vlak. In elk geval is er vraag naar een nog betere spreiding. Een van de pijnpunten is hier dat er onvoldoende aanbod is in kleinere steden of in kleinere gemeenten. Een van de pijnpunten is ook dat de doelgroep voldoende groot moet zijn om een kantoor te kunnen

inrichten en dat de werking van diverse actoren rond armoede of rond toegang tot de maatschappij aanwezig zijn in de omgeving om dit te kunnen opzetten. Dit hoeft, mevrouw Buysse, niet noodzakelijk te gebeuren met beroepskrachten. Een aantal van onze kantoren werkt met vrijwilligers. Er moeten natuurlijk professionele actoren in de omgeving zijn om dit te kunnen opzetten. Bij de tweede uitrol die volgend jaar zal gebeuren, zal eigenlijk ook vooral gekeken worden naar de plaatsen waar wij op dit moment niet aanwezig zijn. Dat zijn die kleine steden en gemeenten. We gaan op basis van het leernetwerk dat er nu is kunnen zien op welke manier wij dat daar kunnen inzetten. Trouwens, ook in ons armoedeoverleg komt dit aan bod. Daar kunnen we samen met de doelgroep mee bepalen of wij het bereik sterker kunnen maken op die plaatsen waar wij nog niet aanwezig zijn. We ondersteunen dus niet alleen financieel, maar ook via een gestuurd leernetwerk, via vorming en uitwisseling. Dat is nu het moment dat men als kleine stad of gemeente kan komen verkennen of dit een project is waar men zelf mee aan de slag kan of niet. Dit leernetwerk wordt zeker nog verder uitgerold. We werken ook samen met Toerisme Vlaanderen. Dat is net al even aangegeven. Dat doen we ook met het Steunpunt vakantieparticipatie. Het is net daar dat de boekingen gebeuren. Daar zit het aanbod. We merken op deze momenten dat waar wij vroeger geen mensen hadden die op dit aanbod een beroep deden, ondertussen reeds een derde van de Vlaamse boekingen op het vlak van vakantieparticipatie of vrijetijdsparticipatie Oost-Vlaamse boekingen is. Wetende dat pas in de loop van vorig jaar de uitrol van de Rap op stap-kantoren gebeurd is, is dit een ongelooflijk succes. Ik verwacht dat wij snel over de helft van het totale aantal Vlaamse boekingen zullen zitten. Dit betekent niet dat wij ons eigen netwerk niet moeten verfijnen, zoals ook uw vraag is. Voor de brochure Uit voor een prikje die aan de doelgroep verspreid wordt en waar men een gratis of goedkoop aanbod in de provincie Oost-Vlaanderen kan beleven, onder meer met onze gratis domeinen, kijken we wat cultureel, sportief en toeristisch aan de orde is. In onze brochure staat wat gratis of goedkoop aangeboden wordt. De brochure wordt verspreid via de OCMW's, via de armoedeverenigingen, via de welzijnsschakels en uiteraard ook via de Rap op stap-kantoren. Dat is dus een extra middel om naar de doelgroep te gaan. We hebben van de organisaties waarin armen het woord voeren vanuit ons armoedeoverleg vernomen dat deze brochure onvoldoende afgestemd is op de doelgroep. Die zal dus ook een inhoudelijke herwerking krijgen en ook op andere plaatsen verspreid worden. Dit was ook een eerste jaar. Zoals steeds: wij evalueren en we sturen het beleid bij. Ik heb geprobeerd zo volledig mogelijk te zijn.

Mevrouw de voorzitter

U mag afronden, mijnheer de gedeputeerde. Waarom doe ik dat? Inderdaad vanwege ons schema en om de mogelijkheid te geven aan de provincieraadsleden om eventueel daarop in debat in te gaan en bijkomende vragen te stellen. Wij danken u uiteraard voor het zeer, zeer, zeer gedetailleerde antwoord. Ik probeer de tijd en de discussies open te laten. Mevrouw Buysse en mevrouw De Sutter, ik veronderstel dat u op alles een antwoord heeft gekregen, waarvoor dank aan de gedeputeerde.

PUNT 4. ECONOMIE, POM, MIDDENSTAND EN EROV

Mevrouw de voorzitter

Mevrouw Vervliet gaat een tussenkomst doen over het provinciaal economisch beleid; de rol en de aanpak. Mevrouw Vervliet, u heeft het woord.

Mevrouw Vervliet

Dank u, mevrouw de voorzitter. Collega's. Uit het budget kunnen wij afleiden dat er heel wat geld ingezet wordt op het beleidsdomein economie. Bovendien wordt er elk jaar aan elk actiepoint gewerkt. Er zijn tal van positieve acties ondernomen, zoals onlangs het samenwerkingsverband tussen het Havenbedrijf Gent en de twee Zeeuwse havens. Om haar doelstellingen te bereiken, beschikt de provincie over een aantal organen: de directie Economie, EROV en POM. Daarnaast werkt zij ook samen met tal van organisaties en verenigingen, zoals RESOC, SERR, Unitop, Voka en noem zo maar op. Voor het buitenlands beleid werkt ze samen met Vlaanderen en met het FIT. Ik tel al minstens acht spelers die zich bezighouden met economisch beleid in Oost-Vlaanderen waartussen de provincie moet laveren. We

DEBATTEN

krijgen dus een versnipperd beeld. Op deze manier is het moeilijk om een effectieve impact te hebben op de Oost-Vlaamse economie. Op veel vlakken fungeert de provincie als postbak of als bank, door het beheren en herverdelen van EFRO-subsidies en door het uitdelen van allerlei andere subsidies, toelagen en premies. Op het vlak van sociale economie en non-profit beperkt de inbreng van de provincie zich zelfs volledig tot het louter toekennen van subsidies. De effectieve werking gebeurt door tal van andere organisaties. Zij staan in voor de concrete uitvoer van de doelstellingen op dat vlak. Het doet bij ons de vraag rijzen wat nu de exclusieve meerwaarde van de provincie kan zijn op het vlak van de economie, gezien er tal van parallelle organisaties, al dan niet gesubsidieerd door de provincie, reeds werken aan dezelfde doelstellingen. We willen dat er prioritair geïnvesteerd gaat worden in het hergroeperen in plaats van het verder versnipperen van allerlei instanties, zoals POM, EROV, RESOC en zo verder. Het samenbrengen van bijvoorbeeld de directie Economie, POM en EROV onder één dienst kan zorgen voor een kostenbesparing, vermijdt dubbel werk en leidt tot meer efficiëntie. We komen op deze manier tot één groot actief en efficiënt economisch orgaan dat effectief iets doet voor de economie en voor de ondernemers, in plaats van zich meestal te beperken tot publicaties, tot subsidies, tot recepties, vergaderingen en zo verder. Waar een ander al mee bezig is, dient volgens ons een keuze te worden gemaakt. Waar de rol van de provincie zich beperkt tot subsidiëring kan dat evengoed door een ander niveau gebeuren. De provincie dient zich vooral te focussen op die zaken waarin zij een meerwaarde kan betekenen. Dank u.

Mevrouw de voorzitter

Dank u, mevrouw Vervliet. Dan geef ik het woord aan de gedeputeerde. Mijnheer Versnick, u heeft het woord.

De heer gedeputeerde Versnick

Dan zal ik eerst het woord nemen, mevrouw de voorzitter. Nu, mevrouw Vervliet, u zegt dat er een versnipperd beleid is. U zegt dat er verschillende actoren bezig zijn. Dat is juist. Het zijn allemaal actoren die een andere doelstelling hebben. Ik denk juist dat de meerwaarde van de provincie erin bestaat om een samenwerking tot stand te brengen en die partijen bij elkaar te brengen, om vanuit het samenwerken een zeer sterk beleid te gaan voeren. U zegt: ge hebt de POM, EROV en de dienst. Welnu, het is zeer duidelijk: de dienst tekent het beleid uit en er zijn twee uitvoeringsorganen. Ik zal zo dadelijk terugkomen op de specificiteiten die de POM doet. Ik ben ervan overtuigd dat collega Dauwe in zijn tussenkomst het zal hebben over de specifieke acties die EROV gaat ontwikkelen. Nu, wat doet de dienst Economie? We hebben daar een studiedienst voor data en advies. Die ontwikkelt eigen studies, maar ontwikkelt ook studies ten behoeve van gemeenten die daar uiteindelijk behoefte aan hebben. We leveren ook een bijdrage aan de klimaatinnovatieve economie, bijvoorbeeld door de deelname van zowel de dienst Economie als de POM aan de Cleantech Cluster van de regio Gent. Dat is daar denk ik een zeer passende illustratie van. Ook ons samenwerkingsverband in het kader van de creatieve industrie met het Ministry of Makers is iets wat we dissemineren en over gans de provincie gaan uitstrooien. Wat de sociale economie betreft denk ik dat wij een uniek subsidiëringsreglement hebben, waarbij we juist sociale-economiebedrijven laten samenwerken met reguliere bedrijven. Dat doen we zodanig dat ze elkaar leren kennen, iets van elkaar leren en beter leren samenwerken. Ik denk dat dat inderdaad een uniek subsidiëreglement is dat dicht bij de bevolking en de organisaties gerealiseerd wordt. Bovendien zijn wij het centrale aanspreekpunt voor streekbeleid in Oost-Vlaanderen. Over Europese samenwerking en internationale samenwerking hebben we het reeds vrij uitgebreid gehad. Ik heb daarnet ook het genoegen gehad om aan collega Scheire de link over te maken van het FIT. Hij heeft mij bevestigd dat daar inderdaad staat dat wij emissies organiseren in een perfecte samenwerking en een perfecte medewerking met het FIT. Wat POM betreft creëren wij ruimte om duurzame bedrijven op duurzame bedrijventerreinen te gaan ontwikkelen. We activeren ook onbenutte bedrijfsgronden. Dat doen we samen met het Agentschap Ondernemen van Vlaanderen. Zij hebben de provincie, de POM, als ideale operator, als actor. De mensen vanuit Brussel die dit proberen te regelen, kennen het terrein onvoldoende. Wij doen dat in perfecte samenwerking en in een perfecte combinatie met het Agentschap Ondernemen. Tech Lane Ghent, glastuinbouwcluster Melsele en de bedrijventerreinen Rieme-Noord, Siesegemkouter en Woestijne zijn maar een aantal voorbeelden van terreinen waar de POM actief is. Bovendien organiseert ook de POM dat er bedrijfsruimte aanwezig is voor jonge starters in elf bedrijvent centra. Dit creëert ongeveer zeshonderd arbeidsplaatsen. POM zet ook in op projecten rond hernieuwbare energie, de uitvoering van het provinciaal klimaatplan, via participatie in onder meer het project Terranova Solar.

Dat is het grootste aaneensluitende park voor zonne-energie in de Benelux, is dat niet zo, collega Hertog? Ik denk dat dat zo is, hè? Uiteraard zijn wij op het vlak van bedrijventerreinmanagement als POM zeer actief. Collega Diaby stelt daar nog een vraag over. Ik zal daar bij hem verder op antwoorden. Bovendien stimuleert de POM innovatie en samenwerking tussen de bedrijfswereld, de universiteiten en de onderzoekscentra, onder meer op het vlak van biogebaseerde economie. Collega Verhoeve heeft een specifieke vraag in dit verband, waar u op dat ogenblik meer details zult over vernemen. Ik ga daar hier niet op in, want anders, vrees ik, zal ik afgesneden worden van de micro. Bovendien werkt de POM aan logistiek 2.0, met andere woorden de logistiek van de toekomst. Dat is onder meer gericht op de modal shift, om te maken dat er minder verkeer over de wegen zal gaan en meer verkeer over waterwegen en over de spoorweg. Ik denk dat dit allemaal zeer concrete acties zijn, in uitvoering van een beleid. Er zijn ook nog vragen over de speerpunten in het economisch beleid. Daar kom ik nog op. Ik denk dat dat een vraag is van collega Peleman. Daar zal ik op dat ogenblik ook nog op antwoorden. Ik heb geprobeerd om hier reeds toch een algemeen antwoord te geven op uw vraag over versnippering versus samenwerking. Nu stel ik voor dat collega Dauwe zal verdergaan over het beleid van de EROV.

Mevrouw de voorzitter

Dank u, gedeputeerde mijnheer Versnick. Ik ga niet zo snel uw spraak wegnemen. Ik doe dat maar in functie van de organisatie. Geen enkel probleem. Mijnheer gedeputeerde Dauwe, u heeft het woord.

De heer gedeputeerde Dauwe

Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Achtbare collega's en in de eerste plaats mevrouw An Vervliet. Bedankt voor uw belangstelling voor de EROV. Ik zou willen wijzen op het belang dat de EROV toch heeft als PEVA. Het is een Provinciaal Extern Verzelfstandigd Agentschap. Dat is een weldoordachte keuze geweest van onze deputatie. Het biedt namelijk diverse voordelen. Ten eerste laat het partnerschappen toe uit het sociaaleconomische middenveld, ook in bestuursorganen. Dat leidt tot extra draagvlak voor de activiteiten, hogere effectiviteit van de werking, vernieuwde initiatieven en een voortdurend proactieve houding. Het laat ten tweede toe om marktgerichte activiteiten te ontwikkelen met een centrale maatschappelijke doelstelling als finaliteit. De organisatie kan zich baseren op bedrijfseconomische principes. Ze kan snel en flexibel handelen. Ze voert een aangepast personeelsbeleid, bijvoorbeeld naar het Paritair Comité 320 voor de medewerkers van het grootvleeshuis. De organisatie kan btw recupereren, wat ook niet onbelangrijk is. Tegelijk blijven de principes van goed bestuur en democratische controle gegarandeerd door maximale vertegenwoordiging van provincieraadsleden in de verzamelde EROV en de garantie dat de EROV de geldende principes van openbaarheid van bestuur, motiveringsplicht, wetgeving en overheidsopdrachten vervult. De realisatie van het systeem voor interne controle en externe audit blijft altijd mogelijk. Over de nauwe samenwerking tussen de EROV, de POM van mijn collega Versnick, als ik het zo mag zeggen, en de dienst Economie wil ik zeggen dat we zeer nauw samenwerken met de POM en de dienst Economie, onder meer via formeel en heel wat informeel overleg. De onderlinge taakstelling is duidelijk afgelijnd. EROV ontwikkelt activiteiten voor de middenstand en de kleine Kmo's. Dat vraagt een specifieke aanpak die grondig verschilt van de aanpak voor bijvoorbeeld onze grote havenbedrijven, waarvoor collega Versnick verantwoordelijk is. Daarnaast zijn er natuurlijk binnen de economische diensten en instellingen van ons provinciebestuur heel wat logistieke en administratieve functies geïntegreerd: de studiedienst en het documentatie-, informatie- en archiefcentrum. Die zijn gezamenlijk. EROV en POM zijn trekkers en de dienst Economie is medeactor in dit orgaan van onze provincie. Sinds 2015 werken we met een gezamenlijk documentmanagementsysteem of DMS. Dat is een geïntegreerd werkinstrument voor documentenbeheer. Ik zal misschien kort zeggen dat er nog een aantal aanvullende acties en initiatieven is wat betreft de middenstand en de detailhandel die specifiek zijn. In de eerste plaats is dat de actieve rol die onze dienst Economie opneemt op het vlak van detailhandel, middenstands- en kernversterkend beleid. Het tweede is de ondersteuning van onze diensten die gegeven wordt aan SYNTRA Midden-Vlaanderen. Haar werking wordt jaarlijks structureel ondersteund. Ten derde is er de ondersteuning vanuit onze diensten voor UNIZO Oost-Vlaanderen, in het bijzonder wat betreft de uitvoering van het project Mercator met inspiratiesessies voor lokale UNIZO-bestuurders, ondersteuning van netwerken, het promoten van ambachten, kleinschalige maakindustrie, enzovoort. Ten vierde is er het subsidiereglement voor verenigingen die met streekproducten werken. Dat is toch heel belangrijk. Wat zijn de plannen voor 2017? Wel, de Economische Raad van Oost-Vlaanderen legt in 2017 de nadruk op vier kerntaken. Eerst en vooral is dat ondernemers inspireren en inzetten op samenwerking, dus verdere uitbouw van de

DEBATTEN

overlegplatformen en het ondersteunen van gedocumenteerde gesprekstafels voor het bedrijfsleven in Oost-Vlaanderen. Ten tweede is dat het versterken van de handelskernen, dus het begeleiden van het detailhandelsbeleid van het centrummanagement en kernversterking van de gemeenten. Het derde is het stimuleren van jong ondernemerschap. Het vierde is het promoten van onze eigen streekproducten. Er wordt dus maximaal samengewerkt met de sociaaleconomische actoren in het middenveld in Oost-Vlaanderen. EROV streeft daarnaast naar verdieping van deze kerntaken via Europees gesubsidieerde projecten.

Mevrouw de voorzitter

Goed, heren gedeputeerden. Ik dank u voor uw antwoord. Mevrouw Vervliet, dat volstaat?

Mevrouw Vervliet

Ik had graag nog even kort gereageerd.

Mevrouw de voorzitter

Geen enkel probleem. Reageert u maar, kort.

Mevrouw Vervliet

Dank u wel. Ik vat samen dat jullie van oordeel zijn dat die versnippering eerder een meerwaarde kan betekenen. Voor ons blijft het nog altijd een doolhof van veel verschillende organisaties. Vandaar dat wij toch willen vragen om zoveel mogelijk duidelijkheid binnen dat doolhof te brengen als jullie dan toch niet gaan voor het verenigen van die verschillende organisaties. Het moet toch duidelijk zijn voor alle geïnteresseerden waar zij voor wat terecht moeten.

Mevrouw de voorzitter

Ik dank u, mevrouw Vervliet. Ik denk dat ik mag overgaan naar de vraag van de heer Laurenz Peleman. Ik ga ook vragen aan mevrouw Martine Verhoeve en de heer Kalifa Diaby om hun vraag te stellen en die gezamenlijk te laten beantwoorden door de gedeputeerde, de heer Versnick. Gaat dat, of wenst u dat liever per vraag? Ik vind dat ze kunnen gekoppeld worden. Goed. Ik geef dan het woord aan de heer Laurenz Peleman over een slimme specialisatie en de concrete invulling, de deelname aan de Cleantech Cluster Gent en de rol van de provincie. Mijnheer Laurenz Peleman, u heeft het woord.

De heer Peleman

Dank u, voorzitter. Beste collega's. Oost-Vlaanderen heeft door zijn ligging en logistieke infrastructuur enerzijds en zijn hoge concentratie aan kwalitatieve onderwijsinstellingen anderzijds sterke troeven in handen om de brug te slaan tussen de maakindustrie en de innovatieve impulsen vanuit onderzoek en ontwikkeling. Nu, het provinciebestuur van Oost-Vlaanderen weet dit en maakt er dan ook een speerpunt van om die troeven actief uit te spelen en Oost-Vlaanderen te promoten als een provincie waar kennis werkt. Hiervoor werden in vorige budgettrondes ook steeds middelen ter beschikking gesteld van onder andere de POM om hier rond een aantal initiatieven uit te werken, maar in het voorliggende budget voor 2017 worden twee nieuwe actieplannen gelanceerd, op het eerste gezicht buiten de POM om en dus rechtstreeks vanuit het provinciale bestuur. Het betreft hier concreet de expliciete opname van de zogenaamd slimme specialisatie en de provinciale intrede in de Cleantech Cluster regio Gent. Over die beide nieuwe acties had ik graag enkele verduidelijkingen gekregen. Welke kan, en vooral wil, de provincie op die beide fronten spelen? Neemt ze de positie in van regisseur en stapt ze dus met een sterke en mogelijk zelfs sturende visie naar de betrokken partners toe? Naar ik vermoed zijn dat dan spelers uit het veld. Of beperkt ze zich tot louter geldelijke ondersteuning en financiële betoelaging?

Op welke concrete resultaten hoopt en, bij voorkeur, mikt de deputatie juist? Op welke termijn mogen we die verwachten? Dank u wel.

Mevrouw de voorzitter

Dank u. Mevrouw Verhoeve, ik ga u ook het woord geven over de bio-economie. U heeft het woord.

Mevrouw Verhoeve

Dank u wel, mevrouw de voorzitter. In de inleiding op het meerjarenplan 2014-2019 lezen we onder de merkpijler innovatief, creatief en duurzaam: "Oost-Vlaanderen is een provincie waar kennis werkt." We hebben dat zonet ook van de collega gehoord. "Het is een provincie waar met vele kennisinstellingen als dragende krachten research en innovatie aan de basis liggen van de creatie van nieuwe ondernemingen en versterking van de bestaande. Het ondersteunen van de ontwikkeling van de bio-economie is hierin een speerpunt." Mijn vraag is dan: hoe verklaart u de vermindering van de werkingstoelage aan het Bio Base Europe Training Center voor 2017? Voor 2017 werd een bedrag van 15.000 euro ingeschreven. Hiervoor was in het budget van 2016 een bedrag van 20.000 euro ingeschreven.

Mevrouw de voorzitter

Dank u, mevrouw Verhoeve. Dan geef ik het woord aan de heer Diaby over de creatie en de revitalisering van duurzame bedrijventerreinen. U heeft het woord.

De heer Diaby

Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Waarde collega's. Ik begin mijn vraag met felicitaties aan het adres van gedeputeerde Versnick voor zijn beleid rond de economische ontwikkeling van onze provincie Oost-Vlaanderen. De provincie Oost-Vlaanderen wordt dan ook terecht gezien als een van de meest dynamische regio's van Vlaanderen. In het nieuwe beleidsplan worden dezelfde recepten gebruikt als vroeger, namelijk de goede werking van de bestaande bedrijven bewaken, bedrijfsterreinen aanbieden en faciliteren van samenwerking tussen de verschillende bedrijven. Dat alles staat in het teken van duurzaamheid en het uitbouwen van banden met kennisinstellingen. Er werden ook films en promocampagnes gemaakt. Het valt mij echter op dat alles steeds binnen een beperkt publiek lijkt te blijven. Er worden misschien te weinig pogingen ondernomen om een nieuw publiek aan te spreken. Daarom zou ik willen voorstellen om deze bestaande mogelijkheden uit te breiden naar het bredere publiek. Op die manier kunnen nieuwe investeerders worden aangesproken, ook uit het buitenland, en kan aan extra jobcreatie worden gedaan. De opportuniteiten die wij bieden aan nieuwe investeerders moeten dus zichtbaarder worden gemaakt. Ons krachtadige beleid verdient meer visibiliteit en publiciteit. Promotiecampagnes naar het brede publiek naar het voorbeeld van de provincie Limburg zouden eventueel tot de mogelijkheden kunnen behoren. Heeft de gedeputeerde plannen in die richting? Dank u.

Mevrouw de voorzitter

Dank u, mijnheer Diaby. Dan geef ik het woord aan de heer Versnick. U heeft het woord.

Gedeputeerde de heer Versnick

Dank u, voorzitter. Dank u, collega's, voor uw interessante vragen. Ze liggen inderdaad een beetje op hetzelfde terrein. Ik zal proberen in mijn antwoord overlappingsen, daar waar die er zijn, zo veel mogelijk te elimineren. Collega Peleman, de provincie finaliseert momenteel een slimme specialisatiestrategie voor enerzijds de verdere kristallisering van haar economisch beleid en anderzijds het werken met Europese subsidiefondsen in de programmeringsperiode 2014-2020. Waarom is het belangrijk om perfect te weten wat je wilt? Dat is omdat je dan ook kunt inzetten op die programma's waar het meeste synergie

DEBATTEN

of de meeste meerwaarde kan gerealiseerd worden voor onze provincie. Slimme specialisatie beoogt een optimalisatie van het regionaal innovatiebeleid, waarbij vertrokken wordt van de uniciteit en specificiteit van de bestaande economische structuur en waarbij getracht wordt de regionale economische ontwikkeling te stimuleren. Dat was een heuse stadhuiszin, moet ik zeggen. Op basis van de aanwezige technologische, industriële en andere competenties werden door de provincie acht clusters geïdentificeerd. Die acht clusters zijn onderverdeeld in drie groepen. De eerste groep zijn de mature speerpuntclusters. Dat zijn er twee: de biogebaseerde economie en de materialen. Dan is er een groep van drie clusters. Dat zijn transversale, horizontale clusters. Ze werken in op verschillende andere gebieden. Het zijn ICT – dat is logisch – slimme logistiek en eco-innovatie. Dat zijn inderdaad zaken die op verschillende terreinen actief kunnen zijn. Dan heb je nog drie groeiclusters. Dat zijn clusters met een bepaalde potentie, een bepaalde sterkte, waar er eigenlijk nog groei moet komen. Dat is de zorgeconomie en innovatie, voeding en de creatieve economie. Voor die acht clusters wordt een beleid ontwikkeld met resultaat gericht op korte en middellange termijn. Binnen het beleid kan een onderscheid gemaakt worden tussen vooreerst de wegwerken en infrastructuur, internationalisering en cofinanciering en/of deelname aan projecten. Zowel de provincie als de POM Oost-Vlaanderen nemen diverse rollen op zich in dit verband. Dat zijn die van regisseur, uitvoerder, financier en/of projectpartner. Al naargelang het project zullen we een andere rol of een aantal verschillende van die rollen samen op ons nemen. Een concrete financiële vertaling in het meerjarenplan is er op dit ogenblik nog niet. De Cleantech Cluster heeft raakvlakken met vier van de acht provinciale clusters op het vlak van slimme specialisatie: biogebaseerde economie, materialen, slimme logistiek en eco-innovatie. Het spreekt voor zich dat het provinciaal klimaatplan gerelateerd is aan bepaalde elementen van de slimme specialisatiestrategie. Hier zijn het vooral de clusters biogebaseerde economie, slimme logistiek, eco-innovatie en voeding. De finalisering van de slimme specialisatiestrategie is voorzien voor begin 2017. Een overzicht van alle concrete acties en initiatieven is momenteel in voorbereiding. Dan gaan we naar de Cleantech Cluster regio Gent. Die werd gelanceerd in mei 2016 en bestaat uit zes partners die de realisatie beogen van een actief cleantech ecosysteem tegen 2030. In een formule van co-creatie is elke partnerorganisatie gelijkwaardig. Elke partner levert naar eigen specialisatie en taakstelling zijn bijdrage in functie van het gemeenschappelijk doel. Het provinciebestuur heeft in het partnerschap geen regisseursrol, maar neemt net zoals de vijf andere partners een ambassadeursrol op zich en is actor om de omslag naar een duurzame economie te maken. Ik kan hierin één voorbeeld geven. Het provinciebestuur heeft in samenwerking met de POM Oost-Vlaanderen en het Havenbedrijf Gent op 20 oktober een event over het thema water georganiseerd voor zowel de bedrijfsleiders als milieucoördinatoren van de bedrijven. Het waren bedrijven actief in de Gentse Kanaalzone. Dit event is de start van een hele reeks workshops rond diverse thema's die bedrijven kunnen stimuleren en ondersteunen in de transitie naar een meer duurzame circulaire economie. Het is dus eigenlijk een lerend netwerk dat we willen tot stand brengen rond circulaire economie, waarbij kennisuitwisseling rond technologische innovaties en samenwerking tussen bedrijven centraal staan. Als ik dan mag overgaan naar de vraag van collega Verhoeve: het is inderdaad zo dat we in het kader van de projectroepen bij INTERREG 4a, het programma Grensregio Vlaanderen-Nederland, een project hebben goedgekeurd gekregen getiteld Biobase Europe, innovatie en opleiding voor een duurzame biogebaseerde economie. Er was een aantal projectuitvoerders. Ge had een internationale Vzw Biobase Europe, een gewone Vzw Biobase Europe Pilot Plant, de stichting Biobase Europe Trading, de Vzw Gent Bio Energy en tot slot nog de stichting Biopark Terneuzen. Wat omvatte dit project? Dat was tweezijdig. Enerzijds had je de uitbouw van een pilootinstallatie en anderzijds een trainingscentrum. Dat pilotplan staat voor een polyvalente en flexibele pilootinstallatie die ter beschikking staat van bedrijven en kennisinstellingen om een brede variëteit aan biogebaseerde processen te kunnen testen, optimaliseren en opschakelen tot semi-industriële schaal. Wat op een laboratorium werkt, werkt namelijk niet noodzakelijk op industriële schaal. Alvorens men de investering doet om een fabriek neer te poten, is het natuurlijk zeer zinvol om te zien of het op een semi-industriële schaal werkt. Bio Base Europe Training Center omvat de opleidingsfaciliteiten voor zowel reguliere als bedrijfsspecifieke scholing van procesoperators en onderhoudstechnici. Het is gebaseerd op biogebaseerde processen en industriële technologie. In het kader van de INTERREG-aanvraag voor Bio Base Europe werden er in 2008 drie verenigingen opgericht. Ik heb ze daarnet genoemd: de internationale Vzw, de gewone Vzw en de stichting Bio Base Europe Training Center. Beide verenigingen, Vzw Bio Base Europe Plant en stichting Bio Base Europe, opereren financieel volledig onafhankelijk van elkaar. Voor de exploitatie en de kwaliteitsverbetering van het trainingscentrum werd een subsidietoelage toegekend door de provincie Zeeland, de provincie Oost-Vlaanderen, Zeeland Seaports, het havenbedrijf van de gemeente Gent en de gemeente Terneuzen. De provincie Oost-Vlaanderen ondersteunt mede financieel het trainingscentrum voor de periode 2014-2018. Het subsidiebedrag daalt conform het businessplan van het trainingscentrum zelf naarmate het meer zelfbedruipend wordt. Dat is eigenlijk de uitleg, mevrouw Verhoeve. Vorig jaar hebben we 5000 euro

meer ingeschreven dan dit jaar. Het is de bedoeling dat het trainingscentrum op termijn eigenlijk volledig zelfbedruipend zal worden. Dat brengt mij bij de vraag van collega Diaby. Die wens ik vooraleerst te danken voor zijn vriendelijke woorden bij de aanhef van zijn vraag. Dat begon een keer positief. Hartelijk dank daarvoor, collega. U heeft aangegeven dat we werken in functie van enerzijds de noden naar een aangepast subsidiereglement en anderzijds naar de wens van de deputatie om daar een vernieuwing in te steken. We hebben ons subsidiereglement daarin inderdaad gewijzigd. U zult daarin gezien hebben dat er meer aandacht is om de rol van de provincie in het tot stand brengen van duurzame bedrijventerreinen meer in de verf te gaan zetten. U heeft daar honderd procent gelijk in. Wij doen tal van echt goede acties op dat terrein, maar niemand weet dat. Iedereen vindt het normaal dat de provincie dat subsidieert. Dat is reden dat de deputatie in het reglement geschreven heeft dat er telkenmale een event of persmoment moet zijn in samenwerking met de provincie om het lanceren van die actie bekend te maken. Dat heeft u allemaal goedgekeurd. Ik denk dat dat een goede zaak is. U vergelijkt met Limburg, maar met Limburg kunnen we ons op dat vlak spijtig genoeg niet vergelijken. Limburg heeft namelijk enorme SALK-middelen gekregen van de Vlaamse regering. In het kader van de sluiting van Ford Genk zijn daar zeer belangrijke middelen naartoe gegaan. Dat geeft natuurlijk de financiële basis om effectief grote publicitaire campagnes daaromtrent te voeren. Dat is iets wat wij ons spijtig genoeg niet kunnen veroorloven. Waar we wel zeer tevreden over zijn, is het kennisnetwerk Bedrijventerreinmanagement, waarin we al zeer lang ervaring hebben. Ook de verschillende POM's hebben daar zeer lang ervaring in opgedaan. De minister heeft uiteindelijk beslist om die kennis en die disseminatie structureel te gaan ondersteunen en daar meer ruchtbaarheid aan te geven. Gedurende drie jaar zal elke provincie over een halftijds medewerker kunnen beschikken om de uitbouw hiervan te realiseren. Op de agenda van de POM Oost-Vlaanderen staan de volgende acties: de lancering van een Vlaamse website met als doel publiciteit voor bedrijventerreinen, bedrijfsterreinbeheerders en gemeenten, en een jaarlijkse provinciale netwerkdag of een event rond bedrijventerreinmanagement. Ook dat is een manier om de acties die we doen rond bedrijventerreinmanagement door de provincie Oost-Vlaanderen en de POM onder de aandacht te brengen. Ik hoop met deze antwoorden iedereen voldaan te hebben.

Mevrouw de voorzitter

Uiteraard. Ik dank u, mijnheer gedeputeerde Versnick. Mijnheer Peleman, u vraagt kort het woord. U heeft het woord.

De heer Peleman

Dank u wel, voorzitter. Ik wens eerst en vooral gedeputeerde Versnick te bedanken voor zijn uitgebreide en gedetailleerde toelichting. Als ik het goed begrijp, is de slimme specialisatie vooral een strategische keuze geweest om de toegang tot Europese middelen te optimaliseren. Bovendien denk ik dat de sectoren die uitgekozen zijn voldoende aanwezig zijn in Oost-Vlaanderen en specifiek in de regio Gent. Ik denk dus dat dit ook wel de nodige lokale relevantie heeft. Ik begrijp ook dat we moeten wachten op de concrete uitwerking, maar dat die op zeer korte termijn kan verwacht worden. Over de Cleantech Cluster heb ik gelezen dat dit een engagementsverklaring is van een aantal overheden of semipublieke instellingen, zoals de Universiteit Gent, met als uitdaging om het hele Gentse havengebied te doordringen van het idee van een circulaire economie. Ik vermoed dat de interesse van de bedrijven in dat havengebied dan ook cruciaal is om dat project te laten slagen. Ik weet niet of u er zicht op heeft in welke mate zij nu al betrokken worden en in welke mate ze daarmee bezig zijn.

Mevrouw de voorzitter

Mijnheer de gedeputeerde?

De heer gedeputeerde Versnick

Heel vlug een paar kleine antwoorden. De aandacht van de bedrijven daarop is zeer sterk aanwezig. U heeft ongetwijfeld een paar maanden geleden in de krant gelezen dat er een samenwerking tot stand gekomen is tussen Sidmar enerzijds en Dow Chemical anderzijds om wat men vroeger afval noemde, maar wat men nu een restproduct gaan noemen is te transfereren naar Dow Chemical. Daar wordt het

DEBATTEN

als basisproduct voor hun productieproces gebruikt. Een paar dagen terug heeft Stora Enso een identieke samenwerking bekendgemaakt tussen twee bedrijven. Het afval van het ene bedrijf zou kunnen aangewend worden als een basisproduct voor een ander bedrijf. Dat is uiteindelijk waar we moeten naartoe gaan: zo weinig mogelijk afval produceren en zo veel mogelijk reststromen proberen genereren die door andere bedrijven bruikbaar zijn. Dat is eigenlijk gans het idee. Ik denk dat zowel Sidmar als Stora Enso toch bij het kruim van de bedrijven in de Gentse haven behoort. Dat zet andere bedrijven aan tot nadenken: als die grote dat doen, moeten ze er goed over nadenken waarom ze zich niet op hetzelfde spoor zullen gaan begeven. Ik ben daar dus vrij optimistisch over.

Mevrouw de voorzitter

Dank u, mijnheer de gedeputeerde, mijnheer Versnick, voor de bijkomende toelichting. Dan ga ik mevrouw Maenhout, de heer Maes en mevrouw Willems wat betreft de tussenkomst van de heer Liebaut hun vraag laten stellen. Ik geef dan het woord aan mevrouw Maenhout over de Vlaams-Nederlandse Delta. Mevrouw, u heeft het woord.

Mevrouw Maenhout

Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Beste collega's. De provincie Oost-Vlaanderen werkt reeds enkele jaren samen met de provincies Antwerpen, Noord-Brabant, Oost-Vlaanderen, Zeeland en Zuid-Holland aan de duurzame ontwikkeling en versterking van het mondiale concurrentievermogen van de deltaregio. Kennisuitwisseling en functionele samenwerking tussen relevante partners wordt hierbij gestimuleerd en gefaciliteerd. Waarom wordt er voor 2017 onder het actieplan Structuren, grensoverschrijdende samenwerking bevorderen in het kader van de Vlaams-Nederlandse Delta met het oog op de economische logistieke ontwikkeling van de regio en de gemeenschappelijke belangenbehartiging van de deelnemende partners 50.000 euro minder voorzien voor werkingskosten en subsidie dan in het budget 2016? Dank u.

Mevrouw de voorzitter

Dank u, mevrouw Maenhout. Dan geef ik onmiddellijk het woord aan de fractieleider. Mijnheer Maes, u heeft het woord.

De heer Maes

Dank u, mevrouw de voorzitter. Beste collega's. Onder het actieplan over de ligging en de transportinfrastructuur van Oost-Vlaanderen als hefboom om de provincie uit te bouwen tot een logistieke topregio en de actie Participeren in het Gents Havenbedrijf wordt sinds 2014 jaarlijks een budget van 500.000 euro voorzien. Onlangs kwam de haven van Gent ook in beeld met zijn fusiegesprekken met de zeehavens van Zeeland. Over de Waaslandhaven horen we minder en in het budget is hierover ook niets specifiek te vinden. Thans ligt deze Waaslandhaven ook in Oost-Vlaanderen. Ik weet dat ze daar in Antwerpen graag anders over denken en de haven meer beschouwen als Antwerps grondgebied. Ooit, in 1921, is er een grenscorrectie van de provincie geweest. Ik hoop dat dit in 2021 niet terug gebeurt. Nu is dit nog altijd een Oost-Vlaamse haven. Daarom mijn vraag: kan de relatie met beide havens eens nader toegelicht worden? Dank u.

Mevrouw de voorzitter

Ik dank u, mijnheer Maes. Dan geef ik opnieuw het woord aan mevrouw Willems. Mevrouw Willems heeft het woord.

Mevrouw Willems

Ik spreek over detailhandel in de binnengemeentelijke centra van de Oost-Vlaamse steden en gemeenten. Oost-Vlaanderen is gebaat met een goed en vitaal aanbod van detailhandel in het hart van zijn steden en gemeenten. De mix van allerhande voorzieningen, waaronder dus detailhandel, cultuur, horeca en wonen, leidt tot beweging en daarmee ook beleving. Echter momenteel kan men niet om de vaststelling heen dat veel handelskernen het moeilijk hebben, om reden onder meer van het online shoppen, concurrentie met baanwinkels, via internet zoeken, kijken en vergelijken. Bestedingen in de fysieke winkels nemen af. Vooral de kleinere zelfstandige winkelier heeft het actueel niet altijd gemakkelijk, waardoor de leegstand sterk dreigt op te lopen. Aldus doemt een vicieuze cirkel op nu de aantrekkelijkheid van winkelgebieden aldus zal afnemen, wat dan weer een dalende bezoekersfrequentie tot gevolg heeft. Via EROV, de Economische Raad van Oost-Vlaanderen, werden reeds vele inspanningen geleverd om de Oost-Vlaamse detailhandel een duwtje in de rug te geven. Het lijkt evenwel noodzakelijk nog meer dan ooit ruchtbaarheid te geven aan onder andere het bestaande subsidiereglement voor de middenstands- en handelsverenigingen ter ondersteuning van de detailhandel en het appel dat steden aan gemeenten kunnen plegen op provinciale bijstand, bijvoorbeeld via een detailhandelcoach. Daarom de vraag: welke concrete initiatieven voorziet de provincie Oost-Vlaanderen nog voor 2017 en verder ter ondersteuning van de detailhandel in de binnengemeentelijke centra van de Oost-Vlaamse steden en gemeenten, mede indachtig de nog steeds actuele resultaten van de interprovinciale studie over detailhandel van 2013-2014?

Mevrouw de voorzitter

Dank u, mevrouw Willems. Ik zie hier dat ook op de vraag van de heer Maes geantwoord zal worden door de heer eerste gedeputeerde. U zult zien? Goed. Dan geef ik het woord aan de heer gedeputeerde Versnick. Mijnheer Versnick, u heeft het woord.

De heer gedeputeerde Versnick

Dank u, voorzitter. Ik zal antwoorden op de vragen van collega Maenhout en collega Maes. Collega Dauwe zal antwoorden op de vraag die gesteld is namens ... Ah, goed. Mogelijk zal collega Vercamer ook nog aansluiten bij de antwoorden. Collega Maenhout verwijst naar de Vlaams-Nederlandse Delta. Dat is inderdaad een belangrijk samenwerkingsnetwerk van de provincies Antwerpen, Oost-Vlaanderen, West-Vlaanderen, Noord-Brabant, Zeeland en Zuid-Holland. Waar staat de Delta voor? De Delta staat natuurlijk voor het feit dat die provincies rond de stromen liggen die uitmonden in de Noordzee en die het Roergebied en belangrijke economische gebieden verbinden met de Noordzee. Die samenwerking is opgericht in 2011 en uiteraard is het zo dat daarin nauw samengewerkt wordt met steden, zeehavens, het bedrijfsleven en kennisinstellingen. Samen willen wij projecten faciliteren die noodzakelijk zijn voor de economisch-logistieke ontwikkeling van gans die Delta-regio. U heeft inderdaad zeer pertinent opgemerkt dat het budget van de provincie Oost-Vlaanderen in 2016 bestond uit 97.329 euro en dat dit voor 2017 50.000 euro minder is. Dit komt doordat wij in 2016 de eer of het genoegen hadden om de zesde Vlaams-Nederlandse deltaconferentie te organiseren, hier in onze provinciehoofdplaats Gent. Daarvoor is een bedrag van 50.000 euro toegewezen vanuit de middelen van de Vlaams-Nederlandse Delta. De volgende conferentie zal doorgaan in Noord-Brabant. Dan zal Noord-Brabant ook een toewijzing krijgen van 50.000 euro om die conferentie te organiseren. Dan zal hun budget dus ook stijgen. Die conferentie vond plaats op 9 november in het Pand en had als thema 'de kracht van de innovatieve maakindustrie'. Tijdens die conferentie werd onder andere de Delta-monitor gepresenteerd. Dat is een tweejaarlijks ruimtelijk, economisch en logistiek overzicht van de troeven van de Vlaams-Nederlandse Delta-regio. Die is opgesteld door de universiteiten van Rotterdam en Antwerpen. Vervolgens hebben acht bedrijven, waaronder het Oost-Vlaamse Vandeweghe en ArcelorMittal, een zeer gesmaakte presentatie gegeven over hun activiteiten in de Delta. Ze werden besproken door een driekoppig panel. Voor die conferentie ontwikkelde de provincie Oost-Vlaanderen ook een VN Delta communicatiemiddel. Ik denk dat dit een zeer belangrijk element is. Met andere woorden: we hebben eigenlijk het economisch gewicht en alle troeven die deze VN Delta heeft eens in kaart gebracht. Hoeveel tonnage komt er binnen in de VN Delta? Wat is het BNP van die VN Delta? Hoeveel werknemers zijn hier? Hoeveel gespecialiseerde bedrijven zijn hier? Dat allemaal is gevat in een mooie zowel digitale als geprinte brochure, die in verschillende talen is aangemaakt. Daardoor kan elke component van de VN Delta zich in het buitenland voorstellen. Zelfs een haven als die van Antwerpen, of die van Rotterdam om een buitenlands voorbeeld te nemen;

DEBATTEN

als je in Shanghai komt, kijkt men toch even naar beneden en zegt men: is het maar dát? Op het ogenblik dat je met de VN Delta komt kan je je voorstellen als werkelijk een zeer interessante en zeer belangrijke regio. Er waren tweehonderd deelnemers op deze conferentie en deze was een groot succes. We hebben de felicitaties van eenieder gekregen, ook van de Nederlandse collega's. Dat brengt mij dan bij het antwoord op de vraag van collega Maes; van de samenwerking tussen de VN Delta en de havens daar naar de havens op het Oost-Vlaams grondgebied. Momenteel zijn wij inderdaad de grootste havenprovincie van het land. Die havenactiviteit in onze provincie is verantwoordelijk of geeft aanleiding tot niet minder dan een goede 90.000 tewerkstellingsplaatsen, direct en indirect, waarvan 62.000 in de Gentse haven en 26.000 in de Waaslandhaven. Naar economisch gewicht kennen we juist de cijfers van de haven van Gent. Die wordt geraamd op een 7,5 miljard euro aan toegevoegde waarde, zijnde 18% van de totale toegevoegde waarde die in Oost-Vlaanderen gerealiseerd wordt. Voor de Waaslandhaven is dit veel moeilijker, want daar is het natuurlijk zo dat dit globaal berekend wordt in het ganse havencomplex van Antwerpen. Het enige wat we kunnen vaststellen, is dat de waarde en het gewicht van de Waaslandhaven steeds verder toeneemt. Dit is ook de enige plek waar de Antwerpse haven zich verder kan uitbreiden. Dat is op Oost-Vlaams grondgebied. Ik dacht dat ik vorig jaar reeds heb aangegeven dat de centen in de provinciale reserves aanwezig zijn om een participatie te nemen in de Gentse haven, die zich heeft omgevormd naar een nv van publiek recht. Daar is dus een participatie in mogelijk. Daar zullen nog verdere onderhandelingen over gevoerd worden. De provincieraad zal daarover ingelicht worden. Het is natuurlijk zo dat wij niet alleen oog hebben voor de Gentse haven, maar uiteraard ook voor de Waaslandhaven. Momenteel zijn wij nog altijd grootste aandeelhouder in Interwaas, dat op zijn beurt aandeelhouder is in de Maatschappij Linkerscheldeoever. Daarmee zijn wij een belangrijke aandeelhouder in de Waaslandhaven, minstens in het bedrijf dat de gronden ter beschikking stelt. Wij zijn ook via de POM betrokken bij een aantal projecten rond logistiek, mobiliteit, bedrijventerreinmanagement en energie, ook in de Waaslandhaven. Wij zijn dus echt actief op het terrein in de Waaslandhaven. Ik kan u zeggen dat ik recentelijk samen met collega Vercamer contact heb gehad met de Waaslandhaven. We hebben de directeur en de voorzitter van de Waaslandhaven gezien en hebben benadrukt dat de provincie Oost-Vlaanderen openstaat tot een volwaardig partnerschap met de Waaslandhaven, zo zij zich natuurlijk conformeren of een juridisch statuut aannemen dat ons zou toelaten om te participeren daarin. Op dit ogenblik heb ik niet de indruk dat de Waaslandhaven daar zal toe overgaan, omdat hij liever in de huidige toestand blijft dan een proces op te starten waarvan hij niet zeker weet wat de finale uitkomst zou zijn. Wij zullen dus verplicht worden door onze uittreding uit Interwaas van effectief niet meer aanwezig te zijn, al ware het indirect, in de kapitaalstructuur van de Waaslandhaven. Ik kan dit enkel betreuren. Ik herhaal nogmaals: de wil van de provincie, als ons de mogelijkheid gegeven wordt, is om ook de Waaslandhaven financieel te ondersteunen. We blijven uiteraard actief op het terrein, met de POM, in de acties die ik daarnet heb toegelicht. Tot daar het antwoord op deze twee vragen.

Mevrouw de voorzitter

Ik dank u, mijnheer gedeputeerde. Gedeputeerde Dauwe vraagt het woord? Gaat u nog tussenkomen? Neen. Mijnheer Vercamer, eerste gedeputeerde, u mag tussenkomen. U heeft het woord.

De heer gedeputeerde Vercamer

Heel kort, mevrouw de voorzitter. Ik heb me daar in de dagen voor de Gentse Feesten eens mee beziggehouden vanuit mijn bevoegdheid in interbestuurlijke samenwerking en vanuit de wetenschap dat wij uit Interwaas weg moeten. Dat is ons probleem. Daardoor wordt zelfs onze onrechtstreekse participatie in de Waaslandhaven een vraagteken. Deze deputatie behandelt de mensen graag op een gelijkaardige manier en onder gelijkaardige omstandigheden. Wij weten dat vroeg of laat die discussie over de Waaslandhaven zal komen. We hebben ons daar in overleg met collega Versnick op voorbereid. Het probleem is dat wij weg moeten uit Interwaas tegen ons goesting. Er is een specifieke maatschappij van beheer van de Linkerscheldeoever opgericht. U kent die beter dan ik, collega Maes. Dat is de MLSO. Die is opgericht in 1982 in uitvoering van de wet-Chabert van 1978. Bij de MLSO zijn wij maar onrechtstreeks betrokken, via Interwaas. Ons probleem is dat er inderdaad vandaag besprekingen lopen tussen verschillende partijen: MLSO, Interwaas en het havenbedrijf, maar niet rechtstreeks met ons. Vandaag kunnen wij niet participeren. Finaal is het ook interessant te weten dat MLSO op een lichte manier wordt beheerd. Daar werkt maar een man of tien, elf. Zij spelen rap in op de vraag. Eigenlijk is dat vandaag een groot immobiliënkantoor. Dat doet dat op een efficiënte manier. Persoonlijk denk ik dat men ervan uitgaat, zoals de collega net heeft gezegd, dat men niet te veel prutst aan de constructies. Aan de

wet-Chabert gaan prutsen, houdt risico's in voor het Waasland. Het zal te weten zijn wie de sterkste is: de Antwerpse lobby of de Wase lobby. Er zijn al vragen geweest vanuit Antwerpen om heel de wet-Chabert aan te passen. Men heeft daar al eens een paar mensen uit het Waasland bij het beheer van Antwerpen betrokken, om ze minstens de indruk te geven dat men ze ernstig neemt. Ik ga daar verder niet veel uitspraken over doen. Men werkt daar goed. Misschien dat een toekomstig decreet over interbestuurlijke samenwerking kansen biedt voor een provincie om samen te werken rond die linkeroever. Er stelt zich echter een groot juridisch probleem. We kunnen daar bij gelegenheid eens uitvoeriger op ingaan. De wet-Chabert is een *lex specialis*, voor de juristen onder u. Die kan niet overruled worden door een decreet over interbestuurlijke samenwerking an sich. Dat is namelijk een *lex generalis*. Dat kan alleen als men in die *lex generalis* expliciet naar een aantal artikelen zou verwijzen in de wet-Chabert. Dat is echter een moeilijke juridische oefening, zeker ten aanzien van de provincies, die vandaag bij de Vlaamse regering niet in de bovenste schuif liggen. Er is wel een speciale wetgeving gestemd voor het Havenbedrijf Gent nv. Daarin is uitdrukkelijk voorzien dat zowel de gemeenten Zelzate en Evergem als de provincie en de POM kunnen participeren. Zo'n regeling vandaag laten uitwerken in het Vlaamse parlement en de wet-Chabert laten overrulen, daar zijn risico's aan verbonden. Als we de kans krijgen vanuit de provincie Oost-Vlaanderen, dan is het uiteraard de bedoeling vanuit deze deputatie om die kansen ook te nemen. Wij vinden de Waaslandhaven economisch zeer belangrijk, met een zeer groot potentieel. Temeer daar de nieuwste infrastructuur aanwezig is, terwijl op de rechteroever de infrastructuur een beetje verouderd is. Ik zeg dat voorzichtig, of ze gaan kwaad worden in Antwerpen.

Mevrouw de voorzitter

Ik denk dat iedereen voldoende geantwoord is geweest. Pardon, mevrouw Willems.

Mevrouw Willems

De vraag over detailhandel en EROV?

Mevrouw de voorzitter

Mijnheer Dauwe, u heeft het woord.

De heer gedeputeerde Dauwe

Dank u, mevrouw de voorzitter. Mij werd gevraagd te antwoorden op een aantal punten betreffende het detailhandelsbeleid op alle bestuursniveaus. Detailhandel en horeca oefenen, zoals u allemaal weet, een grote aantrekkingskracht uit op shoppers, bezoekers en toeristen. Deze sectoren spelen ook een zeer belangrijke rol in de stads- en dorpskernen en in de winkelcentra. Om tegemoet te komen aan de doelstellingen van de Vlaamse winkelnota van 2010, die bij ons in Oost-Vlaanderen op 27 juli 2011 via een samenwerkingsovereenkomst is ondertekend, wil ik zeggen dat deze overeenkomst de taken van de provinciebesturen op het vlak van detailhandel bevestigt. Ze onderstreept dat wij ten eerste een kernversterkend detailhandelsbeleid willen voeren, ten tweede via een strategische ruimtelijke planning de bestaande detailhandel in de stedelijke gebieden en in de kernen van het buitengebied willen behouden en versterken en dat we ten derde trachten om de baanlinten beter te herstructureren. Dat is een van de provinciale taakstellingen. Onze dienst Economie stelt het winkeldatabestand van Locatus gratis ter beschikking van alle steden en gemeenten, zeker tot eind 2018. Alle update-informatie is er dus digitaal voor iedereen via het net Locatus bereikbaar. Wij verlenen via onze dienst analyses en advies, in het bijzonder aan gemeentebesturen. We staan ook in voor de analyses aan de hand van RetailCompass. De impact van nieuwe inplantingen van grootschalige detailhandel en herlocatie ervan worden gemeten aan de hand van het huidige winkelbestand. Bovendien beheert onze dienst Economie de subsidiereglementen om subsidies te verlenen aan Oost-Vlaamse besturen en lokale handelsverenigingen bij de uitwerking van hun acties om ondernemerschap in het algemeen en detailhandel in het bijzonder te ondersteunen. Tevens coördineert ze de EFRO-projecten, zoals Baanwinkels en gemeenten op één lijn. Dit project probeert een evenwicht te brengen tussen het winkelaanbod in de stad en dorpskernen enerzijds en langs de steenwegen anderzijds. Het betreft dus een gemeenschappelijk project van de diensten Ruimtelijke planning en Economie van de provincies

DEBATTEN

Oost-Vlaanderen, Brabant en Antwerpen. Via de Economische Raad van Oost-Vlaanderen kunnen gemeenten rekenen op coaching doordat ze door EROV begeleid worden bij de uitwerking van hun lokale detailhandelsbeleid. Wij stellen daarvoor één personeelslid fulltime ter beschikking. Wij adviseren mede projecten die binnen het kader van de subsidiereglementen worden gefinancierd en volgen de inhoudelijke werking op van het project Mercator. Dat is dus het project om versterking van detailhandel in ambachten in samenwerking met UNIZO. De diensten Economie van de vijf Vlaamse provincies hebben naast hun eigen initiatieven in de voorbije jaren een gezamenlijk traject inzake detailhandelsbeleid afgeleid. In het zogenaamde EFRO-dossier Kennisnetwerk Detailhandel in Vlaanderen is door de provincies in samenwerking met het Agentschap Ondernemen een brede analyse opgemaakt over detailhandel in de 308 steden en gemeenten in gans Vlaanderen. Sluitstuk is de interprovinciale Detailhandelstudie, waarin voor het eerst de detailhandelskaart in Vlaanderen volledig in kaart is gebracht en waar wij in Oost-Vlaanderen eigenlijk een primaire rol hebben in gespeeld. Op basis van de studieresultaten is een provinciale detailhandelsvisie opgemaakt. Deze is opgebouwd rond acht krachtlijnen voor een gezonde detailhandelsontwikkeling, rekening houdend met de uitdagingen voor de komende decennia. Enkele van deze krachtlijnen zijn het versterken van de kernen als basis voor vitale steden en gemeenten, het groeien naar een geïntegreerd en integraal beleid van kernversterking, het herstructureren en verdichten eerder dan het creëren van nieuwe concentraties van detailhandel en het informeren en proactief ondersteunen van gemeenten en steden op het gebied van detailhandel. Om de provinciale dienstverlening inzake detailhandel verder bekend te maken, worden diverse initiatieven genomen. Op regelmatige basis worden gerichte e-mails verstuurd naar alle Oost-Vlaamse steden en gemeenten, ook naar alle handels- en middenstandsverenigingen. Het provinciale beleid inzake detailhandel wordt toegelicht op diverse fora en regionale overlegmomenten. Aan gemeenten wordt opleiding aangeboden en worden vergaderingen met mandatarissen en ambtenaren Economie en Ruimtelijke planning gehouden. Ten vierde worden de resultaten van de interprovinciale Detailhandelstudie gepubliceerd via persberichten, via de provinciale website en de portaalsite Detailhandel. De geüpdatete feitenfiches over detailhandel worden jaarlijks gemaïld naar de gemeentelijke beleidsverantwoordelijken. Dat zijn niet alleen diegenen bij Economie en Ruimte, maar ook naar de betrokken ambtenaren. Via de portaalsite Detailhandel worden deze fiches voor gans Vlaanderen ter beschikking gesteld. Het EFRO-project Baanwinkels en gemeenten op één lijn is voorgesteld op het netwerkevent Ruimtelijke planning, ingericht door onze dienst Ruimtelijke planning op 24 mei 2016 en op de digitale overzichtskaart Ruimte, www.atpruimteoostvlaanderen.be. Ten slotte: in het voorjaar van 2017 zal de provinciale dienstverlening inzake detailhandel worden toegelicht op de Eerste Commissie van deze provincieraad.

Mevrouw de voorzitter

Dank u, mijnheer gedeputeerde, mijnheer Dauwe. Mevrouw Willems, u heeft het woord.

Mevrouw Willems

De deputé geeft inderdaad heel veel aan over initiatieven rond provinciale dienstverlening inzake detailhandel en verwijst ook naar het subsidiereglement. Er wordt een aantal aanzetten gegeven. U maakt het bekend via gerichte mails en overlegfora. Ik zou toch willen vragen om na te denken en initiatieven te nemen om nog meer ruchtbaarheid eraan te geven. Het is misschien ook nuttig om eens een overzicht te krijgen van de gemeenten die daarvan gebruikmaken. Het is toch mijn vaststelling en analyse dat dit niet voldoende bekend is bij steden en gemeenten.

PUNT 5. LANDBOUW EN PLATTELAND

Mevrouw de voorzitter

Ik heb vragen en tussenkomsten van de heer Van Duyse, mevrouw De Sutter, de heer De Roo en mevrouw Riet Gillis. Ruimtelijke planning zal ook door de gedeputeerde de heer Vercamer beantwoord worden. Ik ga u eerst de vragen laten stellen. U krijgt dan een antwoord van de eerste gedeputeerde, de

heer Vercamer. Dan kijken we wie wat aanvult wanneer het niet voldoende zou zijn. Mijnheer Van Duyse, u heeft het woord.

De heer Van Duyse

Dank u, voorzitter. Dat de Floraliën zeer belangrijk zijn voor onze regio en de betreffende sector behoeft natuurlijk geen betoog. Het is dan ook vrij jammer dat de editie 2016 niet de meest succesvolle was, om een understatement te gebruiken. Van de verwachte 250.000 bezoekers zijn er amper 130.000 komen opdagen. Het was slecht weer. Het was een beetje na de aanslagen. Laat duidelijk zijn dat dat verzachtende factoren zijn. Er is een financieel gat geslagen en men komt nu bij de provincie aankloppen om dat gat te dichten. Ik hoop, maar weet niet zeker of er nog andere spelers uit de sectoren zullen participeren aan deze parel aan de kroon van Oost-Vlaanderen. We gaan participeren. Ik zou een voorstel willen lanceren om die participatie toch niet zomaar als subsidie in de markt te zetten, maar eerder ook al regisseur op te treden bij dit dossier. De provincie krijgt nu een kans om een stempel te drukken op hetgeen er met die Floraliën moet of kan gebeuren. Er is in 2016 inderdaad een nieuw concept op de markt gezet, maar of dat een goed concept was, is nog maar zeer de vraag. Ik zou dan ook voorstellen om vooraleer dat geld wordt toegekend een grondig onderzoek te doen naar wat er nu goed gelopen is, minder goed gelopen is, slecht gelopen is en wat daar tegen 2020 moet veranderen. Ik weet dat er ergens een werkgroep bezig is met een evaluatierapport, maar ik zou voorstellen om heel uitgebreid een extern bureau te laten onderzoeken wat er nu goed was en wat er minder goed was aan de voorbije editie. Dat hoeft geen extra kost te zijn, want ik zou voorstellen dat binnen het voorziene budget van de Floraliën te onderzoeken.

Mevrouw de voorzitter

Dan geef ik het woord aan mevrouw De Sutter over het stimuleren of vernieuwen van de streekproducten. Mevrouw De Sutter, u heeft het woord.

Mevrouw De Sutter

Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Gedeputeerde, collega's. Heel wat landbouwers in Oost-Vlaanderen springen nu nog steeds op de kar van hoeveproducten: zuivel, vlees, groenten en zelfs honing uit de streek. Landbouwers moeten creatiever worden, maar hulp en steun blijft dan meer dan welkom. De provincie wil duurzame lokale voedselstrategieën of de consumptie van lokaal voedsel stimuleren. Dat doen jullie al lang, maar mogen we nog vernieuwingen verwachten op korte of lange termijn en dan specifiek naar de imkerij toe? Daar rond doen jullie ook al veel. Plannen jullie nog sensibiliseringscampagnes of ondersteuning naar bestaande opstartende imkers, eventueel in samenwerking met landbouwers?

Mevrouw de voorzitter

Dan geef ik het woord aan de heer De Roo over de subsidies aan land- en tuinbouw. Mijnheer De Roo, u heeft het woord.

De heer De Roo

Dank u wel, mevrouw de voorzitter. De heer de griffier, gedeputeerden, beste collega's. De land- en tuinbouw is nog steeds een belangrijke sector in onze Oost-Vlaamse provincie. Zowel naar rechtstreekse als vooral naar onrechtstreekse tewerkstelling – ik bedoel met dat tweede de toelevering en de verwerking – is land- en tuinbouw een belangrijke speler. Ook naar onderhoud van ons landschap kan landbouw een belangrijke bijdrage leveren. Er worden tal van initiatieven genomen. Zo is er in onze gemeente bijvoorbeeld een agro-beheergroep opgericht. Deze organisatie doet in onze gemeente het onderhoud van de houtkanten. Dat is een win-winsituatie. Deze groep van plaatselijke landbouwers verdient een centje bij en in de winterperiode komt dat altijd goed van pas. De gemeente is er goedkoop mee gediend. De landbouwers hebben ook steeds meer oog voor het landschappelijke. Agrarische

DEBATTEN

bedrijven kunnen immers een grote impact hebben op het landschap. Architecturaal kan men bijzondere inspanningen doen. Op die manier draagt men bij tot de maatschappelijke erkenning van de landbouw. Deze aangepaste gebouwen kan men nog beter doen overvloeien in het landschap door een beroep te doen op een landschapsbedrijfsplan. De integratie van agrarische bedrijven in het landschap kan men op deze manier verbeteren. Een landschapsbedrijfsplan wordt in overleg met de bedrijfsleider opgemaakt en houdt ook rekening met de bedrijfsorganisatie, de cultuurgeschiedenis enzovoort. Suggesties worden uitgewisseld tussen beiden en zo komt men tot een mooie inkleding van het bedrijf. Ik kom dan bij mijn eerste vraag. Graag had ik een overzicht van de contracten en de realisaties van het voorbije jaar. Wat zijn de plannen in de toekomst? In onze proefcentra worden veel middelen gestoken voor onderzoek op vlak van duurzame land- en tuinbouw en ook van de biolandbouw. Worden onze land- en tuinbouwers betrokken in de werking van de proefcentra? Worden ze geïnformeerd over bepaalde onderzoeken? Hoe worden ze op technisch vlak ondersteund? Ik kom dan op het platteland en zijn bewoners. Vlaanderen telt zo'n 1400 dorpen, maar het ene dorp is het andere niet. Dorpen zijn soms bevoordeligd door hun ligging en beschikken zo over omgevingskwaliteit en voorzieningen. Ik denk aan dorpen die aansluiten bij grotere gemeenten en steden. Er zijn ook dorpen die bij wijze van spreken op de hoek of in de hoek liggen. Daar verdwijnt de dienstverlening, de dorpschool, de cultuurmogelijkheden, de interactie, de voorziening en zelfs de levensmiddelen. De Oost-Vlaamse Vereniging Dorpsbelangen, die intussen is uitgegroeid tot een Vlaamse vereniging, doet op dit vlak goed werk. Ze gaat op zoek naar mensen die zich willen inzetten om dorpen nieuw leven in te blazen. Er zijn intussen tal van projecten die bewijzen dat door samenwerking van bewoners men er kan in slagen om bijvoorbeeld een dorpswinkel nieuw leven in te blazen. Door dit initiatief kunnen ouderen langer in een dorp blijven wonen. Het is een ideale ontmoetingsplaats, een verkooppunt van plaatselijke producten, documenten van de gemeenten kunnen er worden afgehaald en er wordt een postpunt ondergebracht. Men streeft terug naar grotere fusies van gemeenten, maar ik denk dat we zeker leefbaarheid van heel wat charmante plattelandsdorpjes niet uit het oog mogen verliezen. Mijn concrete vraag luidt dan ook: zal de provincie in de toekomst de projecten van de Vereniging Dorpsbelangen blijven ondersteunen? Dan kom ik bij mijn laatste punt. De provincie onderhoudt heel wat waterlopen. De meeste gemeenten hebben ook heel veel kilometers waterlopen overgedragen aan de provincie. Ze lopen vooral door landbouwgebied. Voor de oeverbewoners of aangelanden die een strook van 5 m moeten vrijhouden voor de onderhoudswerken, zoals het regelmatig rijten, is het nuttig om te weten wanneer die werkzaamheden plaatsvinden en wanneer de kraan zal passeren. Zo kan, wie dit wil, erbij aanwezig zijn om maaispecie bijvoorbeeld meteen af te voeren. In West-Vlaanderen wordt de kalender van onderhoudswerken vanaf dit jaar op een website van de provincie geplaatst. Zo kunnen aangelanden gemakkelijk nagaan wanneer de werkzaamheden in hun buurt zullen gebeuren. Men kan ook de gegevens van de aannemers vermelden, zodat men deze kan contacteren en zo afspraken maken. Mijn vraag is of in Oost-Vlaanderen ook een dergelijk initiatief kan worden overwogen.

Mevrouw de voorzitter

Ik geef dan het woord aan mevrouw Riet Gillis. Mevrouw Gillis, u heeft het woord. U gaat een algemene tussenkomst houden in verband met de landbouw.

Mevrouw Gillis

Dank u wel, mevrouw de voorzitter. In het klimaatplan lezen we dat landbouw, en dat waren cijfers van 2011, verantwoordelijk is voor 353.000 ton energieregelateerde CO₂-uitstoot. Dat is ongeveer 5% van de totale uitstoot. Natuurlijk is dat eigenlijk niet zo veel, maar net daarom kunnen we volop inzetten op een milieuvriendelijke, diervriendelijke en ruimtevriendelijke landbouw. Rekenen we bij dit cijfer de niet-energiegerelateerde emissie, dan komen we tot een uitstoot van 1.448.000 ton, dus heel wat meer. We kunnen ons afvragen hoe we dit cijfer naar beneden kunnen halen. Deputé Vercamer zei in zijn toelichting op de commissie dat we naar een coherent beleid moeten stappen. Dat is voor interpretatie vatbaar. Voor mij is een coherent een beleid dat we over alle domeinen in onze provinciale taken het klimaatplan als rode draad laten functioneren. Constant moeten we aftoetsen met dit klimaatplan. Dit gebeurt eigenlijk te weinig. We zien in de BBC dat de werkingstoelage voor de proefcentra stijgt. In Kruishoutem, waar we als Groen fractie een bezoek aan brachten, wordt heel wat geëxperimenteerd met biolandbouw. Men is daar heel goed bezig. Wij vragen ons echter af wat het resultaat hier concreet van is. Hoeveel landbouwers zijn in het voorbije jaar overgeschakeld van traditionele landbouw naar bio? En wat investeert de provincie verder in projecten rond biolandbouw? Zoals u gisteren al zei: u sponsort een

persconferentie ter waarde van 1250 euro aan BioForum Vlaanderen. Volgens cijfers van Eurostat stijgt in Europa het aantal biolandbouwers. In 2015 hadden we 271.000 landbouwers die in de biosector te werk waren. Dat betekent een stijging van 5,5% tegenover het jaar daarvoor. In Italië is één op vijf boeren een bioboer. België scoort zoals verwacht onder het Europese gemiddelde. Ik weet het, mijnheer Vercamer, u gaat mij seffens antwoorden dat we geen steun kunnen geven aan biolandbouwers. Ik weet dat, dus wij vragen ook geen steun aan biolandbouwers. Wij vragen dat er cijfers in de begroting zouden komen die projecten en initiatieven ondersteunen rond biolandbouw. De perceptie rond ons landbouwbeleid zit gewoon fout. De heer Vercamer zei gisteren ook dat de consument bepaalt. Het is een spel van vraag en aanbod. We zouden, net zoals we onze streekproducten promoten, ook de bioproducten kunnen promoten. In de BBC merken we dat alle subsidies op hetzelfde bedrag blijven voor landbouwgerelateerde initiatieven. Er is geen enkel nieuw initiatief rond andere vormen van landbouw, biolandbouw, agroforestry, De Landgenoten. We blijven vasthouden aan ons traditionele landbouwbeleid. Dat is grootschalig. Denk aan de glastuinbouw in Melsele. Dat is milieuvriendelijk. Denk aan de vele vergunningen aan varkensbedrijven en kippenbedrijven. Het is ook natuuronvriendelijk. We geven vergunningen aan bedrijven om de laatste resten open ruimte in te palmen. Is Groen tegen de landbouw? Absoluut niet. We weten en erkennen dat vele landbouwers het moeilijk hebben, met dank aan de leningen die hen werden aangeboden door de bevriende organisaties. Maar biolandbouw bewijst dat het anders kan. In deze visietekst, Maak ruimte voor 2050, lezen we dat de landbouwer een maatschappelijke actor kan worden. De landbouwer moet naast voedselproductie ook zorgen voor de uitbouw van ecologische verbindingen, voor het versterken van de landschappelijke kwaliteit. Ik heb de cijfers dit jaar niet meer opgevraagd, maar ik heb het een aantal jaren gedaan. Hoeveel landbouwers vragen een subsidie voor agrarische architectuur aan, vragen advies aan voor het tekenen van een bedrijfsplan, voor landschapsonderhoud? Hoeveel landbouwers leggen een bijvriendelijke perceelrand aan? 0,5% tot 1,5%. Eigenlijk is dat vissen in een put zonder water. Wij blijven vissen in die put zonder water, want dit is al jarenlang zo'n klein percentage. In deze visietekst lezen we ook nog dat de landbouwer een functie kan vervullen in natuurbeheer, de uitbouw en het onderhoud van groenverbindingen en watersystemen, het onderhouden van trage wegen. De heer De Roo heeft daar daarnet ook nog naar verwezen. Collega's, een landbouwer wil eigenlijk elk stukje grond bewerken. Een trage weg wordt omgeploegd, poelen worden gevuld, kleine landschapselementen verdwijnen en een boom wordt omgehakt. De meeste landbouwers – ik zeg heel duidelijk: de meeste – hebben geen of heel weinig voeling met de natuur, met het milieu of met de omgeving. Een polder is geen natuur. Een polder is een landschap. Misschien moeten we daar als provincie verandering in brengen, vooral door landbouwers te ondersteunen en te sensibiliseren. Misschien moeten we bij jongere boeren starten. Wordt er in onze provinciale scholen iets opgenomen in het leerplan over biolandbouw? In de provincie Antwerpen bijvoorbeeld kan dit wel. Collega's, ik weet dat ik in herhaling val, maar dit is te belangrijk voor onze kinderen en onze kleinkinderen. Ik geloof dat de landbouwers in het bewaren van onze aarde een essentiële rol kunnen spelen. Dan moeten we echter investeren in andere vormen van landbouw. Wij denken dat de huidige grootschalige landbouw doodbloedt. Keuzes maken voor kleinschalige landbouw, voor biolandbouw, voor familiale landbouw; ik vind daar in deze begroting te weinig financiële steun voor.

Mevrouw de voorzitter

Dan geef ik het woord aan mevrouw Charlier over de glastuinbouw. U heeft het woord.

Mevrouw Charlier

Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Ik wil het niet alleen hebben over de glastuinbouw. Mijn tweede vraag sluit aan bij de uiteenzetting die mevrouw Gillis daarnet gaf. Collega's. We hebben het in deze provincieraad al verschillende keren en verscheidene jaren zelfs gehad over de glastuinbouw in Melsele. Gedeputeerde Vercamer gaf in de commissie bij de toelichting over het te voeren beleid opnieuw aan dat de provincie blijft vasthouden aan de glastuinbouwcluster in Melsele. Dat er geen draagvlak meer bestaat bij de lokale overheid, dat de inplanting op die plaats gepaard gaat met grondwaterproblemen, dat voor de onteigende landbouwers geen grondenbank bestaat om op een andere plaats hun beroep verder uit te oefenen zijn elementen die wij al in den treure herhaald hebben en waarover wij geen gehoor krijgen bij de meerderheid in deze provincieraad. Nochtans verklaarde de eerste gedeputeerde op de commissie dat het een hele uitdaging is om te bekijken welke bestemming of invulling de leegstaande serres in de bloemenregio kunnen krijgen. Wij willen er dan opnieuw op aandringen te kijken naar deze alternatieve locaties voor de glastuinbouw, die minder impact hebben op het areaal van de landbouw, die een groter

DEBATTEN

draagvlak bij de plaatselijke bevolking kunnen genereren en die ook economisch voldoen aan de voorwaarden om tot een gezonde glastuinbouw in Vlaanderen te groeien. Dan kom ik bij mijn tweede punt. In september van dit jaar heeft de provincieraad een project Hergebruik van de hoeves, een uitdaging opgestart. Dit is volgens onze fractie een zinvolle oefening, maar spitst zich momenteel enkel toe op twee afgebakende gebieden in het Meetjesland en in de Vlaamse Ardennen. Ik heb een paar cijfers opgezocht. In 2014 daalde het aantal landbouwbedrijven in onze provincie met 4278 in absolute cijfers. Het zijn cijfers van het Vlaams infocentrum land- en tuinbouw. Heel wat gebouwen zullen dus leeg komen te staan omdat de oudere landbouwer geen opvolger heeft. Een tweede vaststelling is dat in andere provincies het aantal biobedrijven – en daar had mevrouw Gillis het daarnet over – sterk steeg, tot zelfs 66% in Vlaams Brabant. Volgens diezelfde cijfers blijft onze provincie achterop hinken met een stijging van 28%: 75 in absolute cijfers in 2014. Misschien ligt daar inderdaad een toekomst voor de moderne landbouwer. Vandaag heeft de burger immers niet alleen aandacht voor voldoende eten. Hij wil ook weten waar zijn voedsel vandaan komt, berekent de milieu-impact en wil gezond en zuiver eten. Ook hierin kan volgens ons de provincie een rol spelen. Spijtig gaat in 2017 geen aandacht naar dezelfde problematiek in de regio waar ik vandaan kom, het Waasland, terwijl ook daar het aantal landbouwbedrijven zienderogen afneemt en de aandacht voor de biobedrijven stilaan toeneemt. Het is spijtig dat er geen aanzet gegeven wordt om deze problematiek in heel onze provincie dezelfde aandacht te geven, terwijl dit op de provincieraad van september nochtans in het vooruitzicht was gesteld. Daarom de vraag: de landbouwsector staat dus heel erg onder druk. Heel wat landbouwgronden verdwijnen. Het blijft een uitdaging om het behoud van de landbouwgronden te combineren met de andere doelstellingen van de provincie in verband met de economie, het ontwikkelen van nieuwe bedrijventerreinen, het ontwikkelen van natuurgebieden, bosgebieden en het aankopen, inrichten en uitbreiden van woongelegenheden. Hoe zal de provincie al deze grondnoden combineren en aan de verschillende vragen tegemoetkomen zonder de landbouwer in zijn toekomst te hinderen en zijn toekomst te hypothekeren?

Mevrouw de voorzitter

Ik ga dan het woord geven aan de heer eerste gedeputeerde. Mijnheer Vercamer, u heeft het woord.

De heer gedeputeerde Vercamer

Mevrouw de voorzitter, collega's. Ik werk nogal veel met een dictafoon. Eergisteravond zat ik in vorm. Ik had 22 bladzijden met antwoorden voorbereid. Gisteravond heb ik die geresumeerd, dankzij de medewerking van mijn secretariaat. Ik begin met collega Van Duyse over de evaluatie van de organisatie van de Floraliën. We zitten op dezelfde golflengte, om het in fanfaretermen te zeggen. We vinden dat een belangrijke manifestatie. Het is eigenlijk een ongelooflijk uithangbord naar de wereld van een typische Oost-Vlaamse teelt. Het is de Oost-Vlaamse specialiteit bij uitstek. De helft van de Belgische sierteelt zit in onze provincie. Maar er was een probleem. Ik denk dat we ongeveer dezelfde analyse maken. Het tegenvallende bezoekersaantal is te wijten aan een aantal externe factoren waar de KMLP geen invloed op heeft. Dat is het eerste soort. De aanslagen in Brussel een maand voor de opening van de Floraliën hadden een negatieve impact naar de buitenwereld. Vooral Japanse bezoekers zijn achtergebleven en ook onze commerciële contacten daar. Japan was trouwens het gastland. Er zijn veel buitenlanders die om die reden afgehaakt hebben. Ten tweede: de weersomstandigheden waren buitengewoon slecht. Waarschijnlijk zijn daarvoor heel veel dagtoeristen niet naar Gent afgereisd. Vanuit organisatorisch standpunt is ook een aantal aanbevelingen te suggereren. Ik ben voorzichtig in mijn formulering. De verschillende locaties waren heel ver uit elkaar, zeker op de twee uitersten. De shuttle werkte niet goed en was helemaal niet bekend. Veel oudere mensen hebben gezocht en geklaagd over die verplaatsingen in het slechte weer. De bewegwijzering was niet goed. Het is aangewezen dat de KMLP de kosten van de Floraliën en de organisatie ervan in de toekomst samen met verschillende strategische partners niet alleen draagt, maar ook op voorhand realistisch incalculeert. Ik ben voorzichtig in mijn formulering. Ik weet dat er hier mensen in de raad aanwezig zijn die betrokken waren bij de organisatie van vorige edities. Men deed dat ofwel voor niet, ofwel voor een vriendenprijsje. Deze keer heeft men dure consultancy ingehuurd die blijkbaar niet voldoende gerendeerd heeft. Dat heeft ook te maken met de eerst aarzelende en weifelende houding of men nog verderging op de oude locatie of niet. Dat heeft iets te lang geduurd. Maar goed, gedane zaken hebben geen keer. Dit was inderdaad een kostelijke editie in vergelijking met andere. Ze heeft veel meer gekost en ze heeft veel minder opgebracht. Vandaar het financiële probleem. De bezoekers, de siertelers en de vakpers zelf hadden wel veel lof over het

vernieuwde concept. De idee an sich is geen slechte idee, maar is ongetwijfeld voor verbetering vatbaar. Ze hebben trouwens – en dat is althans voor hen een troost – brons gekregen op de European Best of Events Awards in Sint-Petersburg, in de categorie Best Cultural Event. Dat bewijst dus dat er wel potentialiteit in zit, maar dat men heel kritisch de zaak zal moeten bekijken met het oog op de toekomst. Wij als provincie zijn bereid daar een stuk in mee te gaan en mee te zorgen voor een stukje van de financiering. Ondertussen is heel het actief eigenlijk weg om de schulden te delven. Men heeft zelfs zijn patrimonium moeten verkopen. Vandaar de vraag hoe men die prachtige historische bibliotheek gaat huisvesten in behoorlijke omstandigheden. We hebben gezegd: we gaan het niet meer doen als vroeger door alleen één editie te sponsoren. We hebben in dit budget een voorstel aan deze raad om een participatie te nemen van 125.000 euro tot 2019. We maken ons meerjarenplan maar tot 2019. Participatie wil zeggen dat we onze diensten ook aanbieden via onze dienst Landbouw en Platteland, via onze directie Economie, via de POM en via het Proefcentrum voor de Siereteelt, om mee het toekomstig concept te helpen ontwikkelen. Dat is eigenlijk ons aanbod. Ik denk dat dat niet in tegenspraak is met uw tussenkomst, noch met wat op de commissie gezegd is. Ik heb daar ook reeds toelichting over gegeven. Dat brengt mij dan bij collega De Sutter. Haar vragen vallen in twee stukjes uiteen. Wat betreft streekproducten bent u een ervaringsdeskundige. Ik denk dat de meesten in deze raad daar ook af en toe kunnen van genieten en dat ze dat met plezier doen. Als intermediair staan wij in een uitstekende positie om dat thema duurzaam en lokaal voedsel mee aan te pakken en te begeleiden. Dat sluit ook een beetje aan op uw bekommernissen, mevrouw Gillis. We doen dat vanuit diverse invalshoeken: niet alleen de dienst Landbouw die bij de productie en de vermarkting wel wat te zeggen heeft, maar wat de promotie betreft is er ook EROV en zelfs vanuit onze directie Economie zijn er af en toe incentives om dit op de kaart te zetten. Wij nemen een regisseursrol op ons voor de uitwerking van de lokale voedselstrategieën. We werken momenteel aan een lokaal voedselplan voor Oost-Vlaanderen, waarbij we acties bundelen waar we de komende jaren willen op inzetten om die duurzame lokale voedselstrategieën en de consumptie van lokaal voedsel te stimuleren. Het wordt lokaal gemaakt. Het komt er nu op aan om het ook zo dicht mogelijk geconsumeerd en verkocht te krijgen. Ik heb een groot overzicht, maar ik ga daar een paar accentjes maar uitnemen. Er is een aantal sensibilisatiecampagnes naar burgers en consumenten rond duurzaam lokaal voedsel. De eerste campagne start trouwens in 2017. Daar zijn middelen voor voorzien. Wij initiëren regionale voedselstrategieën door het ondersteunen van steden en gemeenten bij het opmaken van een draaiboek waardoor men de partners kan samenbrengen aan een overlegtafel. Dat zijn kleine initiatieven. Dat weet ik wel. Maar vele kleintjes maken hopelijk ook in dezen één grote. Om dat een beetje goed te laten verlopen, voorzien we ook passende informatiebrochures rond duurzame lokale voedselsystemen. Trouwens, de consument heeft daar oor naar en luistert daarnaar. Zie ook een aantal artikels die daarover in de regionale pers verschijnen. Wij willen het aanbod van onze eigen Oost-Vlaamse hoeveproducten en -producenten beter bekendmaken. Kapstok daarvoor is het project dat nu al loopt: Lekker Oost-Vlaams. We hebben blijvende aandacht vooral naar tuinbouw in de voedselproductie. Dat proberen we ook te doen via de bezoeken aan boerderijen van scholen. We hopen daar op een multiplicatoreffect, want daar zit het idee achter dat die kinderen thuis iets vertellen over het bezoek dat ze gebracht hebben. Sommige scholen brengen ook ouders daar rond samen. Er is ook de vorming voor toekomstige land- en tuinbouwers waar we actief rond zijn. We zitten daar dus niet stil, maar het zijn vele kleine initiatieven die hopelijk enig resultaat teweegbrengen. Bijen: dat is een actie waar ik nog altijd bijzonder veel aandacht aan besteed. Dat is een vrij goedkope actie die we elk jaar doen. Dat is een paar honderd kilo zaad kopen, enige duizenden krokusbollen kopen en op een eenvoudige manier dat distribueren. Daarvoor doen we een beroep op de gemeenten, die dat allemaal in een gemeentelijk informatieblad zetten. Als de mensen iets voor niets krijgen, al zijn het maar vier krokusbollen, dan gaan ze daarvoor naar het gemeentehuis. Ze krijgen daar ook wat informatie en documentatie bij. Zo verspreiden we, dissemineren we de goede boodschap. We denken dat dat succesvolle sensibilisatiecampagnes zijn. Het zal nu het tiende jaar zijn voor Verbijsterende Bijen. We gaan een nieuw concept uitwerken, maar we gaan dat rustig voorbereiden tot 2018. Zijn we niet helemaal zeker, dan stel ik dat uit voor mijn opvolgers in 2019. Dat bijenvriendelijk bloemenzaad kent u ook allemaal. Eigenlijk werken we met drie stappen. We werken met de imkersverenigingen, met de steden en gemeenten en met de burgers, onze eigen personeelsleden en ook u allemaal. In 2016 hadden we 400 kilo bloemenzaad. Daarmee kunnen we 30 à 40 ha extra bloemen zaaien, afhankelijk van de kunst en de kunde die men heeft om dat bloemenzaad in te zaaien. Zaaien is een kunst. We hebben ook 75 land- en tuinbouwers die daarmee hun akkerlanden ingezaaid hebben. We rekenen in 2017 op een grotere medewerking en zullen nu ook bij die bloemenranden infoborden plaatsen. We denken dat dat motiverend werkt en dat die boer of boerin daarin ook een beetje meedeelt in het positieve imago dat dit bij mensen teweegbrengt. Tezelfdertijd is het info voor wie daar iets meer wil over weten. In 2017 zullen we de kruisbessenstruik aan de imkers beschikbaar stellen. We gaan wat meer aandacht besteden aan de wilde bijen. In het projectgebied van het Kravaalbos is een project dat trouwens grensoverschrijdend is

DEBATTEN

met Vlaams Brabant. Collega De Roo, uw vragen vallen uiteen in vier stukken. U bent begonnen met wat algemeen. Daarna kwam de integratie van agrarische bedrijven. Wij hebben inderdaad dat actieplan VEN. U vroeg naar cijfers. Ik heb de cijfers van 2017 nog niet. Tot nu toe weten we dat tegen het einde van het jaar minstens zeventig landschapsbedrijfsplannen in uitvoering zullen zijn. Dat is een mooie service. Wij tekenen het plan en geven de planten aan. Het zijn inlandse planten die ge moet gebruiken. Je kunt zelfs op een gezamenlijke aankoop intekenen aan goedkopere prijzen. U kent dat systeem beter dan ikzelf, want op uw gemeente zijn reeds een tweetal collectieve acties in die zin doorgegaan waar we met meerdere boeren samen dat proberen te doen. Wij geven geen individuele steun, maar dat weet u. De vraag naar advies blijft groot. We doen dus niet zomaar meer aan erfbeplanting. We noemen het landschapsintegratie. De inzichten over erfbeplanting zijn ook wat gewijzigd. Het is niet meer nodig om elk gebouw weg te steken. Integendeel: soms mag je een gebouw ook weleens accentueren, als een merkteken in het landschap. We proberen in een wat ruimere omgeving met onze beplanting te werken. We geven daarnaast individuele adviezen. Er zijn ook extra communicatiemiddelen, die in 2017 trouwens allemaal geactualiseerd worden. We gaan ze wat aangenamer om lezen en kijken maken. We hebben een veelgevraagde brochure over hoe je gebouwen kunt integreren in het landschap door het inbrengen van een klein houten element, door met wolfsdaken te werken in plaats van met klassieke lessenaars- of zadeldaken. Dat komt lichter over in het landschap. Het hangt er ook vanaf waar het staat: op een hoogte of in een dal. Dat is een heel mooie brochure. Ik denk trouwens dat u daar vorig jaar allemaal een exemplaar van hebt gekregen. U hebt het gehad over onze proefcentra. Dat is een kapitaal gegeven in ons land- en tuinbouwbeleid. Ze werken inderdaad niet voor de sector, maar vooral ook met de sector. Typisch in de praktijkcentra is dat zij aangestuurd worden wat de grote lijnen betreft – denk aan corporate governance, missie, visie, uitvoering – door de raad van bestuur. Het is typisch voor Oost-Vlaanderen dat minstens de helft daarvan actieve boeren, tuinders of siertelers zijn. De beroepsorganisaties, de politieke vertegenwoordigers, de adviserende diensten van zowel de Vlaamse als de federale overheid zijn daar in de minderheid. En zo hoort het ook. Meer nog: de vijfjarenplannen en de jaarplannen zelf worden opgesteld samen met de sector in technische comités. De technische comités bestaan praktisch uitsluitend uit mensen uit de sector. Er is ook veel interesse voor omdat ze het onderzoek op de voet kunnen mee volgen. We dienen ook projectaanvragen in, want de markt van het onderzoek is in Vlaanderen een moeilijke markt geworden. Vroeger, in het federale België, hadden wij voorbehouden bedragen in het onderzoek die uitsluitend voor de landbouw bestemd waren en waarbij zowel het fundamenteel onderzoek als het toegepast onderzoek een vast percentage kregen. Nu is dat niet meer waar. We moeten ons met onze projecten meten met alle andere gegadigden. Ik zeg niet dat de spoeling heel dun geworden is, want er is gelukkig beleidsmatig geld bijgestoken voor wetenschappelijk onderzoek. Wij moeten ons dus meten met de universiteiten en een nieuwe groep die in de voorbije jaren belangrijk is geworden in het onderzoek: de hogescholen. Vroeger deden die veel minder mee in de markt rond die projecten. Nu zijn ze daar ook actief op. Wij moeten ons dus met velen meten. Wij moeten bijzonder veel aandacht besteden aan onze projecten. De sterkte van de projecten van de praktijkcentra is juist dat ze gedragen zijn door de sector en aan reële vragen uit de sector tegemoetkomen. Oost-Vlaanderen steunt fundamenteel. Inderdaad. Dat is een oude afspraak. Ze is toch al een jaar of acht oud. We hebben haar indertijd gemaakt in het kerntakendebat. Het is een van de weinige concrete afspraken die daar uitgekomen zijn. Wij houden ons daaraan. Bij de agrobeheersgroepen heeft u, collega, een voorbeeld gegeven uit uw streek, Maldegem. Ik ken dat goed. Als die agrobeheersgroep vandaag actief is en bestaat, is dat dankzij de kansen op opstarten die ze van de provincie gekregen heeft. De eerste twee jaar hebben ze een aanloopbudget gekregen om de zaak te testen en de structuur op punt te stellen. Op een bepaald moment hebben we gezegd: nu stoppen we en nu moet u zelf voor uw inkomsten zorgen; nu moet u een contract afsluiten met uw gemeenten. Ze doen dat ook in de omgeving. Dat spel functioneert en is een mooi voorbeeld. U had het verder over de Vereniging Dorpsbelangen. Ik weet dat ge daarmee een beetje op mijn gevoelens speelt, want ik ken die vereniging goed. Ik ben die zeer genegen. Het was slecht weer. Ik dacht dat ze een jaarvergadering in Middelkerke hielden. Ik weet dat gij daar geweest zijt. Ik ben daar niet geraakt. Hun eerste jaarvergadering is trouwens in mijn gemeente doorgegaan. Het is een initiatief dat vandaag vooral op Oost- en West-Vlaanderen mikt. We hebben daaraan reeds twee jaar vanuit de provinciale Landbouwkamer ondersteuning gegeven, omdat dat een interessant platform is. De andere provincies zijn wat terughoudend, dus ik heb er nog mijn twijfels over of dat zich over gans Vlaanderen zal kunnen uitrollen. Zij hebben voor dit jaar wel een betoelaging gekregen van de functioneel bevoegde Vlaamse minister. Participatie is daar het sleutelwoord. Wij vinden participatie in plattelandsbeleid belangrijk. Meer nog: het is verankerd in de dagdagelijkse werking van al onze projecten. Typisch voor plattelandsprojecten is participatie bottom-up, dus vanaf de basis. De Vereniging voor Dorpsbelangen kan er een rol in spelen om mensen samen te brengen en de participatie op een goede manier te organiseren. Burgers willen een actieve rol spelen bij het maken van beleidsbeslissingen. Ze moeten een incentive krijgen, een aansporing, om zich samen te

zetten. Wij kunnen dat niet altijd vanuit Gent organiseren in de 65 gemeenten. Die Vzw Dorpsbelangen heeft daar eigen kennis en knowhow voor. Ik zeg nogmaals: de ondersteuning is gebeurd via de provinciale Landbouwkamer. Ik kan mij niet sterk maken dat ze dat ook in 2017 zal doen. U zult in ons budget geen nominating betoelaging zien staan hebben. Ik heb het wel geagendeerd op het overleg met de vijf collega's voor het plattelandsbeleid in Vlaanderen, om te kijken of we dat over gans Vlaanderen kunnen uitrollen of niet. Dat is dus nog afwachten. In elk geval kunnen ook zij gebruikmaken van onze dienstverlening via het plattelandsloket. Ik denk dat collega Hertog wat dieper zal ingaan op het werken aan waterlopen. Wij maken nu al gebruik van digitale systemen via RATO. Het is een digitaal systeem waarmee onze rattenvangers op de baan gaan. Het geeft telkens weer waar ze werken, wat ze doen en wat de resultaten van hun vangsten zijn. We gaan dat compatibel maken met onze dienst Waterbeleid. Op die 1670 km Oost-Vlaamse waterlopen die we nu hebben, zitten dagelijks onze rattenvangers. Er is een goede samenwerking tussen gegroeid. Dat geldt ook voor nazorg en het vrijmaken van roosters en waarnemingen. Ook dat doen zij. Over uw concrete suggestie zal de collega allicht zelf ingaan. Ik kom dan bij Riet Gillis. Ik weet dat gij dat goed meende, maar gij blijft er mij van verdenken om zeer ouderwets en terughoudend te zijn. Dat is niet waar. Ik heb een open geest wat de biolandbouw betreft. Ik meen dat oprecht. U weet dat wij geen individuele steun mogen geven, noch aan gangbare landbouw, noch aan bioboeren. Wij kunnen ook alleen maar daar waar het pas geeft een plaats geven aan die biolandbouw. U zegt mij dat ge met uw fractie het proefcentrum voor de groenteteelt bezocht hebt in Kruishoutem. Doe mij veel plezier: werkman of bankier, iedereen is welkom hier. Dat zeggen we in Kruishoutem. U zult daar gezien hebben wat ze allemaal doen. Weet u dat we daar in het begin aan bio-onderzoek deden en dat we van iemand uit uw fractie ooit de fundamentele kritiek gekregen hebben dat het een schande was om aan bio-onderzoek te doen onder serres? Dat zou niet duurzaam en niet ecologisch zijn. De tijd is voorbij dat we in die termen discussiëren. En gelukkig maar. We doen daar echt inspanning. Als ik zou afmeten hoeveel procent economisch belang en hoeveel bioboeren er zijn, doen wij eigenlijk meer voor de biosector in het onderzoek dan voor de gangbare sector, zeker in Kruishoutem. Dat is echter geen goede invalshoek. Onze invalshoek daar is dat het wetenschappelijk onderzoek voor alle boeren toegankelijk moet zijn: bioboeren en gangbare boeren. Dat is gefinancierd met overheidsmiddelen. Iedereen moet daar kunnen van genieten. De resultaten van dat onderzoek kan ik u hier niet tonen, maar in de jaarlijkse publicatie die er komt over de resultaten van dat onderzoek kunnen we dat oplijsten. Als ge mij morgen eens een mail stuurt, zal ik u het jaarverslag extra toesturen. We staan open voor alle bijkomende suggesties. Ik kan maar blijven zeggen dat wij inderdaad ook inzetten op die sector. In ons actieplan zijn inderdaad nogal wat acties voorzien die op het ecologisch vlak liggen. Wij spelen met onze dienst een trekkersrol in een aantal klimaatgezonde acties. De collega zal daar straks misschien een aanvulling op geven. Vanuit onze dienst hebben we letterlijk opgeschreven: "Een actie sensibilisatie en stimuleren van energie-efficiëntie en productie van hernieuwde energie op landbouwbedrijven." Dat staat in ons actieplan. Daar zijn middelen voor voorzien. Twee: "Actie stimuleren van aanpak van energieke houtkanten en korteomloophout." Dat is ook een nieuwe vorm van boeren. Trouwens, een van de mooiste parken met korteomloophout ligt niet ver van waar ik woon, namelijk in Lochristi. Het is een groot project, dat opgevolgd wordt door de Universiteit Antwerpen. Ik vind het spijtig dat het niet de Universiteit Gent is, maar goed, ieder zijn specialiteit. Zelfs de koning moet er al van gehoord hebben, want deze is op bezoek geweest om zich ter plekke te informeren over het belang daarvan. Een derde is: "Het stimuleren van lokale, kleinschalige verbranding van korteomloophout en snoeiafval voor verwarmingssystemen." Een vierde is: "Het stimuleren van land- en tuinbouw bij duurzame landbouw, natuur- en landschapszorg, randenbeheer, biodiversiteit." We hebben daar veel zaken voor lopen. Ik heb het al gezegd: het inzaaien van bijenmengsels in randenbeheer. We geven daar soms niet alleen het zaad voor, maar soms ook een kleine vergoeding. We hebben een kleine actie gehad. Het is soms raar dat men die kleine dingen dan wel in de pers oppikt, of via de regionale zenders. Ze hebben een persberichtje gezien over bescherming van de kleine zwaan en foerageervelden. Ze hebben eerst in een woordenboek gekeken. Of via google doen ze dat nu: wat is een foerageerveld? Dat is interessant. En dan begint men te bellen. Soms is niemand geïnteresseerd in heel grote acties. We hebben voor die wilde zwanen toch iets concreets gedaan. We hebben daar 23 ha voor vrijgehouden. Dat is ook voor de boeren interessant, want door in zo'n foerageerveld oogstresten te laten liggen, gaan die wilde zwanen niet op de omgevende landerijen het zaad en de plantjes gauw wegpikken. Ze doen dat daar. Ook de landbouw heeft daar voordeel aan. Dat is een win-winsituatie. Dat zijn kleine, concrete projecten. Misschien moeten we die eens allemaal bundelen. Dat zou nog een interessant promotiemiddel zijn. Gij zult content zijn en ik zal content zijn. Weer een win-winsituatie. We zetten daar echt op in. Duurzaamheid heeft bij ons een dubbele betekenis en daar blijf ik achterstaan. Er is niet alleen ecologische duurzaamheid, maar ook economische duurzaamheid. Men moet er uiteindelijk zijn boterham mee verdienen. Vandaar dat ik niet altijd met de roep naar kleinschaligheid mee kan. Alle sectoren groeien, maar de landbouw zou kleinschalig moeten blijven. Nee, wij zeggen dat er nog altijd

DEBATTEN

nood is aan bulklandbouw die bulkproducten maakt, want mensen moeten voldoende eten hebben. Ik beweer nog altijd dat ge moet beleggen in landbouwaandelen. Ge moet dat kopen op de beurs en binnen twintig jaar eens kijken wat ze waard zijn. Misschien zullen uw kinderen of kleinkinderen er dan naar kijken. Dat is een interessant beleggingsmiddel. De bevolking blijft groeien en de milieueisen worden strenger. Dat geldt zeker bij ons en naarmate het zuiden welvarender wordt zullen ook daar de milieueisen strikter zijn en zullen er ook beperkingen komen. Dat is dus een interessant middel. Er is echter ook ruimte voor kleinschalige landbouw, voor verbreding in vele vormen. We hebben niet alleen gele landbouw, maar ook rode, blauwe en groene. Dat is dus allemaal mogelijk. Wij maken de keuze niet. Dat doet de boer of de tuinder zelf, vaak onder druk of onder aansturing van consumenten. Wij kunnen proberen daar incentives aan te geven, om dat zo ecologisch en duurzaam mogelijk te doen. Ik sluit met het voorbeeld uit de sierteelt. Het Vlaams Milieuplatform Sierteelt heeft een strikt lastenboek dat niet zegt dat het biobloemen kweekt. Dat kunnen we namelijk vandaag nog niet. Wel spuiten ze zo weinig mogelijk en gebruiken ze zo weinig mogelijk fytosanitaire producten. Dat staat in die lastenboeken beschreven. Trouwens, we geven niet zomaar het label Vlaams Milieuplatform Sierteelt. De grote retailers vragen erom, omdat ze weten dat de klanten, de consumenten, daar gevoelig aan zijn. Ge kunt niet meer leveren aan Duitse retailbedrijven en grootwarenhuizen als ge dat label niet hebt. Ook dat promoten we, want we liggen aan de start van VN West-Vlaanderen. We hebben de eerste jaren de werking daarvan integraal zelf gefinancierd. Nu doen de siertelers het zelf, met een kleine globale Vlaamse ondersteuning. Daarmee sluit ik af. Conclusie: we zijn een klein niveau en een bescheiden niveau, maar we doen ons best om ook aan die biosector recht doen; recht te doen daar waar ze daar effectief ook recht op hebben. Misschien moeten we eens bundelen wat tot nu toe allemaal gebeurt in een handige publicatie. Collega Charlier vroeg naar leegstaande hoeves. Dat ligt ons uiteraard nauw aan het hart. We hebben vandaag trouwens beslist om de aanwervingsprocedure op te starten voor zo'n coördinator. Het is niet zo dat wij door het hergebruik van leegstaande hoeves het probleem gaan oplossen voor landbouwers die nieuwe vestigingen zoeken. De hoeves die leegkomen zijn vaak verouderd, kleiner, zoals ook de serres die leeg komen te staan meestal verouderde serres zijn. Alleen al de hoogte beperkt een hedendaagse exploitatie vaak. Men kan er niet met een Clark inrijden, of een vorklift, om het in het Nederlands te zeggen. Daar moet men toch bepaalde hoogtes voor halen. Dat gaat dus niet. Het project Hergebruik hoeves, een uitdaging, is inderdaad een uitdaging. Men zal de problematiek en de behoefte in kaart brengen. We doen dat samen met streekbesturen en de gemeenten. Wij willen een aantal voorbeelden zoeken van hoe we daar kwalitatief kunnen mee omgaan om inderdaad die ruimte zo goed mogelijk nog voor de landbouw te recupereren. Dat is niet simpel. Door de uitzonderingen die er zijn voor het wonen in het agrarisch gebied zijn het vaak kapitaalkrachtigen die geïnteresseerd zijn in inderdaad wat grond om een paard te houden, een ezel, twee ezels, of wat pony's als de kindjes klein zijn. Zij kopen die hoeves op en mogen die hoeves vandaag verbouwen of herbouwen tot 1000 m³. Ik denk dat de meesten onder ons niet in een woning wonen van 1000 m³. Dat is namelijk een vrij grote woning. De oorspronkelijke norm was 750 m³. Dat is ondertussen al opgetrokken. We gaan daar het probleem dus niet volledig mee oplossen, maar we gaan zoeken of er niet meer kansen zijn dan we denken om dat toch te recupereren voor de landbouw. We starten in het Meetjesland en Zuidoost-Vlaanderen. We hebben daar ook partners gevonden om dat project mee uit te werken. We hopen dat daar inspirerende voorbeelden uit voortkomen. Mevrouw Charlier heeft een aantal cijfers gegeven over de daling van het aantal landbouwers. Als ik ga spreken geef ik er drie. Toen ik provincieraadslid werd in 1981, dat is lang geleden, waren er 27.000 actieve land- en tuinbouwbedrijven in Oost-Vlaanderen. In 1985 werd ik gedeputeerde. Toen waren er 25.000. Vandaag ben ik nog gedeputeerde en zijn er eigenlijk net geen 6000 meer. Dat illustreert de situatie. Dat heeft met mij natuurlijk niet veel te maken, maar ik weet wel dat die 6000 meer en beter produceren en ecologisch veel verantwoordelijker dan in 1981. Naast voedselzekerheid, daarover zijn we het wel eens, is niet alleen de boer en de consument, maar de hele samenleving ook bijzonder geïnteresseerd in de manier waarop we die voedselveiligheid maken. Men is niet alleen geïnteresseerd in de voedselzekerheid, maar ook in de voedselveiligheid. Daar zijn we het over eens. U geeft mij percentages over de biobedrijven. Die kan ik ook wel vinden, hoor. Er is natuurlijk een verschil als er in Limburg bijvoorbeeld vijftig zijn. Als er daar twintig bijkomen, is dat natuurlijk procentueel meer dan wanneer er tachtig zouden zijn in Oost-Vlaanderen en er daar twintig bijkomen. Maar goed, ik weet dat er nog een potentieel is in Vlaanderen. U hebt Italië genoemd. Italië is een heel speciale situatie. Kijk bijvoorbeeld wat er allemaal in Oostenrijk gebeurd is in twintig jaar tijd in de omschakeling naar bio. Dat zijn geen kleinschalige bedrijven. Dat zijn vaak supergrote bedrijven. Vaak zijn ze groter dan gangbare landbouwbedrijven. Een van mijn goede kennissen is een Oost-Vlaamse groentekweker, lid van de raad van bestuur van het Proefcentrum voor de Groenteteelt. Hij heeft een biobedrijf in Mexico met vele hectares, waarmee hij ook de Amerikaanse markt bewerkt. Het moeten dus niet altijd kleintjes zijn. Het kunnen ook grote zijn. Het probleem voor onze eigen afzet is dat er eigenlijk te weinig productie is, waardoor we geen vaste afzet kunnen genereren naar de distributie toe. Dan zit ge in

een vicieuze cirkel. De distributie doet dan een beroep op buitenlandse aanvoer, omdat ze dan zeker zijn van een vaste aanvoer. Daarmee denk ik dat ik het luikje landbouw kan afsluiten, tenzij er nog vragen zijn. Dan zal ik proberen daarop te antwoorden.

Mevrouw de voorzitter

Ik dank u, mijnheer gedeputeerde. Ik zie dat mijnheer gedeputeerde, de heer Hertog, het woord nog vraagt. U heeft het woord, mijnheer gedeputeerde.

De heer gedeputeerde Hertog

Er was nog één vraag van collega De Roo naar de digitale opvolging van de onderhoudswerken aan onze waterlopen. Ik breng even in herinnering hoe de onderhoudswerken aan onze waterlopen gebeuren. Dat is niet zozeer voor de heer De Roo, want ik denk dat hij dat beter weet dan ikzelf, maar misschien voor een aantal andere collega's in de raad. We hebben een zomermaaibeurt die niet voor alle waterlopen wordt toegepast. Die is enkel voor die waterlopen die een gevaar met zich meebrengen voor eventuele wateroverlast bij zomeronweders. Die zomermaaibeurt gebeurt tussen 15 juni en midden september. Dan hebben we het winteronderhoud dat in bijna alle waterlopen wordt toegepast. Dat verloopt in de periode van begin november tot eind januari. In beide gevallen wordt per onderhoudslot een aanvangsbevel gegeven aan de aannemers, met daarin de nummers van de waterlopen die zij moeten ruimen en ook de taken die zij moeten uitvoeren. Ik heb er eerlijk gezegd geen problemen mee als naar analogie van de werkenkaart die de collega's in West-Vlaanderen op hun website plaatsen ook deze aanvangsbevelen op onze provinciale website zouden gepubliceerd worden. Ik betwijfel eerlijk gezegd of dat een heel grote meerwaarde heeft voor de landbouwsector. Die meerwaarde zou wellicht groter zijn, mochten we de exacte week of de exacte dag kunnen bekendmaken van de uitvoering van die werken. Dit is echter onmogelijk. Dat gebeurt trouwens ook niet in West-Vlaanderen, zo heeft men mij verteld. De aannemers moeten volgens het onderhoudsbestek immers de werken uitvoeren binnen de tijdsvensters zoals ik ze daarnet heb gegeven, maar het exacte tijdstip van uitvoering hangt van heel veel factoren af. De weersomstandigheden is er natuurlijk één van, net als de hoeveelheid werken die ze moeten uitvoeren, het al of niet nog aanwezig zijn van landbouwgewassen op de gronden en de andere besturen die soms roet in het eten gooien door andere werken. Het is dus vaak zeer moeilijk. Vaak weten wij zelf maar één of twee dagen op voorhand wanneer specifieke werken worden uitgevoerd in een bepaalde sector. Ik wil toch nog even beklemtonen dat onze dienst Waterbeleid er alles aan doet om eventuele schade bij landbouwers tot een echt absoluut minimum te beperken. Bij het winteronderhoud wordt bijvoorbeeld gewacht tot echt alle velden vrij zijn van landbouwgewassen. Bij noodzakelijke zomermaaibeurten wordt de schade die dan onvermijdelijk optreedt volledig vergoed wanneer er door de vruchten moet gereden worden. Tot slot geef ik nog graag mee dat de komende weken ons bestuur een digitaal terreinbeheerprogramma zal aankopen. Dat zal dienstig zijn voor al onze diensten die werken op het terrein uitvoeren, dus ook voor onze diensten voor het integraal waterbeleid. Dat programma biedt ruime mogelijkheden om al die werken door het provinciale toezicht digitaal te laten opvolgen, om tal van plannings- en beheerskaarten op te maken, enzovoort. Ik maak me sterk dat eens iedereen deze nieuwe tool in de vingers heeft er inderdaad nieuwe mogelijkheden ontstaan om digitaal en meer informatie naar de buitenwereld te sturen over de planning en realisatie van onze werken. Tot op de dag kunnen zeggen wanneer de maaiwerken zullen gebeuren, blijft echter heel moeilijk. Zoals ik daarnet gezegd heb, zal ik graag die aanvangsbevelen, net als in West-Vlaanderen gebeurt, in de toekomst ook op onze website plaatsen. Dat is geen enkel probleem.

Mevrouw de voorzitter

Ik dank u. Ik geef het woord nu aan de gedeputeerde, de heer Versnick. U heeft het woord.

De heer gedeputeerde Versnick

Dank u, voorzitter. Er was ook een onderdeel over glastuinbouw Melsele. Ik zal daar vrij kort kunnen over zijn. We hebben het al meermaals over dat onderwerp gehad. Overigens is het zo dat collega Vercamer reeds in zijn antwoord de verlaten serres enzovoort heeft behandeld. Je ziet ongeveer hetzelfde bij

DEBATTEN

serrebouw en landbouwbedrijven. Collega Charlier, Melsele kaderen we binnen het derde spoor van het driesporenbeleid van de Vlaamse regering om de glastuinbouwsector structureel te ondersteunen. Potentiële bedrijven die zich situeren binnen dergelijke clusters zijn hoogtechnologische, vooruitstrevende bedrijven die een bepaalde ruimtevrage hebben en die binnen het huidige landbouwareaal zeer moeilijk een geschikte locatie kunnen vinden. Ten overvloede bevestig ik u nogmaals dat er voor Melsele interesse is van lokale telers. Het gaat dus niet over Nederlanders en überhaupt niet over Chinezen die zich daar willen komen vestigen. Laat dit heel duidelijk zijn. Er is lokale interesse die zeer duidelijk aanwezig is. U heeft verwezen naar het standpunt van het lokale bestuur. We kennen dat. Aangezien het hier gaat over uitvoering geven aan Vlaams beleid door de provincie hebben wij aan het kabinet van minister Schauvliege gevraagd om eens een overleg te organiseren met de minister, het lokaal bestuur en het provinciebestuur met oog op het bereiken van een vergelijk.

Mevrouw de voorzitter

Mijnheer Van Duyse.

De heer Van Duyse

Dank. Ik wilde nog even terugkomen op de Floraliën en de analyse die we delen, met dezelfde voorzichtige woorden. Ik wilde even vragen, mijnheer de gedeputeerde, of er nog actoren in de sector zijn die zich van deze precaire situatie bewust zijn en daar eventueel ook financieel in willen participeren.

De heer gedeputeerde Vercamer

Actoren die er zich over bewust zijn, zijn er meerdere. Wat betreft participeren: er is één belangrijke organisatie die voorlopig een overbruggingskrediet beschikbaar gesteld heeft. Voor het overige kan ik daar vandaag geen precieze gegevens over geven, om diverse redenen.

Mevrouw de voorzitter

Mijnheer gedeputeerde en mijnheer Van Duyse, ik dank u.

PUNT 6. RUIMTELIJKE PLANNING

Mevrouw de voorzitter

Ik heb vragen van mevrouw Van Duyse, de heer Lemaitre, de heer Maes, mevrouw Maenhout en mevrouw De Bal, die ik samen zal nemen. Op de vraag van mevrouw Van Duyse zal gedeputeerde Versnick antwoorden en eventueel de eerste gedeputeerde, de heer Vercamer. Mevrouw Van Duyse, u heeft het woord.

Mevrouw Van Duyse

Dank u wel, voorzitter. Beste collega's. Voor wat betreft ruimtelijke planning heb ik een aantal vragen voor de planning op langere termijn en een aantal meer concrete vragen rond acties voorzien in het budget 2017. Momenteel is de gedeputeerde samen met zijn administratie aan de slag voor het opstellen van de kernnota Maak ruimte voor Oost-Vlaanderen 2050, die de ruimtelijke visie en het beleid voor onze provincie op langere termijn zal aansturen. Wij zien duidelijk een aantal positieve punten. De ruimtelijke planning wordt op een andere manier benaderd dan bij het vroegere PRS met het vastleggen van acht kernwaarden, een toetsingskader met ruimtelijk principe en een andere, duurzame en vooral geïntegreerde manier van werken. Ik veronderstel dat een gedetailleerde bespreking ervan nog wel zal

komen in een van de volgende provincieraden. Nu wil ik enkel daar rond een paar algemene bedenkingen meegeven. Een gevolg van de geschetste manier van werken is dat de teksten toch wel abstracter zullen zijn en meer ruimte laten voor interpretatie. Ik wil dan eventjes de zorg meegeven dat dit voor sommige sectoren moeilijker ligt, temeer daar men het systeem van de sectorale benadering gaat verlaten. We denken dan bijvoorbeeld aan het vrijwaren van de open ruimte, zeker voor wat betreft de verdere rechtszekerheid voor onder andere vergunningen. Het opstellen van deze kernnota verloopt via een participatief proces om dus het draagvlak te vergroten. Ik mag hopen dat men ook voldoende inspraak en overleg met het middenveld zal voorzien bij het opstellen van de beleidskaders naardien, waarin uiteindelijk de principes worden omgezet in meer concrete doelstellingen. Dan een laatste punt omtrent de langere termijn. Momenteel werkt men op Vlaams niveau nog aan het beleidsplan Ruimte Vlaanderen dat althans volgens de planning op de Vlaamse regering wordt verwacht. Zal de provincie deze tekst nog afwachten om na te gaan hoe de provinciale principes zich inschrijven in het grotere geheel – denk aan de vroegere hiërarchie van de planning – of volgt er nog enige afstemming hiermee? Dan heb ik nog een aantal vraagjes omtrent de meer concrete puntjes voor 2017. Ze zijn een beetje overlappend met hetgeen mevrouw Charlier al heeft gesteld, maar misschien liggen er toch nog enige andere accenten. Eerst en vooral de actie trajectbegeleiding en loketfunctie aanbieden voor glastuinbouwontwikkeling. Dit is een nieuwe actie voor 2017. Wat verstaat men hier juist onder en hoe wil men hierbij te werk gaan? Past dit ook binnen het nieuwe PRUP Melsele of bij de bloemenregio? Leegstaande hoeves en een andere invulling hiervoor zijn een van de ruimtelijke problemen waarmee de landbouw wordt geconfronteerd. Er was hierover een PDPO-project Hergebruik van hoeves, een uitdaging. Mijn vraag hierbij: hoe zullen de resultaten van dit project kenbaar gemaakt worden en ook verspreid worden? Hierbij is ook het project van de privacy aan de orde. Wordt er voorzichtig met de resultaten omgegaan, om toch ook misbruik te vermijden? En dan een laatste puntje: verwevenheid van functies kan een knelpunt zijn voor onder andere de landbouw. Wat wordt verstaan onder “potenties onderzoeken voor duurzame landbouwalternatieven in valleigebouw of verwevingsgebied en, indien nuttig, sensibiliseren hier rond”? Dank u wel.

Mevrouw de voorzitter

Ik dank u, mevrouw Van Duyse. Dan heb ik de algemene tussenkomst van de heer Lemaitre over het ruimtelijk planningsbeleid. Mijnheer Lemaitre, u heeft het woord.

De heer Lemaitre

Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Ik heb inderdaad niet zozeer een aantal vragen, maar wel een aantal algemene beschouwingen. Collega's. Ruimtelijke planning is een uitgesproken grondgebonden bevoegdheid. Het is dus een van de bevoegdheden waar de provincie zich de komende jaren verder zal moeten op focussen. Het is uiteraard ook een belangrijke bevoegdheid, want ze raakt uiteindelijk heel wat andere domeinen. Denk maar aan energie, klimaat, landbouw, economie, bedrijvigheid, woonbeleid en vrijwaren van open ruimte. Ruimtelijke planning doorkruist dat allemaal. We hebben ook een aantal belangrijke dossiers zien passeren. Denk bijvoorbeeld aan het PRUP voor de bouw van de nieuwe gevangenis in Dendermonde. Het werd al twee keer vernietigd door de Raad van State. Het is al opnieuw vastgelegd. We vrezen dat de kans er alvast in zit dat er opnieuw enige vertraging zal komen, omdat blijkbaar de vergunning voor het aanleggen van de brug geschorst is door de Raad voor Vergunningsbetwistingen. Wij hopen dat de bouw van de gevangenis niet nog meer vertraging zal oplopen. Ook inzake andere dossiers, zoals het opmaken van een RUP voor de doortrekking van de N41 tussen Dendermonde en Aalst, speelt de provincie een belangrijke rol. De impact van het provinciaal beleid inzake ruimtelijke planning voor steden en gemeenten is dus niet te onderschatten. De provinciale dienst Ruimtelijke planning wil meer dan voorheen inzetten op informatievergaderingen en inspraakmomenten, zodat omwonenden en belanghebbenden al in een vroeger stadium ook betrokken worden bij planprocessen. De bedoeling daarvan, naar ik begrepen heb, is ook om draagvlak te creëren en procedures te verminderen. Op zich is dat natuurlijk een bijzonder nobel idee. Het lijkt mij ook goed om het draagvlak voor RUP's en dergelijke verder te vergroten. Wij hopen dat dit ook effectief zal lukken. Dat was bijvoorbeeld ook het idee in het provinciaal windplan, dat straks nog aan bod komt. Daar zaten ook elementen in die draagvlak moesten vergroten. We hebben daar helaas moeten vaststellen dat in heel veel van die gebieden het draagvlak niet vergroot was, maar dat er nog steeds heel veel weerstand gebleven is bij de omwonenden. We zien ook het dossier dat collega Charlier net aanhaalde: ook in Melsele blijft er zeer veel tegenstand. Collega De Vis haalde vorig jaar bij de budgetbesprekingen al aan

DEBATTEN

dat heel wat Kmo-bedrijfsleiders op zoek zijn naar betaalbare bedrijfsruimte, maar dat dat geen evidente opdracht is. Hij heeft toen voorgesteld om samen met de Oost-Vlaamse steden en gemeenten een strategie te ontwikkelen om bestaande zones op het gewestplan met bestemming bovenlokale of regionale bedrijventerreinen aan te pakken, omdat er heel wat terreinen onaangeroerd liggen. Een eenduidige visie op het aanbod van geplande bedrijventerreinen en de invulling lijkt wat te ontbreken. Met het project Dynamische inventaris bedrijventerreinen probeert de provincie hier verandering in te brengen. Gedeputeerde Versnick heeft vorig jaar bij de budgetbesprekingen de methodiek van het projectactiveringsteam uitgelegd en geantwoord dat in een eerste fase gewerkt wordt aan een voortraject. De gedeputeerde beloofde toen dat dit voortraject eind 2016 afgerond zou zijn. Ondanks de goedbedoelde methodieken en onderzoeksprojecten blijft er nog altijd een grote discrepantie tussen hetgeen aangeboden wordt door de markt en hetgeen in principe beschikbare is om dienst te doen als bedrijventerrein. We hebben de indruk dat daar zeker nog werk aan de winkel is. Wij vragen voor alle duidelijkheid niet om de open ruimte te herbestemmen, maar wel om de bestaande zones voor bedrijventerreinen goed te benutten. De provinciale dienst Ruimtelijke planning werkt al een tijd aan de kernnota Ruimtelijk beleid 2020-2050. Dat is daarnet ook al aangehaald door andere collega's. Die definitieve kernnota zou binnenkort aan de provincieraad moeten voorgelegd worden. Ook namens onze fractie zetelt er iemand in de werkgroep. Wij appreciëren de manier waarop daar gewerkt wordt en dat ook de verschillende fracties in die werkgroep betrokken worden. Dat is toch een mooi voorbeeld van participatief werken. De kernnota bevat acht kernwaarden en vier ruimtelijke principes. Een van die principes is meervoudig en intensief ruimtegebruik om zo de open ruimte ook te vrijwaren. In de kernnota staat: "De open ruimte structureel blijven opofferen voor verharding kan niet." Wij staan daarachter, maar het lijkt ons wel een beetje in tegenspraak met het beleid van de deputatie inzake het aansnijden van woonuitbreidingsgebieden. Het lijkt ons alvast belangrijk om vooral te zoeken naar kernversterking en inbreiding en niet zo snel om de woonuitbreidingsgebieden te gaan aansnijden. Dat was het.

Mevrouw de voorzitter

Mijnheer Lemaitre, ik dank u. Dan geef ik het woord aan de heer Maes. Dit zal ook een algemene tussenkomst zijn over de opportuniteiten die in de nieuwe rol als facilitator, verbinder en regisseur kunnen opgenomen worden in de projectmatige en gebiedsgerichte werking. Mijnheer Maes, u heeft het woord.

De heer Maes

Dank u, voorzitter. In het voorjaar van 2016 werd onder de noemer Ruimtelijke planning² de vernieuwde en verbrede werking van de dienst Ruimtelijke planning voorgesteld. Er werd nadruk gelegd op een nieuwe rol voor het provinciebestuur, namelijk deze van facilitator of procesregisseur. Dit is geen algemene tussenkomst. Ik heb daar een aantal concrete vragen over. Is het mogelijk om eventueel aan de hand van een aantal voorbeelden deze rol verder te verduidelijken? Welke nieuwe opportuniteiten brengt het invullen van deze rol met zich mee voor de provincie, bijvoorbeeld naar de gemeenten toe of naar het Vlaams gewest? We kunnen veronderstellen dat de rol van procesregisseur niet enkel nuttig is bij projecten en processen met externe partners, maar evenzeer binnen het bestuur zelf. Wat is de visie hierop? Hoe verhoudt planning² zich tot de kernnota Maak ruimte voor Oost-Vlaanderen 2020-2050, ook hier al vernoemd? En dan de laatste: kan de provincie ook optreden als procesregisseur om nieuwe toeristische verblijfsinfrastructuur kansen te geven? Dat sluit een beetje aan bij een vraag die ik al gesteld heb begin dit jaar. We zijn al wel met toerisme bezig geweest. We doen heel veel rondom het optimaal benutten van toeristische mogelijkheden. Ik ben iemand die nogal graag vakanties dichtbij doet. Ik ben in mei nog een week op fietsvakantie geweest in het noorden van Drenthe, in Nederland. Eigenlijk is dat op zich niet zo'n fantastisch gebied. Het is een landbouwgebied met beperkt wat bossen, maar niet evenzeer. Het heeft ook een stuk nieuwe natuurontwikkeling, vooral ook om biodiversiteit in stand te houden. Dat is natuurlijk zeer belangrijk als een mens nog lang wil blijven rondlopen op deze wereld. Wat daar ook onmiddellijk opviel, is dat zij daar toch wel beter commercialiseren. Zij doen heel veel inspanningen en investeren waarschijnlijk heel veel middelen in die natuurontwikkeling. Je ziet daar ook direct mogelijkheden voor eerder wat grootschalige infrastructuur voor toerisme en dat ze dat beter commercialiseren. Ik denk dat daar de ruimtelijke planning begint. Je moet ook de mogelijkheden zien en je moet ook weten dat de markt geïnteresseerd is. Ik heb het zelf in mijn vraag begin dit jaar gezegd. Voor het Scheldegebied is er in het Sigmaphan heel wat nieuwe natuurontwikkeling. Het is een prachtig gebied. Het is een combinatie van, aan onze kant, kunststad Antwerpen en een heel mooi vakantiegebied. Ik vind dat wij dat niet echt benutten. Het kan misschien zijn dat ik het door de verkeerde

bril zie, maar ik heb toch de indruk dat Nederlanders dat beter benutten. Ik zie ook in bepaalde noordelijke Duitse gebieden dat dat beter benut wordt. Daarom denk ik dat dit wel een mogelijkheid kan zijn om partijen samen te brengen. De provincie alleen kan daar niet echt iets doen. Dat is ook niet alleen een kwestie van ruimtelijke planning, maar vooral om partijen samen te brengen om naar een bepaald doel te werken. Dank u voor uw aandacht.

Mevrouw de voorzitter

Dan geef ik het woord aan mevrouw Maenhout over het Oost-Vlaams kerngebied, opportuniteiten. Mevrouw Maenhout, u heeft het woord.

Mevrouw Maenhout

Dank u wel, mevrouw de voorzitter. We vernamen langs verschillende kanalen dat de provincie samen met de stad Gent, de intercommunale Veneco en BGTS Kanaalzone afspraken maakten voor een samenwerking op lange termijn in de ruime regio rond Gent. Dit is een goede zaak, immers de gemeenten werden overstelpt met vragen om samen te werken en zagen de bomen door het bos niet meer. Voor Zelzate betekent dit concreet dat niet meer moet worden gekozen tussen een initiatief van de stad Gent, namelijk in de Kanaalzone, en een initiatief van Veneco, namelijk voor het Meetjesland. Er moet ook nog gekozen worden tussen een socio-economisch ESF-project en een ruimtelijk OVK-project. Beide worden geïntegreerd. Ik heb een aantal vragen aan de bevoegde gedeputeerde. Welke gemeenten zijn betrokken? Waar zal prioritair worden op ingezet? Hoe past het Oost-Vlaams kerngebied in dit verhaal? En last but not least: is er al een beslissing over de subsidieaanvraag voor het project Oost-Vlaams kerngebied?

Mevrouw de voorzitter

Ik dank u, mevrouw. Dan geef ik het woord aan mevrouw De Bal over de visie ruimtelijke ordening en de connectie tussen die visie en de praktijk. Mevrouw De Bal, u heeft het woord.

Mevrouw De Bal

Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Collega's. Mijn tussenkomst ligt enigszins in de lijn van een aantal andere die hier al gebeurd zijn, meer specifiek van die van collega Lemaitre. Eerst en vooral ga ik de loftrumpet afsteken. Zoals mijn fractieleider gisteren al heeft aangehaald, zijn wij enorm enthousiast over de nieuwe visie op ruimtelijke ordening die door de diensten ontwikkeld wordt, maar zoals gisteren ook al aangehaald hebben wij niet het gevoel dat die op dit moment al heel zichtbaar is in de praktijk. Dat contrast zou ik graag wat op scherp stellen. In de kernnota wordt onder meer gesproken over het verhogen van levenskwaliteit via ruimte. Het punt waarop ik mij wil toeleggen, is een focus op evenwicht, zodat de draagkracht van gebieden niet overschreden wordt. In dat kader wordt ook gesproken van participatie en gebiedsgericht werken. Dat klinkt allemaal heel positief. Het is ook heel positief en wij moeten daar trots op zijn. Zoals een geweldig Engels spreekwoord zegt, bestaat de pudding pas als ge haar kunt opeten. De voorbije jaren hier in de provincieraad hebben mij geleerd dat de pudding jammer genoeg niet zo heet gegeten wordt als ze wordt opgediend. Nochtans gaat het om beleid. Het moet dus gaan om wat er gebeurt in de praktijk en niet zozeer om wat we erover zeggen. Ik ben filosoof en ik houd mij meestal bezig met dat laatste, maar vandaag wil ik toch focussen op wat we doen eerder dan wat er gepraat wordt. Laat ons even kijken naar die praktijk van het vorige jaar. Ik wil daar graag inspiratie uit putten om aan te geven waarom die visie volgens ons nog niet genoeg aanwezig is in wat er effectief gebeurt. Eerst en vooral onze eigen projecten. Ik ga het jammer genoeg weer hebben over de glastuinbouw. Die is hier al tot in den treure bediscussieerd, maar vanuit de nieuwe visie op ruimtelijke ordening kan ik daar misschien toch een andere draai aan geven. Dit heeft een lange geschiedenis. Er zijn veel obstakels geweest. Het is duidelijk dat het draagvlak zowel bij de lokale bevolking als bij de gemeente op zijn minst ter discussie staat. Het is hier ondertussen al drie keer herhaald. Er is daar ook nog altijd landbouwgebied verdwenen. Er is een aantal bossen verdwenen. Dat is in een regio die aangetast is door ook de uitbreiding van de haven. Net is door gedeputeerde Versnick wel aangegeven dat er een overleg georganiseerd wordt. Dat is zeker toe te juichen, maar in het algemeen vinden wij toch

DEBATTEN

dat we kunnen vaststellen dat hoe dat proces verlopen is geen toonbeeld is van participatie, van gebiedsgerichtheid en ook niet echt van een focus op draagvlak. Een ander dossier dat ik graag wil aanhalen in dit kader is de fruitveiling in Vrasene. We hebben al aangegeven dat het volgens ons niet super voor de hand liggend is dat dit een positieve ontwikkeling is voor de regio. Daar komt nog bij dat er boomaanplantingen beloofd zijn als bufferfunctie. Die bomen zijn tot nu toe nog altijd niet geplant. Ja, we weten dat de gemeente daar toezichthouder is, maar opvolging is ook een uiting van onze visie op ruimtelijke ontwikkeling in de praktijk. Ik denk dat dat ons leert dat we als provincie ook moeten nadenken hoe we dat alles afdwingen als we het dan al toepassen. De invloed van de provincie qua ruimte ligt niet louter op het vlak van de eigen projecten. We hebben ook een adviserende rol voor bijvoorbeeld gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen. Ik heb in de voorbije jaren al een paar keer opgeroepen om die rol kwalitatief op te nemen en dus echt advies daarover uit te brengen. Vorig jaar was er bijvoorbeeld het advies over het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan omtrent het regionaal stedelijk gebied van Aalst. Er werden regels van het bedrijventerrein Sterrenhoek aangepast, omdat dat te lang bleef leegstaan met garages en zo. We hebben daarbij positief advies gegeven. We hadden bijvoorbeeld ook kunnen drukken op een herziening van inkleuring. Dat dossier is zelfs door gedeputeerde Versnick aangegrepen om reclame te maken voor deze nieuwe visie op ruimtelijke ordening. Het is dus duidelijk dat dat een product was van een oude visie op ruimtelijke ordening. We hebben nog steeds wel voorgestemd. Nochtans kunnen die adviezen veel impact hebben. Het gaat ook over stevige materie. Ik denk dus dat die visie daar ook zichtbaar moet kunnen zijn. Een derde plaats waar ik denk dat het heel belangrijk is dat die visie zichtbaar is, is op het vlak van de beroepsinstantie en de beroepsbevoegdheid die de deputatie heeft voor het verlenen van vergunningen. We merken dat het daar ook niet super zichtbaar is. Bij heel veel dossiers over de vergunningen die verleend worden aan de grootschalige pluimvee- en varkensbedrijven – die zijn door mijn collega al aangehaald – is er protest bij de gemeente en protest van de bewoners. Er wordt stevig geklaagd over de draagkracht van die gebieden. Wij vragen ons dus af waar op dat vlak die visie dan is. We kunnen daar niet spreken van een verdeling van lasten en lusten, bijvoorbeeld, en zeker niet van een verhoging van levenskwaliteit. Ik wil op al deze dossiers niet concreet ingaan, want dat is in de raden gebeurd. Dat is de plaats daarvoor en niet hier. Wat ik wil aanhalen, is waarop wij ons oordeel baseren dat die visie nog niet echt in de praktijk wordt toegepast: op de voorbeelden uit de praktijk. Begrijp mij niet verkeerd: er zijn ook goede voorbeelden. Die worden vaak aangehaald. De suikerfabrieksite vind ik bijvoorbeeld geweldig. Ook het energielandschap is geweldig. Dat is waar: die zijn goed. Onze eerste gedeputeerde zei gisteren: ruimte is schaars. Dat is waar. Alle ruimte is schaars. Zo'n visie heeft volgens ons alleen maar zin en houdt alleen maar stand als ze consequent wordt toegepast. Goede voorbeelden zijn daarin een eerste stap en een voorwaarde, maar dat is lang niet genoeg. Gezien het belang van ruimtelijke ordening, dat al enorm benadrukt is, maar ook het feit dat dat een bevoegdheid is die wij blijven houden en een bevoegdheid waarin wij als niveau ons nut kunnen tonen, denk ik dat dat belangrijk is voor de vele PRUP's die nog op de agenda staan. Er komen er ook veel belangrijke. Ze gaan over bedrijventerreinen en over Ninove. Dat is ook aangehaald door collega Taylor. Dat zijn belangrijke beslissingen. Het zijn keuzes tussen een bedrijf of geen bedrijf, tussen bouwen of groene ruimte. Los van al die dossiers, waarin we weer een adviserende rol moeten spelen over de beroepsbevoegdheid die de deputatie heeft, hoop ik echt dat we daarom dus vandaag of alleszins naar komend jaar toe inderdaad een serieuze stap gaan zetten richting die nieuwe visie en een breuk met dat oude beleid. Volgens ons is die breuk nog niet genoeg zichtbaar. Nu kunt u zeggen: Rome is niet op één dag gebouwd. Dat is waar. Een oude politieke cultuur doorbreken is moeilijk. Het is hier vandaag al ter sprake gekomen dat het heel vaak gaat om een balans tussen enorm veel belangen en heel veel niveaus. Dit gaat dus moeilijk worden, lang duren en veel werk kosten. Net als Rome, dat is waar. Rome was een gigantische stad, dus op een bepaald moment moet ge ook wel beginnen bouwen. Dit is dus een oproep om actief te beginnen bouwen. Dank u.

Mevrouw de voorzitter

Dank u, mevrouw De Bal. Dan geef ik het woord aan de heer gedeputeerde. Mijnheer Versnick, u heeft het woord.

De heer gedeputeerde Versnick

Dank u, voorzitter. Collega's. Dank voor al uw zeer interessante vragen. Veel vragen betekenen toch ook wel enig antwoord. Ik begin uiteraard met collega Van Duyse, die het had over de kernnota Ruimte 2020-2050, een gegeven dat ook bij een aantal andere interveniënten is aanwezig geweest. Het is de ambitie

van de deputatie om de kernnota in december ter goedkeuring voor te leggen aan de provincieraad. Het is inderdaad een basisvisie op het beleid. Die nota bevat eigenlijk onze gemeenschappelijke waarden: basisprincipes waarvoor we staan en werkvelden waar we actief willen op inzetten. Het is eigenlijk een tekst die ons een leidraad biedt tot 2050 toe. Het is inderdaad nogal abstract. Waarden zijn nu eenmaal abstracte gegevens. U heeft zelf aangegeven: om de operationaliteit daarvan te realiseren, zullen op korte en middellange termijn beleidskaders en actieplannen moeten uitgewerkt worden. Hierin worden dan uiteraard de doelstellingen op concreter niveau verder uitgewerkt. Ik kan u geruststellen: bij de uitwerking van deze beleidskaders zullen we het debat hierover zeer open voeren, samen met de gebruikers van onze Oost-Vlaamse ruimte. Dat zijn alle stakeholders. De dienst Ruimtelijke planning zal hiervoor uitgewerkte participatieprocessen voorzien, met in het bijzonder een grote directe betrokkenheid van deze raad in het debat. Ik heb begrepen dat de aanpak zoals die gebeurd is rond de kernnota gesmaakt is door de raad. Ik heb dat gehoord van diverse fracties. We zullen dus op die weg verdergaan. Aangezien vanuit het Vlaams gewest de nadruk wordt gelegd op een gelijkwaardig partnerschap tussen de verschillende beleidsniveaus die ruimtelijk beleid maken, is het niet strikt noodzakelijk om te wachten op het initiatief van Vlaanderen. Het onduidelijke parcours van BRV maakt het natuurlijk sowieso niet moeilijk om verder af te wachten. Ik hoop inderdaad samen met u dat in december de Vlaamse regering de knoop daar zal kunnen doorhakken. Dit is een optie die in alle Vlaamse provincies gevolgd wordt, met momenteel lopende processen zowel in West-Vlaanderen, Antwerpen als in Vlaams Brabant. Uiteraard betekent dit niet dat de kernnota niet werd besproken met zowel het departement Ruimte Vlaanderen, als met het kabinet van minister Schauvliege. Beide gaven aan geen tegenstrijdigheden te zien met hun werk in progress en gaven aan zeker vooruit te gaan met ons proces. Het moet gezegd worden dat de interesse van Vlaanderen in ons proces en in onze kernnota zeer groot is. We hebben dat onlangs nog bevestigd gezien in een overleg dat we gehad hebben met directe medewerkers van minister Schauvliege. Ik kom dan bij de vragen over de concrete acties. Op de vraag rond trajectbegeleiding en het aanbieden van een loketfunctie rond glastuinbouwontwikkeling kan ik aangeven dat er binnen de dienst Landbouw en platteland sinds kort een glastuinbouwloket geopend is. Deze loketfunctie dient om glastuinbouwers reeds in een vroege fase te kunnen bijstaan bij nieuwe ontwikkelingen of uitbreidingen bij bestaande bedrijven. Het gaat wel degelijk over trajectbegeleiding. De gemeente blijft de vergunningverlenende overheid. Het is dus geen garantie op een vergunning, maar het kan wel sterk de haalbaarheid van het project verhogen. Dit loket wordt een permanente structuur, die voor alle glastuinbouwers in de provincie raadpleegbaar wordt, dus niet enkel de bloemenregio, hoewel deze natuurlijk het grootste aandeel van glastuinbouwers kent binnen Oost-Vlaanderen. Het is vooral gericht op het ondersteunen van autonome ontwikkelingen van bedrijven en niet zozeer op gestuurde processen, zoals bijvoorbeeld het PRUP glastuinbouw te Melsele. Het is uiteraard van belang om misbruik te vermijden bij het project Hergebruik hoeves. De resultaten van dit project zijn inspirerend voor andere regio's. Vandaar dat er in het project specifiek een onderdeel 'vorming en communicatie' is voorzien om een kwalitatieve uitrol van de opgedane kennis te voorzien. De volgende onderdelen zijn momenteel voorzien: 1. een vormingsreeks voor stedenbouwkundige ambtenaren en beleidsmakers, gemeentebegeleiding, met andere woorden; 2. methodische uitwerkingen die de specifieke ontwerpaanpak bevatten, dus een casebegeleiding; 3. de ontwikkeling van een kennisplatform. Voor alle duidelijkheid: het gaat hier nooit over het verspreiden van bedrijfsspecifieke of privacygevoelige gegevens, maar over lessen die getrokken kunnen worden. Tot slot de verweving van functies. In de eerste plaats is het belangrijk om aan te geven dat verweving van functies niet noodzakelijkerwijze steeds knelpunten oplevert voor de landbouw. De voorwaarde is dat we de verschillende functies optimaal op elkaar kunnen afstemmen en kunnen inzetten op win-wincombinaties in plaats van op het conflict. Specifiek in de valleigebieden zijn er bijvoorbeeld mogelijkheden om combinaties te maken tussen landbouw en andere ecosysteemdiensten, zoals waterbeheersing, landschapsonderhoud, erosiebescherming en natuurverbinding. Het is belangrijk om deze combinaties te onderzoeken op hun mogelijkheden en om als die mogelijkheden er zijn deze samen met de grondgebruikers uit te werken. Ik kom dan bij de tussenkomst van collega Lemaitre. U heeft een aantal beschouwingen meegegeven. U heeft eigenlijk gezegd dat u eigenlijk ook gelooft dat er naar participatieve trajecten moet gewerkt worden. U heeft daar als voorbeeld het PRUP Dendermonde bij genoemd. Het probleem daar is dat het opstellen van een PRUP de regelgeving die daar rond ontstaat zodanig complex is dat het wel is gebeurd dat er hier of daar een onvolmaaktheid in zit, of een kleine vergetelheid, die dan genadeloos afgestraft wordt door de Raad van State. Dat is problematisch. Wat kun je daaraan doen? Wij hebben de regelgeving niet in handen. We hebben gezegd: laat ons proberen om participatieve processen uit te werken, zodanig dat er minder weerstand is en er ook minder kans is dat men zich bij de Raad van State gaat beklagen. U heeft ook het voorbeeld aangegeven van de winddossiers. U trekt daarbij in twijfel dat de processen die de provincie ontwikkelt het draagvlak vergroot hebben. U heeft daar ook een andere vraag over gesteld. We zullen het daar later over hebben. Heel kort kan ik u nu toch al even in herinnering brengen dat er in

DEBATTEN

Eeklo-Maldegem een actiecomité was dat absoluut tegenstander was van het plaatsen van bijkomende windmolens in die regio. Dat actiecomité is na het participatietraject, nadat het kennis had genomen van onze draagvlakversterkende maatregelen, een van de grote voorstanders geworden van het planproces dat de provincie daar heeft gevoerd. U vraagt ook naar betaalbare bedrijfsruimte. U zult in onze begroting gezien hebben dat er financiële ruimte gemaakt is om het bek zoutbeke in Kruishoutem mogelijk te maken. U heeft het ook nog gehad over de bedrijventerreinen en hoe het nu zit met de opsporing van de onbenutte bedrijventerreinen. Dat is een actie die de POM uitvoert. Ik zal zeer graag op een eerstvolgende raad van de POM een overzicht geven van die acties. We hebben eerst geïnventariseerd en nu zijn er effectief concrete acties om onbenutte delen van bedrijventerreinen hetzij te deactiveren, zodanig dat ze uit het theoretische bedrijventerreinenoppervlak verdwijnen, hetzij hindernissen die er momenteel bestaan om ze te gaan bebouwen weg te nemen. Er is waardering uitgesproken voor de methodologie. Uiteraard is dit een methodologie voor de toekomst. Wat de woonuitbreidingsgebieden betreft kan ik u enkel zeggen dat, als wij een woonuitbreidingsgebied hebben laten aansnijden, dit steeds op vraag is geweest van de gemeente. De gemeente kent lokaal de woonbehoefte denk ik het beste. We zijn steeds ingegaan op de verzoeken van de gemeenten in dit verband. We hebben ook middelen voorzien in onze begroting om eens na te gaan of de verouderde instrumenten die er momenteel bestaan voor de woonbehoefte geactualiseerd moeten worden. Een instrument van tien jaar geleden dat een theoretische woonbehoefte definieert, is niet meer toepasbaar. Ondertussen verandert de maatschappij en veranderen de omgevingsfactoren. Dat brengt natuurlijk een aantal problemen met zich mee. Collega Maes, u heeft de vraag gesteld over de ruimtelijke planning². De dienst Ruimtelijke planning heeft inderdaad een transitie achter de rug, waarbij de rol die deze opneemt uitgebreid is van een uitvoerder van een zuiver ruimtelijk instrumentarium naar de rol van procesbegeleider, regisseur en facilitator van grondgebonden processen en trajecten. Ik denk dat dit een heel belangrijke evolutie is. Dat geldt niet alleen voor de dienst, maar voor de grondgebonden activiteiten van de provincie als een geheel. U heeft gevraagd naar een voorbeeld van de faciliterende rol. Ik zou hier graag het project Denderland even aanhalen. Het strategisch project Denderland is gestart op 1 oktober 2015 en loopt tot 30 september 2018. Het wil via een proces van overleg en samenwerking tussen lokale en bovenlokale partners een gebiedsgerichte ontwikkeling faciliteren in het stroomgebied van de Dender tussen Ath en Aalst. Hiertoe werd een regionaal overlegplatform opgericht met de ambitie om bottom-up ideeën te genereren en de discussie te voeden over de ruimtelijke uitdagingen die zich in de open en de verstedelijkte ruimte binnen dit gebied aftekenen. Leidraad in dit proces is de Dender, die als een blauwgroene long ingeschakeld wordt als identiteitsdrager voor het gebied. De open ruimte moet een kwalitatief landschappelijk geheel worden binnen het metropolitaan kerngebied en moet offensief beschermd worden tegen hoogdynamische activiteiten. De verstedelijkte ruimten worden aantrekkelijke, kleine steden die voor een stuk opgeladen worden met functies die kaderen binnen de logica van het MKG. Duurzaamheid, innovatie en maximale inzet van ecologische systeemdiensten bepalen er stedenbouwkundige ontwikkeling. Het is de ambitie om het niet-hiërarchisch overlegplatform te laten evolueren tot een overlegmethode die als voorbeeld kan dienen voor gelijkaardige gebieden. Hierbij wordt expliciet gezocht naar synergie met bestaande overlegplatformen, samenwerkingsverbanden, projecten en processen in de regio. Binnen dit gebied, dat dus ook delen van Vlaams Brabant en Henegouwen omvat, nemen wij dus het initiatief om partners bij elkaar te brengen, gemeenschappelijke doelen te zoeken en win-winsituaties te creëren. We ageren hier in opdracht van alle lokale partners en met subsidies van Vlaanderen als trekker, gangmaker en coördinator. Vanuit deze werking komen er dan heel wat acties. Deze insteek is een nieuwe, natuurlijke rol voor ons bestuur. De aanpak van de dienst Ruimtelijke planning kan dus zeker ook als voorbeeld gesteld worden voor de andere grondgebonden diensten. Deze werking hangt ook heel nauw samen met de kernnota Maak ruimte voor Oost-Vlaanderen 2020-2050 die de deputatie op de provincieraad van december wenst te plaatsen. In die kernnota staan vijf werkvelden beschreven voor het provinciaal beleid op lange termijn. In die werkvelden wordt aangegeven hoe de provincie uitvoering kan geven aan haar inhoudelijke beleidsmatige ambities. Daarvoor is een nieuwe, verbrede werking in de zin van ruimtelijke planning² een absolute voorwaarde. Deze vernieuwde, verbrede werking wordt verwoord in vijf werkvelden: ruimtelijke governance, sensibilisering en transitie management, een sterkere gebiedsgerichte benadering, instrumenten en hefboomwerking en, tot slot, realisatiegericht aan de slag gaan. We kunnen het ruimtelijk beleid niet langer voeren vanuit het idee dat we de zaken zoals in de afgelopen decennia top-down moeten sturen, stroomlijnen en de ruimte moeten verdelen over sectoren. We gaan ervan uit dat de schaarse ruimte op een slimme manier moet worden ingezet. We moeten samen aan de slag en de kar trekken van ruimtelijke governance. We voeren een beleid dat meer vorm krijgt vanuit netwerkverbanden, participatie en co-creatie: plannen samen maken, collectieve doelstellingen omschrijven en het traject bepalen. Voor de realisatie van de kernwaarden en het aanpakken van de uitdagingen hebben we nood aan een transitie benadering. Sensibilisering is een essentieel onderdeel in transitie management. Collectieve probleemstellingen en

uitdagingen moeten op de agenda geplaatst worden en de provincie heeft een belangrijke rol zowel in het duiden van de hoogdringendheid en het duiden van opportuniteiten van mogelijke partners, als in het op gang trekken van het proces om samen aan de slag te gaan. De provincie zal dus vaker coördineren, stimuleren en faciliteren. Naast een totaalbenadering, zeg maar een generieke aanpak, wordt ook meer gewerkt vanuit lokale en regionale opportuniteiten. Hiervoor is een gebiedsgerichte benadering nodig waarbij kan gewerkt worden vanuit families van opgaven die samen met lokale partners uitgewerkt worden. Bij de uitwerking van het beleid zijn sterke middelen of tools nodig. In dit verband heeft de provincie al heel wat ervaring opgedaan. Door monitoring en evaluatie kan zij haar kennis verder aanvullen. De provincie kan ijveren om het instrumentarium bij te sturen, ontbrekende aspecten op het geschikte beleidsniveau te agenderen en ondersteuning te bieden in de zoektocht naar een geschikt mechanisme en/of instrumentarium. Tot slot wil de provincie werken aan het tot uitvoering brengen van de visie door realisatiegericht te werken en gedurende processen actief samen te werken en betrokkenen te wijzen op opportuniteiten. Het moet inderdaad de ambitie zijn om niet langer gewoon te kleuren op een kaart, maar die kleuren aan te brengen die ook effectief in praktijk kunnen gebracht worden. Het is totaal zinloos om RUP's te maken die niet realistisch zijn en die niet tot uitvoering kunnen gebracht worden. Daarvoor is de inbreng bij het begin van het planproces van alle actoren van zeer groot belang. Samenvattend kunnen we hier stellen dat de kernnota het resultaat is van de verbrede werking van planning², maar dat tegelijkertijd de verbrede werking de manier van uitvoeren is die past bij de kernnota. Ten slotte is de rol van procesbegeleider inderdaad zeker ook intern, binnen het bestuur, nuttig. Zo werk de dienst momenteel samen met de stad Deinze, de directie Sport en recreatiedomein, de dienst Patrimonium en andere relevante partners aan een project. Dat moet leiden tot een masterplan en een voorstel voor vervolgstructuur voor het provinciaal domein Brielmeersen en omgeving. Dit zal uiteraard verder nog uitgebreider aan bod komen in mijn antwoord op de vraag van collega Freija Dhondt. Ook voor het provinciaal sportcentrum De Boerekreek staat een project met planningsproces op stapel. Momenteel initieert de dienst Ruimtelijke planning ook een project voor het provinciaal domein De Ster en de omgeving van Sint-Niklaas. Hierin wordt onder meer de relatie met het verlaten domein Westakkers meegenomen. Voor de eigen provinciale domeinen zorgt de dienst Ruimtelijke planning dus ook voor procesbegeleiding, wat past binnen de aanpak van planning². U heeft het ook gehad over het optimaliseren van de toeristische aspecten vanuit een ruimtelijke invalshoek van onze provincie. Ik kan u garanderen dat ook daar aandacht voor is binnen de dienst Ruimte. We hebben een plan om het Donkmeer – waar toch een toeristische potentie is en waar reeds toeristische infrastructuur aanwezig is door middel van campings, jeugdverblijven en andere zaken – ruimtelijk aan te pakken en beter te gaan ordenen. Ook de jeugdverblijven in het Kluisbos zullen we ruimtelijk aanpakken. Ik denk dat uw suggestie om samen met toeristische instellingen en de dienst Economie te gaan kijken op welke manier na het ruimtelijk aanpakken van die gebieden ook een goede toeristische vermarkting zou kunnen tot stand gebracht worden, waardevol is. Ik kom dan bij de vraag van collega Maenhout over het Oost-Vlaams kerngebied. Dat is inderdaad het strategisch belang van deze samenwerking met de stad Gent. De intercommunale Veneco en de samenwerking met het BGTS Kanaalzone is inderdaad niet te onderschatten. Vooreerst is er een win-win voor ieder van de partners. De stad en de provincie winnen omdat zij via Veneco een aanspreekpunt hebben namens de lokale besturen in de regio. De intercommunale wint doordat zij zich samen met Gent en de provincie regionaal kan profileren en gebruik kan maken van de kennis en expertise die aanwezig is, zowel in de stad als in de provincie. Op deze manier ontwikkelt de regio meer slagkracht. Voor de specifieke projecten geldt bovendien dat de slaagkans bij het binnenhalen van subsidies groter is door samen te werken. Er ontstaat immers een coherent verhaal. De gemeenten die deel uitmaken van het samenwerkingsmodel zijn momenteel de 27 gemeenten van het arrondissement Gent-Eeklo en de gemeente Kruishoutem. 28 in het totaal dus. Deze gemeenten zijn vervat in het burgemeestersoverleg van de hulpverleningszone van Gent en/of aangesloten bij Veneco. Er werd geopteerd om met deze gemeenten te starten, omdat ze een onmiddellijke link hebben met bestaande overlegorganen. De burgemeesters en schepenen zijn al overbevraagd en op die manier moet er ook geen nieuwe structuur gecreëerd worden. Je kan het binnen bestaande structuren allemaal beheren. De toekomst zal uitwijzen of er op termijn nog andere gemeenten van dit model deel willen of kunnen uitmaken. Op de vraag waar dit samenwerkingsverband prioritair zal op inzetten, kan ik het volgende zeggen. Dit zal worden bepaald in de diverse regiolabs die met de verschillende regionale spelers georganiseerd worden. Ook hier opnieuw een participatief verhaal, waarbij de deelnemende gemeenten zelf allemaal hun inbreng hebben. Ik kan hier een primeur aankondigen: het eerste regiolab is deze morgen van start gegaan. Er waren meer dan tachtig aanwezigen en heel wat vertegenwoordigers van lokale besturen. Iedereen weet hoe moeilijk het is voor een burgemeester of een schepen om zich een ganse voormiddag vrij te maken. Er waren heel wat burgemeesters en er waren heel wat schepenen, zodanig dat dit toch aangeeft dat er interesse en belangstelling is voor dit project. Naast lokale besturen waren er ook kennisinstellingen,

DEBATTEN

middenveldorganisaties, mobiliteitsactoren en anderen. Er werd nagedacht over de gedeelde uitdagingen waar deze streek voor staat en hoe we daar gezamenlijk kunnen op inspelen. Het uitgangspunt en de uitdaging die daar is voorgelegd, is het gegeven dat onze provincie tegen 2050 100.000 – ik herhaal: 100.000 – extra inwoners zal hebben. Dat is een stijging met 15%, collega's. Dat gaat een hele hoop uitdagingen creëren, zowel op het vlak van wonen als werken, als agrarische beleving. Dat is heel belangrijk. Het gaat dus effectief een aantal zeer grote uitdagingen geven, ook op het vlak van mobiliteit. We hebben al die participanten uitgenodigd om samen creatief na te denken over oplossingen daarvoor. Uiteraard zal ik aan de raad communiceren over de resultaten daarvan. Het project Oost-Vlaams kerngebied en het creatief ontwerpatelier dat het beoogde, is volwaardig in het samenwerkingsmodel opgenomen. In ons Regiolab zal er creatief en out-of-the-box nagedacht worden over de uitdagingen die de demografische groei met zich meebrengt. Momenteel is er voor het project nog geen subsidie verkregen, maar we verwachten een hopelijk positieve beslissing van de bevoegde minister tegen het einde van het jaar. Tot slot collega De Bal. U heeft lovende woorden gehad voor de werkzaamheden die inderdaad door de dienst zijn verricht, onder mijn politieke verantwoordelijkheid en onder mijn aansturing, namens de deputatie. Die zullen door de deputatie gevalideerd worden. Het is inderdaad zo dat de diensten daar uiteraard een grote verdienste in hebben, maar laat ons zeggen dat het wel een participatief gegeven is waar iedereen in participeert. U zegt: dat is allemaal heel mooi, maar in de eigen projecten zien we daar niet veel van. Dan zegt u: kijk naar het project van de glastuinbouw. Collega, ge moet de geschiedenis kennen. De glastuinbouw is jaren geleden opgestart, toen er nog op een andere manier gestart werd, vanuit een opdracht die we vanuit de Vlaamse regering hebben gekregen. Kijk naar de nieuwe projecten die we opstarten. U heeft ze zelf aangegeven. U heeft verwezen naar Moerbeke, u heeft verwezen naar het energielandschap. U heeft gezegd: dat zijn goede voorbeelden. En inderdaad, collega, dat zijn projecten die opgestart zijn op het ogenblik dat ik, namens de deputatie, de beleidsverantwoordelijke was en de politieke aanstuurder was van dit departement. Ik denk dus niet dat dit projecten zijn die opgestart zijn door iemand die een oude stijl hanteert. Ik denk dat dit inderdaad allemaal mooie voorbeelden zijn, ook onze kernnota. Ik denk dat dat een mooi voorbeeld is van een nieuwe stijl van benaderen van de zaak, waarbij de dienst de volle vrijheid gegeven wordt om te gaan werken. Ik heb reeds geantwoord op de vraag van collega Lemaitre over de aansnijding van het open landschap. Ik denk dat we inderdaad met een nieuwe stijl te werk kunnen gaan. Het zijn niet de jaren die maken, collega, dat je modern en jong denkt. Het is de geest die daarvoor verantwoordelijk is. Het zijn niet de jaren die op de teller staan. De jaren die op de teller staan, kunnen natuurlijk wel wat ervaring meebrengen om de zaken goed te begeleiden. Dank voor uw aandacht.

Mevrouw de voorzitter

Dat is inderdaad zeer mooi gezegd, mijnheer gedeputeerde Versnick. Wij zullen dat allemaal indachtig zijn. Wij voelen ons inderdaad jong en hebben ervaring nodig. Geen tussenkomsten meer? Neen. Dan mag ik overgaan naar de vraag van de heer Van Gucht over het nieuwe PRUP voor de N41. Mijnheer Van Gucht, u heeft het woord.

De heer Van Gucht

In mei 2014 vernietigde de Raad van State het PRUP over de doortrekking van de N41. Het was de zoveelste stok in de wielen van dit dossier. De doortrekking van de N41 tussen Dendermonde en Aalst is nochtans een van de belangrijkste missing links in het bovenlokaal wegennet. In deze regio, met zijn hoge mobiliteitsdruk, is het verkeer tussen Dendermonde, Lebbeke en Aalst aangewezen op de oude N406. Een massa auto's en vooral vrachtwagens dient zich dagdagelijks doorheen dat dorpje en door Oudegem, Wieze, Lebbeke en Gijzegem te wurmen. Het sluipverkeer doorheen de woonwijken neemt meer en meer toe. Toch bleef dit dossier zonder nieuwe initiatieven tussen mei 2014 en juni 2016. Het was spijtig genoeg het zoveelste zware ongeval met deze keer vier zwaargewonden dat de discussie weer op gang bracht. Er vielen zware verwijten heen en weer tussen voor- en tegenstanders. Wat belangrijker is: er kwam weer schot in de zaak. Er kwam besef dat de onzekerheid nog slechter is dan het niet uitvoeren van de doortrekking. Ik had dan ook gehoopt dat in het budget 2017 middelen zouden worden vrijgemaakt voor de opmaak of de hermaak van een nieuw RUP, maar noch in de meerjarenplanning noch in het budget vind ik iets terug van de doortrekking van de N41. Mijn vraag is dan ook heel simpel: waarom niet? Of is het, zoals de deputé juist zei, een onrealistisch PRUP geworden waar men geen geld meer wil insteken?

Mevrouw de voorzitter

Ik dank u, mijnheer Van Gucht. Dan hebben we de vraag van de heer Peleman over de opmaak van het beleidskader voor warmte en de studie. Mijnheer Peleman, u heeft het woord.

De heer Peleman

Dank u wel, voorzitter. Beste collega's. Bij de eerdere toelichtingen rond het voorliggend budget 2017 werden er geen doekjes om gewonden dat de provincie Oost-Vlaanderen haar ambitie voor klimaatgezondheid tegen 2050 onverminderd overeind houdt. Dat vertaalt zich dan ook in een versterkte nadruk op klimaatgerichte initiatieven. Over het globale klimaatbeleid zal ik straks nog tussenkomen. Nu wil ik specifiek focussen op een van die nieuwe ruimtelijke beleidsdoelstellingen, namelijk de opmaak van een provinciaal beleidskader voor warmte. Bij gebrek aan een duidelijk alternatief om onze afhankelijkheid van fossiele brandstoffen af te bouwen zal de strijd voor een duurzamer energiegebruik op verschillende fronten gevoerd moeten worden. Een van de pistes daarvoor is die van het hergebruik van warmte-energie. De hitte die vaak op grote industriële sites geproduceerd wordt, is middels ingepaste recuperatiesystemen perfect bruikbaar als warmtebron voor kleinere afnemers, zoals gezinnen, kantoorgebouwen, glasteelt, zorginstellingen en noem maar op. De lijst is lang. De verdeling van deze restwarmte door de aanleg van warmtenetten kent de laatste jaren een groeiende interesse van private investeerders, intercommunale distributienetbeheerders en andere spelers op de energiemarkt, niet geheel toevallig nadat Europese en Vlaamse beleidskeuzes het wettelijke kader voor de aanleg en de ondersteuning van die aanleg hebben vastgelegd. Nu komt daar vanaf volgend jaar dus ook een provinciaal luik bij met de geplande opmaak van een beleidskader hiervoor. Nu ben ik misschien te snel, want mogelijk gaat het beleidskader breder dan de planvorming rond warmtenetten alleen. Vandaar dat ik graag enkele vragen ter verduidelijking had gesteld. Welke aspecten van warmterecuperatie wenst de deputatie bij de opmaak van het beleidskader mee te nemen? In welke richting denkt ze deze te kunnen beïnvloeden, te kunnen aansturen en te kunnen verbeteren, zeker in het geval van warmtenetten waar nu al een groot aantal spelers actief op studeert of investeert? Ten slotte: warmterecuperatie is natuurlijk des te voordeliger wanneer bij een grote bron een dicht netwerk van afnemers gesitueerd is, en liefst ook dichtbij. Daardoor lijkt het op het eerste gezicht vooral interessant voor de Oost-Vlaamse havengebieden. Betreft het hier dus een provinciebrede studie of richt ze zich toch specifiek naar die gebieden met verhoogd potentieel? Dank u wel.

Mevrouw de voorzitter

Ik dank u. Dan hadden we de vraag voorbehouden voor mevrouw Freija Dhondt, maar ze zal gehouden en genomen worden door mevrouw Dursun Alici, over de toekomst van het windplan na de ministeriële afkeuring van het PRUP langs de E40 tussen Aalter en Aalst. Mevrouw Dursun Alici, u heeft het woord.

Mevrouw Alici

Bedankt, mevrouw de voorzitter. Collega's. Een van de meest ambitieuze dossiers van de provincie Oost-Vlaanderen is het zogenaamde windplan. In dit windplan staat de concentratietoename voor windmolens centraal. Half 2015 werd een deel van het windplan, het PRUP langs de E40 Aalter – Aalst, afgekeurd door minister Schauvliege. De redenen die waren gegeven situeren zich bij problemen met hogere ruimtelijke planningsdossiers en het vliegverkeer. Door de schorsing van het PRUP belanden we in deze zone terug op de bepalingen van het decreet. Er kunnen windturbines komen op bedrijventerreinen, in zones van openbaar nut en in agrarisch gebied. Op die manier worden er geen uitsluitingszones voorzien. Het was de bedoeling dat minister Schauvliege in samenwerking met de toenmalige minister Turtelboom een fast lane-plan voor de inplanting van windturbines zou versnellen. Maar toen kwam de switch van minister Turtelboom naar minister Tommelein. Het windplan is voor onze fractie een belangrijk dossier. We willen dan ook graag vernemen van de gedeputeerde welke acties het voorbije jaar waren genomen en of er recent aanvragen zijn gebeurd voor de realisatie van windturbines in deze of in andere zones in onze provincie. Dank u.

Mevrouw de voorzitter

DEBATTEN

Dank u, mevrouw Alici. Dan ga ik over naar de vraag van de heer Lemaitre over het provinciale windplan, de re-activatie en de toekomst. Mijnheer Lemaitre, u heeft het woord.

De heer Lemaitre

Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Inderdaad: het windplan. Ik denk dat het voor de meesten onder ons buiten kijf staat dat een goede mix van energie zeer onontbeerlijk is en dat we hoe dan ook zullen moeten inzetten op meer groene energie. Vandaar dat wij het windplan op het moment dat het gestart is ook wel bijzonder enthousiast hebben ontvangen. Zeker de uitgangspunten konden we bijzondere appreciëren. We zijn in de uitwerking een beetje uit elkaar gegroeid, vrees ik. Er is een aantal zaken waar wij in de uitwerking niet echt meer konden achter staan. Maar goed, de uitgangspunten van het windplan op zich vinden wij nog steeds goed. Nu hebben wij gemerkt dat er zich bij de twee windplannen die eigenlijk zijn uitgewerkt – de zone in het Meetjesland en die bij Aalter en de E40 – nog een aantal problemen voordeden. De lokale participatie bleek toch niet afdwingbaar te zijn. We merkten toch ook dat de concentratiezones die bepaald werden en waarin eigenlijk altijd vijf molens moesten kunnen staan, in de praktijk niet altijd ideaal waren. Soms zijn clusters van drie meer geschikt dan zones van vijf. We hebben het gevoel dat het draagvlak op veel plaatsen toch niet groter geworden is. Ik hoor het voorbeeld dat gedeputeerde Versnick aanhaalt uiteraard graag als mensen extra zijn overtuigd, zoals daar in Meetjesland het geval was. Er zijn er daar ook nog heel veel die er niet van overtuigd zijn. Ik kom daar af en toe en ik ken daar een aantal mensen. Er is nog altijd een grote groep mensen die daar niet enthousiast over is. Dat geldt ook voor het stuk langs de E40. Zelfs een aantal titelvoerende burgemeesters is daar niet zo enthousiast over. We hebben dan ook gemerkt dat het PRUP langs de E40 bij Aalst en Aalder ook bij de bevoegde minister, minister Schauvliege, niet helemaal in de smaak viel. Zij heeft dat dan ook niet goedgekeurd. Ondertussen zijn er uitspraken geweest door de Raad van State en de twee vernietigingsberoepen. Ze zijn alle twee verworpen. Heel snel nadien is er ook een reactie gekomen vanuit de deputatie en vanuit gedeputeerde Versnick. Daarin zei hij ook dat dit opnieuw wind in de zijlen geeft voor het Oost-Vlaamse windplan, dat wij bezig zijn met windlandschappen in het Waasland en in Denderland en dat we er ook over denken om het windlandschap E40 te reactiveren. Nu had ik graag daar een beetje meer duiding bij gekregen. Ik vroeg me af of er plannen zijn om de methodiek een stuk bij te sturen. Gaat men die concentratiezones van vijf behouden, of is daar toch de mogelijkheid dat dat zal verminderd worden naar drie? Hoe ver staat het met de windlandschappen in Waasland en Denderland? Dat zijn toch twee belangrijke zaken. Hoe gaat men verder werk maken om dat draagvlak te vergroten? Hoe ziet de deputatie eigenlijk die re-activatie van dat windplan E40 Aalter – Aalst? Zou het kunnen dat we daarbij in conflict blijven met minister Schauvliege? We gaan die toch moeten overtuigen. We hebben ondertussen wel een andere minister van Energie in de Vlaamse regering. Het valt niet te ontkennen dat minister Tommelein een andere dynamiek daar ontketend heeft met zijn grote enthousiasme en zijn sterke communicatieve vaardigheden. Daar kunnen we niet omheen. Uiteraard zal dat PRUP toch ook langs minister Schauvliege moeten passeren. Die zal moeten overtuigd worden. Ik kijk uit naar het antwoord van de gedeputeerde.

Mevrouw de voorzitter

Dank u, mijnheer Lemaitre. Dan heb ik de vraag voorbehouden door mevrouw Freija Dhondt. Deze zal opnieuw gehouden worden door de goede zorgen van mevrouw Dursun Alici, over de ruimtelijke planning, gebiedsvisie en masterplan Brielmeersen en de link met de visie rond domeinen. Mevrouw Alici, u heeft het woord.

Mevrouw Alici

Nogmaals bedankt, mevrouw de voorzitter. Beste collega's. Het recreatiedomein de Brielmeersen werd in 2015 overgenomen door de provincie Oost-Vlaanderen. De Brielmeersen is een mooi domein met heel wat potentieel. Ook op de site rondom de Brielmeersen is er heel wat in beweging. De atletiekclub bouwde vrij recent een nieuw complex en ook de voetbalclub heeft ambitieuze plannen. In de doelstellingennota lezen we dat de provincie niet achterblijft en dat er een gebiedsvisie zal uitgewerkt worden voor het domein. Dit kadert ook in de aanduiding van personeel voor het project Masterplan Brielmeersen, vlak voor de zomer van dit jaar. Er zal in partnerschap met de stad Deinze een project uitgewerkt worden voor de omgeving van de Brielmeersen. Graag had ik vernomen wat de visie is op en

wat de ruimtelijke ambities zijn voor de omgeving van de Brielmeersen. Momenteel wordt de site gekenmerkt door sport en recreatie. Zal dit uitgebreid worden met andere functies? En tot slot: hoe worden de ruimtelijke visie op de omgeving van de Brielmeersen en de visie op het provinciaal domein met elkaar gelinkt? Dank u.

Mevrouw de voorzitter

Dank u, mevrouw Alici. Ik ga onmiddellijk het woord geven, in samenspraak met gedeputeerde Versnick, om op deze vragen van de heer Van Gucht, de heer Peleman, mevrouw Alici en de heer Lemaitre te antwoorden, eventueel aangevuld zie ik hier op mijn blad staan door de heer gedeputeerde Hertog. We gaan dan naar de volgende vraag. Mijnheer de gedeputeerde Versnick, u heeft het woord.

De heer gedeputeerde Versnick

Dank u, voorzitter. Collega's. Ik zal de vragen op volgorde beantwoorden. Ik begin dus met de vraag van de heer Van Gucht in verband met het PRUP van de N41. U heeft inderdaad terecht gezien dat er noch in de meerjarenplanning noch in het budget 2017 middelen worden voorzien voor het opmaken van dit PRUP. Het blijft op dit moment immers onduidelijk op welk moment specifiek er een nieuw planningsproces rond de ontsluitingsproblematiek en de leefbaarheidsproblematiek tussen Dendermonde en Aalst kan opgestart worden. Deze problematiek beroert ons ook. Wij zijn daar echt mee bezig. We zijn daardoor gesensibiliseerd door de verschillende besturen. Het is zo dat ik in dit verband samen met de gouverneur de minister gaan opzoeken ben. Eigenlijk zit de knoop bij AWV. We hebben uit het vorige planproces dat we gevoerd hebben en de procedure bij de Raad van State geleerd dat we er geen PRUP gaan door krijgen als we niet over een specifiek technisch ontwikkeld tracé beschikken. We zijn dus naar de minister gegaan. De minister heeft toegezegd dat hij aan AWV opdracht ging geven om dit tracé uit te tekenen. Het is pas als we dat tracé hebben dat we een MER-onderzoek kunnen doen en dat we echt het planproces kunnen opstarten. Tot op heden hebben we geen resultaten ontvangen. We hebben ook geen specifieke timing ontvangen. Ik zeg u dus: zolang dat wij van AWV dat technisch tracé niet krijgen, kunnen wij geen planproces opstarten. Het heeft dan ook geen zin, als ge geen zicht hebt wanneer ge dat gaat ontvangen, om centen te voorzien in de begroting die ge dan toch eventueel niet zou kunnen uitgeven ingevolge het ontbreken van het tracé. Collega Peleman stelde een zeer interessante vraag over het beleidskader voor warmte. Het is inderdaad zo dat de provincie een ruim draagvlak wil creëren voor warmte-energie, dat wil versterken en de mogelijkheden voor warmtenetten wil vergroten. Zowel groene warmte als restwarmte vormt een onderdeel van het beleid. Groene warmte hoofdzakelijk afkomstig uit biomassa vormt een essentieel onderdeel van het beleid voor de realisatie van de hernieuwbare energiedoelstellingen. Restwarmte, meestal afkomstig van warmteproductie uit fossiele brandstof, is voornamelijk van belang voor het behalen van de doelen inzake energiebesparing en klimaat. Daarbij wordt een locatiebeleid opgemaakt, waarbij aan de hand van verschillende randvoorwaarden een ruimtelijke afweging kan gemaakt worden waar de inzet van restwarmte of groenwarmte eerder wenselijk is, of een combinatie van beide. Daarnaast wenst de provincie met het beleidskader een duidelijk kader te scheppen met betrekking tot het inplanten van warmtenetten waarbij bepaalde locaties worden vooropgesteld met bijhorende richtlijnen. Door het gebruik van warmtenetten en opslag mee te nemen binnen het beleid en te stimuleren kan het potentieel aan groene warmte en restwarmte optimaal benut worden. Het beleidskader is eveneens gericht op het ruimtelijk inpassen en matchen van vraag en aanbod in functie van warmte. Dit zal bepaald worden door aan de hand van diverse criteria een mapping uit te voeren naar verschillende warmtebronnen en hun relatie met de potentiële afnemers van warmte binnen de provincie Oost-Vlaanderen. Hieruit zullen enkele potentiële doelgebieden afgebakend worden die door de provincie, wellicht via het energielandschap, projectmatig zullen opgestart en begeleid worden. Dat brengt mij dan in een ander onderdeel van het energielandschap van onze provincie. Dat zijn de vragen gesteld door collega's Dhondt middels de tussenkomst van een collega en collega Lemaitre. Collega's, u vraagt naar de stand van zaken van het Oost-Vlaamse windbeleid. Misschien zou het u geïnteresseerd hebben dat dit zou stilgelegd hebben, maar ik kan u verzekeren dat dat helemaal niet zo is; integendeel. Een drietal weken geleden, en collega Lemaitre heeft daarnaar verwezen, hebben we bericht gekregen dat de beroepen tegen het windlandschap Eeklo-Maldegem verworpen zijn door de Raad van State. Hierdoor is het windlandschap Eeklo-Maldegem juridisch een feit. In het noorden van het Meetjesland is nu ontegensprekelijk duidelijk waar turbines zullen komen en vooral waar niet. Ik heb altijd, ook hier in deze raad, benadrukt dat dat een van de aspecten was om draagvlak te creëren. Er moet duidelijkheid zijn bij de mensen over waar ze

DEBATTEN

komen en waar ze dus ook niet gaan komen. Er werd daar ook hard verder gewerkt aan de realisatie op het terrein. Vijf projectontwikkelaars die actief zijn in de concentratiezone hebben samen het project-MER opgemaakt, waarin de cumulatieve milieu-impact is onderzocht. Deze project-MER is ondertussen goedgekeurd en de vergunningsaanvragen kunnen nu ingediend worden. Wij verwachten dat dit nog voor het nieuwe jaar zal gebeuren. In de loop van december zullen die aanvragen dus gebeuren. Ook het energielandschap heeft niet stilgezeten. U weet ongetwijfeld nog dat we op vraag van deze raad een model hebben ontwikkeld dat het draagvlak vergroot, gebaseerd op minstens 20% rechtstreekse participatie voor de lokale gemeenschap, naast een aanspreekpunt voor de hinder en een omgevingsfonds. Last but not least – maar u bent er ongetwijfeld van op de hoogte, want alle provincieraadsleden werden uitgenodigd – is vorige donderdag het allereerste omgevingsfonds van windturbines in Vlaanderen officieel van start gegaan. Uiteraard is het van start gegaan in Oost-Vlaanderen. De projectontwikkelaars hebben op een persevent in aanwezigheid van minister Tommelein het engagement ondertekend. Op het moment dat de windturbines zullen draaien, zal het fonds in gang treden. De projectontwikkelaars zullen een bedrag per turbine per jaar in het omgevingsfonds storten en het beheer van dat fonds zal in handen komen van de lokale omwonenden. Ook aan de E40 tussen Aalter en Aalst is het niet windstil geweest. In onze concentratiezones Nevele, Melle, Wetteren en Eredebodegem zijn vergunningsaanvragen lopende. In de zone bedrijventerrein Zwijnaarde hebben we zopas van de stad Gent en de Universiteit Gent de uitdrukkelijke vraag gekregen om de windontwikkeling te faciliteren. Verschillende projectontwikkelaars zijn er actief. Er zijn meerdere voordelen te behalen als de krachten gebundeld worden, bijvoorbeeld door samen bepaalde studies te laten uitvoeren. Ik denk hier aan een studie over de impact op de radar van Semmerzake of het vogel- en vlermuizenonderzoek dat moet gevoerd worden om daar geen accidenten tegen te komen, maar zeker ook om de betrokkenheid van de lokale gemeenschap er rond uit te werken. We zullen uiteraard graag ingaan op die vraag en ook daar de regierol opnemen. U weet: daar gaan er zeker geen vijf kunnen komen. Dat is gewoon uitgesloten. Vijf blijft een optimum om een groep te vormen. Als er ergens op een zinvolle manier minder windturbines kunnen geplaatst worden, zullen wij daar uiteraard ook op ingaan, maar op de juiste plaats. Dat is de plaats waar ze horen en niet op de plaats waar ze niet horen. Het provinciale windbeleid aan de E40 tussen Aalter en Aalst blijft dus ongewijzigd. Het is niet omdat het desbetreffende PRUP van goedkeuring onthouden werd dat onze visie niet duidelijk is. In de concentratiezones zullen er hoe dan ook windturbines komen en zullen we zowel de realisatie als de opbouw van het draagvlak faciliteren. Projecten buiten de concentratiezones kunnen volgens onze visie nog steeds niet. Over desgevallende bouwaanvragen zullen we dan ook ongunstig adviseren. Het is dan aan Vlaanderen om een definitief oordeel te vellen. De uitspraak van de Raad van State over het PRUP Eeklo-Maldegem bevestigt ons immers dat een RUP voor een windlandschap wel degelijk mogelijk is. De reacties op het terrein geven ons ook aan dat het wenselijk is. We zullen dan ook met de deputatie op korte termijn bekijken of heropstart van het PRUP E40 tussen Aalter en Aalst al dan niet opportuun is. Ook de projectontwikkelaars hebben trouwens niet stilgezeten. Zo werden er ook aanvragen ingediend voor projecten aan de E40 tussen Aalter en Aalst buiten de concentratiezones en meer bepaald in Wetteren en Erpe-Mere. Deze projecten werden consequent negatief geadviseerd door de deputatie. Sedert de laatste keer dat het winddossier besproken werd in deze raad hebben wij meermaals met Vlaanderen overlegd. We konden vernemen dat wat de zone E40 tussen Aalter en Aalst betreft Vlaanderen in opdracht van de bevoegde ministers voor enerzijds Ruimtelijke Ordening en anderzijds Energie in het voorjaar van 2015 is gestart met de zogenaamde 'fast lane'. De bedoeling is om instrumenten te ontwikkelen om de realisatie van de windturbines te bespoedigen. De laatste berichten geven aan dat er tegen het einde van dit jaar meer duidelijkheid zou moeten zijn, maar zoals gezegd handhaven wij in afwachting ons beleid in deze zone. Minister Tommelein heeft ook een windinstrumentenkoffer gelanceerd. Tot onze grote tevredenheid hebben we vastgesteld dat daar veel elementen van onze provinciale toolkit zijn in opgenomen. Collega's, u merkt op dat het windplan een van de meest ambitieuze dossiers van de laatste jaren is. Ik kan u geruststellen: dat is nog steeds zo. In de zitting van 6 oktober nam de deputatie de beslissing dat het windbeleid met volle kracht zal verder gezet worden. Dit betekent dat we blijven faciliteren in Eeklo-Maldegem en aan de E40 tussen Aalter en Aalst, zowel op het vlak van de realisatie als van draagvlakopbouw. We zetten het reeds opgestarte proces in het Waasland verder en stemmen af met Waasland Klimaatland. Ook in het Denderland is een proces opgestart. Hier zal de inplanting van windturbines en andere grootschalige vormen van hernieuwbare energie – we denken aan biomassa, vergistings- of verbrandingsinstallaties – onderdeel zijn van het intensieve landschappelijke, maar vooral participatieve verhaal. Twee strategische projecten werken hierin samen: enerzijds Denderland en anderzijds Oost-Vlaanderen Energielandschap. Ik kom nog even terug op de vraag van collega Peleman. U weet dat wij in het kader van een Europees gesubsidieerd project aan een ongezien groot warmtenetwerk in Eeklo werken dat vanuit de IVM-verbrandingsoven warmte naar Eeklo zal geven. Dat zal een van de zeer grote warmtenetwerken in dit land worden. We

hebben nog een aantal projecten in het kader van hernieuwbare energie. Het project Denderland heb ik reeds aangegeven. Daar werken we rond kleinschalige houtige biomassa. We zetten in op hernieuwbare energie bij agrarische ondernemers in het Meetjesland. We werken mee aan energieneutrale gemeenten in Geraardsbergen en Kruishoutem. U hoort het, collega's, wij gaan in volle kracht voort. U hoort hier zeker verder nog over. Ik kom dan tot de laatste vraag in de reeks van vragen. Die gaat over de gebiedsvisie in de Brielmeersen. Ik zal misschien causa brevitatis mijn antwoord even inkorten en de collega in extenso brieven over alle onderdelen. Het is inderdaad zo dat we de ruimtelijke ambities in het gebied tussen het Schipdonkkanaal, de Oude Leie, de Tweebruggenlaan en de Stadionlaan op elkaar afstemmen. Hier kiezen de provincie en de stad Deinze ervoor om projectmatig een masterplan uit te werken. Hier is opnieuw samenwerking tussen verschillende besturen, tussen de provincie en de stad. Het project moet leiden tot de volgende resultaten. Eén: een masterplan dat maatschappelijk gedragen is en ruimtelijke duurzame ontwikkeling garandeert. Er wordt hierbij bijzondere aandacht besteed aan de integratie en de wisselwerking tussen de sociale, ecologische en economische dimensie van het project. Daarnaast werken de provincie Oost-Vlaanderen en de stad Deinze gezamenlijk aan een voorstel tot vervolprojectstructuur om het masterplan te realiseren en het beheer ervan te voorzien. U ziet het: plannen in overleg met alle actoren en dan ook ervoor zorgen dat er effectief iets kan gerealiseerd worden. Ik geef u juist nog kort de drie grote ruimtelijke ambities mee. Het detail daarover zal ik overmaken aan de collega. Er zijn drie ruimtelijke ambities. Eén: het recreatiedomein de Brielmeersen ontwikkelen als een provinciaal domein met groen-recreatieve functies op regionale schaal. Als dat niet mooi is. Twee: het realiseren van een nieuw stadionproject voor de voetbalclub K.M.S.K. Deinze. Drie: de kern van het projectgebied linken aan de andere functies in de omgeving en meer bepaald aan het stadscentrum. We maken dat de verbinding tussen dat gebied en het stadscentrum een aangename, goede, verstandige en oordeelkundige ruimtelijke invulling kent. Voorzitter, ik zal het hierbij laten. Ik zal de details aan de collega overmaken.

Mevrouw de voorzitter

Dank u, mijnheer de gedeputeerde. Ik zie een tussenkomst van mevrouw Dooms, de heer Maes en de heer De Cuyper, die eerst was. Mijnheer De Cuyper, u heeft het woord.

De heer De Cuyper

Ik heb gewoon een bijkomend vraagje aan de gedeputeerde rond de N41. U sprak over de hinderpalen om terug aan het planningsproces te beginnen. Dat is het gebrek aan een technisch tracé van AWV. Ik herinner me van het vorige planproces dat daar juist de verschillende tracés uitgetekend werden en dat een van de aspecten in dat kader was het bepalen van wat het meest interessante en meest wenselijke tracé zou zijn. Als u mij nu zegt dat we juist een technisch tracé van AWV nodig hebben om terug te starten, moet ik veronderstellen dat het voorkeurtacé vastligt. Ik ben dan uiteraard geïnteresseerd in wat dat voorkeurtacé dan gaat zijn. Ik begrijp dat dat juist de hinderpaal is, als we het dan toch hebben over participatie in gans het project.

Mevrouw de voorzitter

Mijnheer Versnick, gaat u direct antwoorden? Of mag de heer Maes ondertussen ook nog een tussenvraag stellen? Ja, allemaal bij elkaar. Mijnheer Maes, u heeft het woord en daarna mevrouw Dooms.

De heer Maes

Ik heb een tussenkomst in een heel andere richting. Die is rond de lofzang voor de warmtenetten in het antwoord. Ik heb daar toch wel een paar bedenkingen bij. Warmtenetten zijn op zich iets goeds, maar ik zie dat eerder als een overgangstechniek. Laat ons eerlijk zijn: als we onze gebouwen op een juiste manier aanpassen, hebben we heel weinig energie nodig, zeker voor verwarming. Bestaande gebouwen zijn een grotere uitdaging, maar ik denk dat we er alles aan moeten doen om zo weinig mogelijk energie nodig te hebben. Qua productie heb je de groene warmte, maar dat potentieel is beperkt. Ge hebt de restwarmte in productieprocessen, maar ook daar denk ik dat we onze productieprocessen met alle

DEBATTEN

mogelijke middelen moeten aanpassen, zodat we veel minder energie nodig hebben en dus veel minder restwarmte hebben. Waar ge nog het meest voor moet oppassen: warmtenetten zijn zeer dure zaken. Ik weet toevallig wat kostprijsberekeningen, omdat mijn zoon daar een paar jaar terug mee bezig geweest is. Voor een gewoon privaat aantakpunt komt ge snel op 8000 tot 10.000 euro. Dat is gewoon om het net daar te leggen en het daar te brengen. Ik spreek dan nog niet over het hoofdnet. Wat gaan we dan doen als overheid? Gaan we daar opnieuw een heel stuk in subsidiëren om dat haalbaar te maken? We hebben in het verleden al verhalen gezien – ik denk dan aan de PV-panelen – waarbij dat tot heel andere discussies en heel andere problemen leidde. Ik denk dat dat voor een korte overgangstermijn goed is, maar ik denk dat het een zeer dure, tijdelijke oplossing is. Dat is mijn persoonlijke idee en dat wilde ik de deputé toch eventjes meegeven.

Mevrouw de voorzitter

Goed, mijnheer Maes. Geen enkel probleem in deze raad. Graag tussenkomsten. Mevrouw Dooms, u heeft het woord.

Mevrouw Dooms

Dank u wel, heel kort, over het masterplan de Brielmeersen. Als u de details documenten doorstuurt aan collega Dhondt, zou u die dan ook naar mij kunnen doorsturen? Dat interesseert mij eigenlijk ook. Dank u wel.

Mevrouw de voorzitter

Goed, uw vraag wordt geacteerd en zal beantwoord worden. Mijnheer gedeputeerde, u heeft opnieuw het woord.

De heer gedeputeerde Versnick

Ik zal nu in omgekeerde volgorde antwoorden. Het eerste antwoord is het gemakkelijkste: ja collega Dooms, ik zal u dat ook overmaken. Collega Maes, u haalt terecht een punt aan. Die warmtenettenruimte concipiëren is één zaak. Ze op het terrein uitvoeren is natuurlijk een zeer dure aangelegenheid. Dus ik denk dat alvorens je tot de realisatie overgaat van zo een warmtenet er een zeer gedegen economische rentabiliteitsstudie moet aan voorafgaan, zodat je perfect weet aan wat je begint. Wat mij betreft is één van de hoekstenen daarvan dat het moet gaan over restwarmte en een termijn daar zeker zal zijn. Het heeft natuurlijk geen zin om op basis van een of ander productieproces die vrij dure investering, daar ben ik perfect mee eens, te gaan doen. Als het productieproces vijf jaar daarna stopt, dan staat ge daar met uw investering. Ge moet dus eigenlijk vertrekken van een gegeven waarbij ge ook een langetermijnzekerheid hebt; niet alleen een langetermijnvisie, maar ook langetermijnzekerheid dat die restwarmte zal aanwezig zijn. Wie zou ik zijn als ik de bekommernissen van de fractieleider van de Vld niet mee zou nemen. Dan tot slot, collega De Cuyper: het tracé. Het is inderdaad zo dat er de vorige keer aan verschillende hypotheses, scenario's enzovoort is gewerkt. Dat heeft aanleiding gegeven tot verschillende tracés. Daar heeft dan de Raad van State over geoordeeld dat dit te onduidelijk was. Wij hebben toen gezegd: kom nu alstublieft af met één tracé. We zullen dat 'be-MER'en' en daar een ruimtelijk planningsproces rond doen. Er is maar één tracé, zodat er duidelijkheid is wat er komt en wat er niet komt. Dat is eigenlijk de reden waarom de Raad van State ons vorig planproces in de vuilbak heeft gekieperd.

De heer De Cuyper

En dat is ook de reden dat het zo lang zal duren voordat ge het krijgt, waarschijnlijk.

Mevrouw de voorzitter

Goed. Vooraleer dan de vraag het woord te geven aan mevrouw De Jonge zou ik willen vertellen dat wij dan nadien nog de vragen gaan doen over natuurbeheer, natuureducatie en energie. Het Integraal waterbeleid en mobiliteit zal ik houden voor volgende week dinsdag. Goed. Dan, mevrouw De Jonge heeft het woord.

Mevrouw De Jonge

Dank u wel mevrouw de voorzitter. Geachte mevrouw en heren gedeputeerden, beste collega's. Het is eigenlijk een beetje een tussenkomst die bekommernis uit en toch maar aangeeft dat het tussenniveau van de provincie voor grondgebonden zaken toch wel heel noodzakelijk is nu, maar ook in de toekomst. Inmiddels is algemeen bekend dat na jarenlang voorbereiden, aanpassen en nog eens aanpassen per 23 februari 2017 het decreet en het besluit betreffende de omgevingsvergunning in werking treedt en van dan af alle nieuwe dossiers volgens de nieuwe procedures dienen worden ingediend en behandeld. De impact op de structuur en de organisatie van de gemeentelijke administraties is enorm groot te noemen. Althans, bij mijn eigen administratie leeft het gevoel dat de ondersteuning die vanuit de Vlaamse overheid op dat vlak mag verwacht worden ondermaats is, zo niet minstens veel te lang op zich laat wachten. Er worden wel diverse opleidingen voorzien, maar er zijn heel wat onduidelijkheden waardoor de stedenbouwkundig ambtenaren na een opleiding naar de administratie terugkeren met veel meer vragen dan dat ze antwoorden krijgen. Ook de provincies vallen, weliswaar voor een beperkter aantal dossiers dan bij de gemeenten, ook onder deze nieuwe wetgeving, waarop ook zij zich zullen moeten aanpassen. Mijn concrete vragen zijn dan ook: hoe bereidt de deputatie zich voor op deze invoering? Hoe ervaart zij de ondersteuning of het gebrek eraan bij de Vlaamse overheid? Wat is de impact op de structuur en organisatie van de provinciale diensten, zowel inhoudelijk als op het vlak van ICT? Ligt hier voor de provincie geen kans weggelegd om de gemeenten en steden ondersteuning te bieden bij deze complexe reorganisatie?

Mevrouw de voorzitter

Goed. Goed, ah ja.
[applaus]

Mevrouw De Jonge

Dank u wel. 'k Was zenuwachtig.

Mevrouw de voorzitter

De eerste speech is de maidenspeech, mevrouw De Jonge. Bij dezen gaan we straks nog eens moeten applaudisseren, want ik weet dat we hier ook een jarige in ons halfrond hebben en ik ben blijven kijken naar de jarige, mijnheer Couckuyt. Alleszins kunnen we applaudisseren, voor u zeer zeker: gelukkige verjaardag!

[applaus]

Een gelukkige, gelukkige verjaardag, ik zie mijnheer Maes wijzen. Mijnheer Maes, is alles goed? Zijn er nog jarigen? O, het zijn rare dagen, dat is juist. Kristel, ook vandaag? Ah ja, we gaan straks, als ze durft binnen te komen, nog eens allemaal zingen. Goed. Ik geef het woord eerst aan de heer gedeputeerde Jozef Dauwe, eventueel aan mevrouw Bruggeman en eventueel nadien nog aan mijnheer gedeputeerde Versnick. Gedeputeerde mijnheer Dauwe, u heeft het woord.

De heer gedeputeerde Dauwe

Dank u wel, mevrouw de voorzitter, dank u vriendelijk. Een paar collega's, waarde mevrouw de burgemeester, provincieraadsleden. Beste collega, dank u voor uw vraag. Trouwens, mijn achtbare collega in deputatie, mevrouw Bruggeman, zal daar waarschijnlijk ook nog even een toelichting op geven.

DEBATTEN

Wel, inderdaad, in de aanloop van de inwerkingtreding van de omgevingsvergunning op 23 februari 2017, dus amper binnen twee maand, zijn door het Vlaamse gewest en de medewerking van ons bestuur en in het bijzonder van de dienst Ruimtelijke Vergunningen en de dienst Milieu- en Natuurvergunningen al heel wat opleidingen gebeurd, zijn er ook infosessies gebeurd voor ondersteuning van deze gemeenten en van de steden en van onze provincie. Concreet zijn die als volgt. Eén: de opleiding die we Voortraject omgevingsvergunning noemen, waarbij de stedenbouwkundige ambtenaren kennis konden maken met de milieuregelgeving en de milieuambtenaren met de regelgeving inzake stedenbouw. Deze opleiding is gestart in september 2015, dus een jaar geleden, en werd in het najaar 2016 afgerond. In totaal waren er vijf sessies met telkens twee groepen van circa twintig ambtenaren stedenbouw en twintig ambtenaren milieu. Dus in totaal veertig ambtenaren per sessie. Deze opleidingen werden georganiseerd door PAULO in samenwerking met ten eerste de dienst Ruimtelijke Vergunningen en ten tweede de dienst Milieu- en Natuurvergunningen die instonden voor het aanleveren van de docenten. Twee: op 31 mei 2016 heeft het Vlaamse gewest in het VAC te Gent een infosessie georganiseerd over de omgevingsvergunning voor de lokale mandatarissen. Ook hier hebben de twee betrokken diensten, van mevrouw Bruggeman en van mijzelf, meegewerkt. Ik noem u in het bijzonder Raf Barzeele, ons diensthoofd van de milieu- en natuurvergunningen, die een toelichting heeft gegeven op de toekomstige werking en ook Jan Allaert, diensthoofd van de dienst Ruimtelijke Vergunningen heeft een bijdrage geleverd over het digitale luik omtrent de omgevingsvergunning. Drie: ondertussen is in Vlaanderen in november met infosessies gestart in de verschillende provincies voor zowel de professionelen, en daarmee bedoel ik sitebureaus en architecten, als voor de provinciale en gemeentelijke ambtenaren. Op 9 november, dus zeer onlangs, was er een infosessie in het VHC Gent. Deze infosessie bestond uit een grondige toelichting van de regelgeving en van de procedures gevolgd door workshops waarin diverse cases grondig werden besproken. Ook hier hebben onze diensten ruimtelijke vergunningen en milieu- en natuurvergunningen hun medewerking verleend. Deze infosessies lopen nog tot januari 2017. Meer informatie is te vinden op de website www.omgevingsvergunningloket.be. Voor de medewerking aan al deze opleidingsmomenten hebben de twee betrokken diensten zich ook verder kunnen verdiepen in de regelgeving van de omgevingsvergunning, kennis die dan verder kan geëtaleerd worden aan de gemeentelijke ambtenaren. In die context wordt gedacht aan de bevraging van de gemeente naar bijkomende opleidingsnoden, zoals u terecht stelt, die dan na de Vlaamse infosessies zouden kunnen aangeboden worden.

Mevrouw de Voorzitter

Mevrouw Bruggeman.

Mevrouw Bruggeman

Misschien nog heel even kort aanvullen, mevrouw de voorzitter. Zoals een collega al zei: onze diensten hebben meegewerkt aan tal van infosessies. Met andere woorden: we zijn er zelf ook goed op voorbereid. Ook de deputatie is ondertussen al op de hoogte gebracht van hoe dat hele systeem er gaat uitzien. We moeten wel nog een aantal beslissingen intern nemen in verband met machtigingen, dossiervorming en zo meer, maar ook onze dienst ICT is hier volop bij betrokken. Dat wou ik eventjes aanhalen, omdat er gezegd is geweest 'transitietraject'. Wel, uiteindelijk maakt dit hier ook deel uit van ons transitietraject dat we vooropstellen, Provincie 2.0, met volledige digitalisering. Eigenlijk kan dit systeem, deze verandering die eraan komt een beetje gebruikt worden als piloot naar volledige digitalisering, digitale afhandeling van dossiers. Dat maakt ook dat ons intern nanosysteem gaat moeten aangepast worden. Deputatie zal ook moeten aangepast worden, want we gaan met schermen moeten gaan werken. Ik wil toch alleen nog even aanhalen dat wij er allemaal op voorbereid zijn, maar dat alles zal afhangen van een derde partij. Dat is namelijk degene aan wie gevraagd is om een dossierbeheersysteem op te zetten. De software daaromtrent zal het cruciale punt worden dat bepaalt of het allemaal goed en wel en volledig kan starten in februari.

Mevrouw de voorzitter

Dank u, mevrouw de gedeputeerde. Dan geef ik eerst nog het woord aan de heer gedeputeerde Versnick.

De heer gedeputeerde Versnick

Wel, voorzitter, ik denk dat collega Bruggeman het essentiële heeft gezegd. Het is dus een centraal intakesysteem waar wij de dossiers moeten halen, beslissen en terugsturen. Dat heeft een aantal gevolgen natuurlijk. Dat is dat u moet weten hoe dat intakesysteem eruitziet. Daarbij is de informatie die uit Vlaanderen komt karig. Beslissen betekent dat als je zoiets wilt doen, je ook een elektronische handtekening nodig hebt. Ook daarover is de informatie die uit Vlaanderen komt zeer karig. Wij doen echter ons best in de bestaande omgeving.

Mevrouw de voorzitter

Goed, mevrouw De Jonge.

Mevrouw De Jonge

Wel, ik dank voor het antwoord. Uiteraard zijn er heel wat opleidingen gebeurd. Zoals ik al zei zijn na de laatste opleiding heel wat stedenbouwkundig ambtenaren met veel vragen naar de stad teruggekomen. Ik denk dat het toch wel echt noodzakelijk is vooral op die vragen ook antwoorden te kunnen krijgen. Het zou jammer zijn als de implementatie van zo'n belangrijke wetgeving in steden en gemeenten verschillend zou verlopen, zeker voor de afhandeling van die dossiers. Ik heb verschillende stedenbouwkundig ambtenaren daarover gesproken. Er is heel wat onduidelijkheid. Maar bedankt voor het antwoord.

Mevrouw de voorzitter

Goed, ik geef het woord aan mevrouw Bruggeman.

Mevrouw Bruggeman

Ik kan alleen nog maar aangeven dat al onze diensten ook in de toekomst zeker klaarstaan voor alle concrete vragen die er zijn. Neem dus gerust contact op als er naar de toekomst toe nog bijkomende vragen zijn.

Mevrouw de voorzitter

Goed, ik dank u, mevrouw gedeputeerde, mevrouw Bruggeman.

PUNT 7. MILIEUBEHEER, NATUUREDUCATIE EN ENERGIE**Mevrouw de voorzitter**

Ik richt mij naar mevrouw Gillis: natuur, milieu en landbouw versus aftoetsing aan het klimaatplan. Mevrouw Gillis, u heeft het woord.

Mevrouw Gillis

Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Na vier jaar BBC is het niet evident om vanuit een nieuwe invalshoek nog tussen te komen. Ik luisterde echter deze week naar het nieuwsbericht. Op de Noordpool is het 20 graden. In oktober bereikte in België de temperatuur meer dan 25 graden. Gisteren nog waren er bijna een half miljoen vervroegde overlijdens door de luchtvervuiling. Je vraagt je af: moet er nog meer

DEBATTEN

nieuws zijn? Ik herinnerde me als kind dat het in september kouder werd als de scholen opnieuw startten. In oktober vroom het meestal wel eens en op 1 november kregen de chrysanten vaak af te rekenen met nachtvorst. Nu hadden we in september bijna een kleine hittegolf. Specialisten, wetenschappers overal in de wereld zijn ongerust. De snelheid waarmee onze aarde opwarmt, is niet meer te stuiten. We zijn in de marge bezig met het milieu, maar we missen efficiëntie. We missen doortastendheid, we missen beslissingsvaardigheid. Elk jaar wordt er 50.000 euro extra geboekt om het klimaatactieplan uit te voeren. Is dit voldoende? Wat gebeurt er concreet met deze middelen? Vijftien maanden geleden keurde deze raad het plan goed. Wat is er ondertussen verwezenlijkt? Welke initiatieven zijn er gepland? Het blijft stil op dit front. Collega's, dit document zou als een rode draad doorheen de provinciale werking moeten lopen. Er zou nog meer een constante aftoetsing moeten gebeuren en dat gebeurt veel te weinig, of soms zelfs niet. Willen we de doelstellingen van ons klimaatplan halen dan gaan we veel tandjes moeten bijsteken. Tot twee keer toe moest ik een amendement indienen in de voorbije zittingen om tropisch hardhout weren in toepassingen waar het niet noodzakelijk is. Er zijn Europese alternatieven. Weten de diensten dan niet dat we bezig zijn met het klimaatplan? Deputé Vercamer zei gister nog in zijn toespraak: "We moeten minder vervuilende kilometers doen", dus ik denk beter Europees hardhout dan uit Zuid-Amerika of uit Afrika. Dit jaar ben ik ook al twee keer tussengekomen op bestekken over schoonmaakmiddelen en een raamcontract wasserij. Telkens komt dat ene zinnetje erin terug: hoe meer biologisch afbreekbaar, hoe beter. De deputatie zegt dan dat we meer doen dan wettelijk is. Wel beste collega's, als dit meer dan wettelijk is dan is het nog onvoldoende. We blijven bestekken uitschrijven waarin er niet altijd voor honderd procent gekozen wordt voor ecologische producten. Ik ga een voorbeeld geven. Een biologisch kinderdagverblijf in Gent gebruikt katoenen luiers die ter plaatse worden gewassen. Ik kan me indenken dat deze luiers, slabbetjes, handdoeken en ander wasgoed van kinderen en baby's een hoge graad besmeurd is, vuil is en vlekken bevat. En toch slagen zij erin om enkel met ecologische wasmiddelen te wassen. Zij slagen erin enkel met ecologische middelen te poetsen en te reinigen. Waarom kunnen wij dat dan niet met onze provinciale diensten? Dat bedoel ik met drastische keuzes te maken. Het is soms zoeken in deze BBC. Op vragen in deze commissie krijgen we dan als antwoord 'boekhoudkundige ingrepen', 'verschuivingen van budgetten', 'subsidies die onder een andere post worden ingeschreven', 'middelen worden verschoven of herverdeeld'. Het is zoals collega Dooms en andere collega's gisteren ook al verwoordden: kan het niet wat eenvoudiger, want het is soms echt moeilijk om te zoeken naar de beschikbare budgetten. In de inleiding van de BBC lezen we dat de regionale landschappen gebiedsdekkend moeten worden. De regionale landschappen zouden aan uitbreiding moeten doen. Er worden trouwens extra subsidies voorzien. Nu, in Meetjesland is geen enkele gemeente toegetreden, in de Vlaamse Ardennen één en in Schelde-Durme drie. Welke acties worden er ondernomen om meer gemeenten te laten toetreden? Het noorden van onze provincie blijft een zwarte vlek. Nochtans is het van essentieel belang dat de regionale landschappen gebiedsdekkend worden. Er wordt een subsidie voor het Natuurpunt van 15.000 euro voorzien voor natuurstudiedata. Dat is positief, omdat ze de kennis in huis hebben, maar jammer dat natuurverenigingen niet meer worden ingeschakeld om onze natuur in Oost-Vlaanderen een boost te geven, alles in ondersteuning en in samenwerking met onze eigen provinciale diensten. Er wordt een subsidie voorzien aan de regionale landschappen en de bosgroepen van 30.000 euro, trouwens verminderd met 15.000 euro voor soortenbescherming. Dat is zeer weinig als we weten dat dit ontzettend belangrijk is voor de biodiversiteit. Natuurverenigingen kunnen een aanvraag voor een project indienen, maar het budget is beperkt tot 20.000 euro en op is op. We hebben op de commissie de projecten van Gestroomlijnd landschap gezien. Het zijn zeer mooie projecten, maar veel te weinig budget denken wij, met 20.000 euro per project. Vaak worden die projecten opgestart en beheerswerken worden uitgevoerd, maar wordt nadien het project niet opgevolgd. Ik ben eens gaan kijken wat er over de provinciegrenzen heen gebeurt. Het project van Natuurpunt Educatief Natuurbeheer vertrekt vanuit de belevingswereld van het kind. Het is een ervaringsgericht en een leergebiedoverschrijdend project dat ook in de eindtermen past. Het verschilt wat de Kaaihoeve doet – en laat mij duidelijk stellen dat de Kaaihoeve prachtig werk doet – is dat deze kinderen naast informatie over de natuur ook ingeschakeld worden om beheerswerken uit te voeren en nadien ook kunnen kennismaken met het resultaat van deze beheerswerken. Het aanbod kan zelfs uitgebreid worden naar jeugdverenigingen en als teambuilding voor bedrijven. Misschien is het een oplossing om beheerswerken sneller uit te voeren en projecten op te volgen. In de provincie Vlaams-Brabant en Limburg wordt dit project onder andere gesteund door de provincies. Willen we meer natuur, dan zouden we subsidies kunnen voorzien aan verenigingen die grond aankopen. Dit kan bijvoorbeeld wel in de provincie Limburg. Collega's, we zien dat er kleine zaken veranderen. Wij denken dat dit voor de natuur veel te traag gaat. Zoals ik al zei: we zijn in de marge goed bezig. We zijn ervan overtuigd dat onze ambtenaren zeer goed werk leveren, maar als we als deputatie geen doelgerichte, baanverleggende keuzes gaan maken, dan stellen we ons vragen. Natuurlijk zijn we als Oost-Vlaams bestuur maar een kleine schakel in de wereld. Maar, in tegenstelling tot wat onze collega Herman gisteren beweerde, we zijn een overheid. We zijn een

provincieraad, wij kunnen dus beleidsbeslissingen nemen. Collega's, ik herhaal: dit document zou als een rode draad doorheen de provinciale werking moeten lopen. Er zou voortdurend samenwerking en overleg met alle diensten moeten zijn, zodat wij niet meer als waakhond in het beleid moeten functioneren. Maar wij doen dit graag en wij zullen dit ook blijven doen. Dank u wel.

Mevrouw de voorzitter

Dank u wel, mevrouw Gillis. Dan geef ik nu het woord aan de heer eerste gedeputeerde. Mijnheer Vercamer, u heeft het woord. Of mijnheer Dauwe?

De heer Dauwe

Mevrouw de voorzitter, bent u akkoord? Ik wil antwoorden op de uitgebreide en gefundeerde vraag van onze collega. Haar eerste aspect betrof het feit dat er 15.000 euro ingeschreven wordt voor het klimaatactieplan en wat gebeurt er met die middelen. Zo heb ik het begrepen. Wat wordt er verwezenlijkt, welke initiatieven worden gepland? Welnu, zoals u zelf gevraagd hebt, denk ik toch te mogen stellen – en mijn collega's, onder wie gedeputeerde Hertog, zullen dat bevestigen – dat het aanpakken van de klimaatverandering een prioritaire beleidsdoelstelling is van ons meerjarenplan. Over de uitvoering van deze beleidsdoelstellingen wordt trouwens jaarlijks gerapporteerd via de BBC. Binnen deze rapportering is er inderdaad weinig ruimte om diep in te gaan op de uitvoering van bepaalde acties, maar aangezien het beleidsdomein Klimaat eigenlijk beleidsoverschrijdend is, zijn sommige klimaatacties gekoppeld aan andere doelstellingen, wat het overzicht voor de provinciale raad toch wel enigszins bemoeilijkt. Door de klimaatwerkgroep worden jaarlijks de planning en de evaluatie van de acties uit het klimaatactieplan uitgevoerd. Deze evaluatie en planning worden voorgelegd aan de deputatie en kunnen dus altijd door de raad opgevraagd worden. U merkte op dat als we meer doen dan wettelijk verplicht is dat eigenlijk nog onvoldoende is. Vooral in verband met het gebruik van hardhout hebt u een aantal vragen gesteld. In het klimaatactieplan is opgesomd dat alle processen, beslissingen en instrumenten van een klimaattoets moeten ondergaan worden, door alle problemen die zich daarmee stellen. Deze klimaattoets wordt toegepast bij beslissingen in alle beleidsdomeinen waarbinnen onze provincie actief is. Op basis van deze klimaattoets worden plannen en initiatieven bijgestuurd met het oog op het behalen van de klimaatdoelstellingen en het vermijden van beslissingen die deze doelstellingen zouden tegenwerken. Een dergelijke klimaattoets kan uitgewerkt worden onder andere voor ruimtelijke projecten, bij aankopen en voor subsidies. Wat betreft het aankoopbeleid waar u het over had, is de bedoeling om de bestaande aankoopcriteria door te lichten, drempels te definiëren en bij te sturen. Vervolgens zullen deze aankoopcriteria kunnen vertaald worden naar bestekvoorschriften per product. Ik denk onder andere aan duurzaam lokaal voedsel, kledij, houtwaren, schoonmaakproducten waar u terecht op drukt – ik kom daar straks op terug – en dat wordt opgestart in 2017. Inzake schoonmaakmiddelen heeft onze dienst reeds bij een vorige vraag van u een toelichtende tekst geschreven en deze kan opnieuw bezorgd worden. We zien dat u terecht blijft hameren op dezelfde nagel. De dienst Waterlopen gebruikt voor onderhoud en investeringen aan waterlopen zowel tropisch hardhout als Europees hout. De hoeveelheid tropisch hardhout is enorm beperkt. Er wordt, schrijft men hier, Robinia gebruikt waar mogelijk. Ook voor damwanden en kisten gebruikt men geen tropisch hardhout meer maar eikenhout. En in het huidige onderhoudsbestek – de gedeputeerde zal dat zeker bevestigen – is nog wel verbetering mogelijk inzake de voorgeschreven houtsoorten, maar de lopende bestekken, zoals men dat noemt, gelden nog twee jaar. In het volgende bestek zal hieraan expliciet aandacht worden geschonken. Indien de technische vereisten dat toelaten, zullen waardige alternatieven gebruikt worden in plaats van tropisch hardhout. Ik ben geen technicus, maar dat moet natuurlijk mogelijk zijn. En waarschijnlijk eikenhout, ons eigen eikenhout, zal voor vele dingen inderdaad mogelijk zijn; het bronsgroen eikenhout, zoals dan gezegd wordt. Het nieuwe bestek zal zeker ook voorgelegd worden aan de provincieraad. Ik nodig u dan uit met de technische kennis om dat eventueel bij te sturen. De geplande investeringen zullen steeds deze raad passeren. Uw volgende vraag: we lezen dat de regionale landschappen gebiedsdekkend zouden moeten zijn, dat het regionaal landschap aan uitbreiding zou moeten doen – ik resumeer – en u vraagt welke acties worden ondernomen om nog meer gemeenten te laten toetreden. Een aantal collega's van u zal straks dezelfde vraag stellen. Wel, ik kan daarop antwoorden, mevrouw de voorzitter van de provincieraad, dat onder gebiedsdekkende regionale landschappen concreet wordt verstaan dat op termijn in feite elke gemeente in Oost-Vlaanderen zou moeten kunnen beroep doen op ten minste een aantal basisdiensten van het regionaal landschap. Vooral nu deze organisaties onder de coördinatie van onze provincie vallen en ze ook voor het overgrootste deel door onze provincie worden gefinancierd, is

DEBATTEN

het voor ons provinciaal beleid inderdaad essentieel dat deze goed werkende organisaties volop als instrument voor het uitvoeren van een gebiedsgericht beleid kunnen worden ingezet. Dit reikt over het hele grondgebied van onze provincie. Nog niet aangesloten gemeenten, maar dat is eigenlijk onze fout niet, worden aangespoord om zich aan te sluiten om aldus financieel een beperkte gemeentelijke bijdrage te leveren. Op de begroting van 2017 van de provincies is voor cofinanciering en gerealiseerde gebiedsuitbreidingen bijkomend 30.000 euro voorzien. Daarnaast wordt nu al essentiële financiering van de regionale landschappen vanuit de provincie voor basiswerking en projectwerking onverminderd behouden. Dit is dus een extra. En in het kader van de nieuwe provinciale bevoegdheden betreffende erkenning, evaluatie en subsidiëring van regionale landschappen, wordt momenteel met de coördinatoren en met de vertegenwoordigers van de raden van bestuur een strategie bepaald over de manier waarop de toekomstige werking van deze organisaties en de uitbreiding ervan het best kan worden bewerkstelligd. Een belangrijk aandachtspunt blijft dan ook op welke manier de niet aangesloten gemeenten op heden best zullen gestimuleerd worden om toch aan te sluiten bij een van de drie reeds bestaande regionale landschappen. Daarnaast wordt ook in het kader van het project Gestroomlijnd landschap aan de participerende gemeenten duidelijk gemaakt welke voordelen een aansluiting bij regionaal landschap met zich kan meebrengen. Indien gewenst wordt door de coördinator van het betrokken regionaal landschap een voorstelling van de werking aan het college gegeven. Voor zover ik begrepen heb, gaat het laatste deel van uw vraag over de subsidie voor het Natuurpunt. Er is een subsidie voorzien van 15.000 euro voor natuurstudie. U zegt – om te resumeren – dat deze subsidie voorzien van 30.000 euro bovendien voor soortenbescherming eigenlijk zeer weinig is als we weten dat dit ontzettend belangrijk is voor de biodiversiteit. U vraagt meer natuur, zodanig dat we de subsidie kunnen voorzien voor verenigingen die gronden aankopen. Ik moet daarop antwoorden dat de voor Natuurpunt bedoelde subsidie van 15.000 euro bestemd is voor natuurstudiedata. Dat gaat over het afsluiten van een overeenkomst met het Natuurpunt voor het ontsluiten van een databank, waarnemingen.be. Dit wordt ook door andere provincies in die zin gedaan. Actuele en accurate verspreidingsdata van fauna en flora zijn immers nodig voor het onderbouwen van een eigen provinciaal beleid inzake soorten en habitatbescherming in gebiedsgerichte projecten. Nu, in tegenstelling tot wat u bedoelt, zijn de lokale natuurverenigingen wel betrokken bij de projecten in Gestroomlijnd landschap, onder meer via de werkgroepen Natuur en Landschap om zelf actief voorstellen te doen en bijkomend mee te helpen aan de noodzakelijke inventarisatie. Daaruit worden dan zinvolle maatschappelijk afgewogen projecten naar voren gebracht.

De subsidies voor de aankoop van gronden door natuurverenigingen werden indertijd door deze provincieraad omgevormd naar subsidies voor soortenbeschermingsprojecten. Daar is nadrukkelijk hier in de provincieraad over gestemd. Ze verlopen via de regionale landschappen en via de bosgroepen. In totaal gaat het om een bedrag van 75.000 euro, namelijk drie maal 20.000 euro per regionaal landschap plus drie maal 4500 euro voor bosgroepen. Trouwens, indien er gronden moeten aangekocht worden – en ik wil dat toch onderlijnen, we doen dat regelmatig – dan kopen we die liever zelf aan zodat we baas blijven in eigen buik. We willen in geen geval middeleeuwse structuren van een dood ambt instellen voor alle mogelijke Vzw's. We gaan dat doen, we werken daarop. We kopen ze zelf aan en we beheren ze. Dan heeft u er ook toezicht op. Dan wat betreft projecten van Gestroomlijnd landschap: u zegt dat dat goed is, maar dat er veel te weinig budget is. Ik resumeer uw vraag. Wel, voor het project Gestroomlijnd landschap is inderdaad 20.000 euro slechts het extra budget per projectgebied gedurende vier jaar voor de realisatie van landschapselementen bij derden. Dit komt naast de middelen voor werken aan waterlopen en natuur die in de gebieden worden ingezet. Gemiddelde investering, mijne collega zal dat straks beamen, van 40.000 euro per gebied is per jaar voor inrichting en beheer uit werkingsgebieden milieubeleid en integraal waterbeleid. Een kostentabel kan, indien u dat vraagt, bezorgd worden. Na vier jaar worden geen extra initiatieven meer opgestart, maar wel worden alle voorgenomen en door u in de provincieraad aanvaarde projecten verder afgerond. Verder beheer heeft dan ook een blijvende plek binnen de reguliere middelen en werking van onze provincie, gemeente of actieve beheerder. Ik wil tot slot zeggen dat educatief natuurbeheer een waardevolle insteek is. Bij plantacties werden in het verleden al schoolklassen betrokken. Momenteel richt de provincie bijvoorbeeld een perceel in aan de Maanbeek in Laarne dat via een wandelpad met de dorpskern en de school is verbonden. Hier zijn er dus de kansen tot samenwerking of een aanbod voor schoolklassen of piste, om verder uit te werken vanuit het project Gestroomlijnd landschap, dit in samenspraak met educatieve medewerkers van de Kaaihoeve of van ons regionale landschap. Dank u.

Mevrouw de voorzitter

Goed. Dank, mijnheer gedeputeerde Dauwe, voor uw antwoord. Dan zal ik met jullie instemming de vragen van de heer Scheire en de heer Peleman koppelen. Dan geef ik nu het woord aan de heer Scheire. Mijnheer Scheire, u heeft het woord over het klimaatplan en de evaluatie van de actie en de stimuli voor de partnergemeenten. Mijnheer Scheire, u heeft het woord.

De heer Scheire

Dank u, mevrouw de voorzitter. Beste overgebleven collega's [*gelach*]. Het is toch zo? Ook vorig jaar hebben wij hierover een aantal vragen gesteld en meer bepaald in het kader van het burgemeestersconvenant. Ondertussen is een aantal gemeenten tot dit convenant toegetreden, maar wordt de provincie in oppervlakte nauwelijks voor 70% afgedekt en in aantal gemeenten zelfs voor 50%. Wij blijven bij onze vrees dat we hier nog steeds in de ontwerpfase zitten. Ook al loopt er een aantal concrete projecten, er wordt veel te veel fragmentair opgetreden en er wordt nog te veel gepraat zonder concreet in actie te treden. De tijd dringt nochtans. Een uitstootreductie van 40% in 2030, zoals voorzien in het convenant, en de klimaatneutraliteit in 2050 zijn enorme uitdagingen. Concrete gecoördineerde acties dringen zich op. Het lijkt dan ook noodzakelijk om ook de burger direct bij een aantal initiatieven en maatregelen te betrekken. De Vlaamse regering heeft binnen haar budgettaire mogelijkheden een aantal maatregelen gerealiseerd, voornamelijk via subsidies bij duurzame investeringen in woningen. Hier ligt voor onze fractie ook een taak voor de provincie: enerzijds het realiseren van acties binnen het overblijvende takenpakket van de provincies en anderzijds het ondersteunen van de gemeenten voor een aantal concrete acties. Ik geef een paar concrete voorbeelden. De Vlaamse regering subsidieert op dit ogenblik de aanschaf van elektrische auto's met ruime premies, maar voor de eigenaar begint het dan pas. De batterij van zo'n auto moet worden opgeladen en via een klassieke stekker duurt dat acht tot tien uur. Vele privéwoningen zijn echter niet elektrisch uitgerust om de zware laders van 6 kW, 32 A, te installeren. Een steun in de rug in de vorm van een tegemoetkoming zou hier een mogelijkheid zijn. De zogenaamde snelladers die een batterij in vijftien à dertig minuten opladen vindt men wel hier en daar in grotere steden, maar in de meeste kleinere gemeenten zijn er geen, of bijna geen op het publieke domein. Zonder dit soort infrastructuur heeft het weinig zin om op niet-fossiele brandstof aangedreven auto's te promoten. De provincie zou de gemeenten financieel kunnen ondersteunen wanneer ze willen investeren in snelladers en zou bijvoorbeeld zelf het voorbeeld kunnen geven door deze laders op de provinciale domeinen of aan de provinciale gebouwen ter beschikking te stellen. Uit contacten die ik zelf gehad heb, weet ik dat sommige leveranciers van deze laders bereid zijn om mee te investeren in een dergelijke infrastructuur. Een ander voorbeeld van ondersteuning aan de gemeenten: vorige provincieraad hebben we allemaal een folder ontvangen betreffende de renovatieadviseur aan huis. De kostprijs voor dit advies wordt voor 50% door de provincie gedragen. Vele gemeenten leggen in deze moeilijke budgettaire tijden de kosten voor de andere 50% bij de burger. En nee, de N-VA is geen voorstander van een gratis politiek. Maar alleen echt gemotiveerden zullen bereid zijn om voor dit advies te betalen. Zo bereikt men slechts een zeer beperkt publiek. Zorg ervoor dat de drempel om dit renovatieadvies te realiseren, weggenomen wordt. Nogmaals, de taak van de provincie zal vooral ondersteunend moeten zijn voor de gemeenten en bij overblijvende bevoegdheden hebben de provincies de mogelijkheden om concreet zelf een en ander nog te realiseren. Dank u.

Mevrouw de voorzitter

Mijnheer Scheire, ik dank u en inderdaad de aanwezigen die er nog zijn. Wij luisteren met volle belangstelling. Mijnheer Peleman, u heeft het woord.

De heer Peleman

Ja, dank u wel voorzitter. U merkt, beste collega's, dat ik de derde spreker ben die op dit punt tussenkomt. Dat maakt dat er al heel wat gezegd is wat ik niet hoeft te herhalen. Nu wens ik toch nog eens expliciet terug te komen op wat collega Gillis zegt. Ik deel haar bezorgdheid over de manier waarop het budget is opgebouwd, op basis van prioritaire doelstellingen en een globaal budget en pas nadien een budget opgedeeld in geplande acties. Dat maakt dat de evaluatie en de link van dat budget met het klimaatactieplan zoek raakt. Het is, althans voor mezelf, moeilijk tot onmogelijk in te schatten in welke

DEBATTEN

mate het toekomstig beleid dat in het budget wordt uitgestippeld, zal bijdragen tot de realisatie van het klimaatactieplan. Bovendien kunnen we louter op basis van de budgetteksten zelfs niet eenduidig opmaken of alle voorgestelde beleidskeuzes wel in lijn zijn met de doelstellingen en ambities van het klimaatactieplan. Het is mogelijk dat we, misschien wel onbewust, het succes van het klimaatplan deels ondergraven door een aantal van de keuzes die in het budget nu vermeld staan. Vanuit die tweevoudige bron van onduidelijkheid had ik graag twee suggesties willen afoetsen, maar op basis van het eerdere antwoord van gedeputeerde Dauwe zou het kunnen dat dat er nog maar één wordt. Ze hadden als doel om een maximaal overzicht van de voortgang van het klimaatactieplan voor deze raad te verkrijgen. Als eerste vraag ik eigenlijk om een periodieke stand van zaken op te maken van de realisatiegraad van elk van de doelstellingen van het klimaatactieplan, om zeker te zijn van een tijdige en volledige uitvoering van de vastgelegde ambities daarin. Ik denk dat de opmaak van een nieuw budget de uitgelezen kans biedt om zo'n tussenbalans op te maken en meteen ook de oefening te doen wat de impact van het toekomstige beleid op de uitvoering van het klimaatactieplan zal zijn. Natuurlijk, en misschien zelfs bij voorkeur, hoeft zo'n periodieke stand van zaken niet eenmaal per jaar, maar kan deze zelfs meermaals per jaar tot bij ons geraken. Ten tweede had ik de spoedige invoering van een klimaattoets willen bepleiten, aangezien dat een van vele maatregelen is die in het klimaatactieplan staan vermeld. Ik hoor nu echter dat die klimaattoets blijkbaar al bestaat, dus ga ik mijn vraag netjes anders formuleren. Waaruit bestaat die klimaattoets dan juist? Hoe wordt die toegepast? Daar ga ik het bij houden, dank u wel.

Mevrouw de voorzitter

Goed, ik geef het woord aan de heer gedeputeerde mijnheer Dauwe.

Gedeputeerde de heer Dauwe

Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Misschien zal mijn collega Hertog, die op een aantal andere vlakken bevoegd is, ook een antwoord geven in aanvulling op hetgeen ik zeg.

Mevrouw de voorzitter

Dat is genoteerd.

Gedeputeerde de heer Dauwe

Ik wil eerst en vooral op de vraag van onze collega Eric Scheire antwoorden dat het burgemeestersconvenant inderdaad perfect aansluit bij de doelstellingen van ons provinciaal klimaatplan en dat dat dus een ideaal instrument is om steden en gemeenten te betrekken bij de uitvoering van dit plan. Dus, u weet het allemaal, gemeenten die dit burgemeestersconvenant hebben ondertekend engageren zich om de CO₂-uitstoot op hun grondgebied tegen 2020 te verminderen met 20% ten opzichte van 2011. Recente ondertekenaars moeten een stap verder gaan en engageren zich om de uitstoot met 40% te verminderen tegen 2030. Ze werken daartoe maatregelen uit om negatieve gevolgen van de klimaatverandering zo goed mogelijk op te vangen. Bij de opmaak van het klimaatplan hadden reeds acht Oost-Vlaanderen steden en gemeenten het burgemeestersconvenant ondertekend. Dat is de stand van zaken in 2015. Ondertussen, beste collega, dat is toch niet min, heeft de helft van de gemeentebesturen dat ondertekend. 25 gemeenten deden dat al formeel en zeven andere besturen zullen dit op zeer korte termijn doen. Het overgrote deel van de gemeenten werd of wordt dus intensief ondersteund door de provincie bij de opmaak van een duurzaam energie- en klimaatplan. In het Waasland trouwens is dat apart. Daar werkt de provincie samen met Interwaals aan het project Waasland Klimaatland. Hier werd een regionaal klimaatplan opgemaakt. Momenteel wordt bekeken hoe met intercommunales Solva en Veneco gelijkaardige, regionale klimaatprojecten kunnen uitrollen in het zuiden van de provincie en in het Meetjesland. We kunnen hier rapper lopen als we kunnen gaan. We zijn er nog maar een jaar of twee mee bezig en 32 gemeenten zijn er al mee akkoord. Wij werken daar nu met de intercommunalen samen. U moet daar ook een beetje redelijk in zijn. Zo hopen we een ondertekeningspercentage op korte termijn te verkrijgen en te verhogen tot 80% van onze steden en gemeenten. Naast de opmaak van energie- en klimaatplannen voorziet onze provincie een breed klimaataanbod naar gemeenten toe. We moeten het een beetje faseren, u hebt dat zelf gezegd. Wat

betreft de financiële toestand van de gemeenten: het ligt niet bij ieder in de bovenste schuif. We moeten het dus met diplomatie aanpakken en we doen dat ook. Via het Oost-Vlaams Netwerk burgemeestersconvenant worden gemeenten geïnformeerd en worden de goede voorbeelden die tot daden strekken uitgewisseld. De provincie voorziet ook communicatiemateriaal voor de gemeenten. Verschillende diensten en directies worden opgezadeld, bij wijze van spreken, met concrete acties en initiatieven, groepsaankopen groene stroom, waar mijn collega een merkwaardige rol in heeft gespeeld. Dat is echt merkwaardig. Ik heb me er ook op ingetekend. Dat is erg belangrijk. Ten tweede is er de recente succesvolle groepsaankopen zonnepanelen. Naar schatting zal 13.520 – maar u zal het beter kunnen zeggen – KWB-piek worden geplaatst tegen het einde van januari 2017, dus binnen zeer afzienbare tijd. Ten derde: renovatieadvies aan huis. Ja allee, ik heb het nu ook gevraagd. Voor elke Oost-Vlaming is dat ongelooflijk interessant. Het kost eigenlijk bij wijze van spreken niets en wat men ook moet betalen, is een peulenschil tegen datgene wat eigenlijk de juiste invulling met zich meebrengt. 54 gemeenten van de 65 betalen hier een stuk in mee, zodat het advies voor hun inwoners gratis wordt. Er zijn dit jaar al 248 renovatieadviezen uitgevoerd. Ten vierde: subsidies voor de aanvraag van fietspaden, wegen en duurzame mobiliteitsprojecten. Die kaderen eigenlijk in hetzelfde algemene project. Ik noem dan nog de recent geworven subsidie voor innovatieve woonprojecten. Die gaat dezelfde weg op. Samen met de collega's van de deputatie allemaal en samen met de gemeenten trachten wij zoveel mogelijk een klimaatgezonde provincie te realiseren. Wat onze collega Laurenz Peleman vraagt is inderdaad terecht ook juist: klimaatverandering is en blijft, mijnheer Peleman, beste collega, door onze beleidsstructuren een prioritaire doelstelling. Dat is eigenlijk ons meerjarenplan. Maar ik moet u zeggen: dat is eigenlijk niet alleen de dienst van Natuur, dat is eigenlijk beleidsoverschrijdend. Bijna alle collega's hier in het halfroond, ook de landbouw, zijn daarmee bezig. We werken er samen aan. Ik ga niet herhalen wat ik gezegd heb in het antwoord op mevrouw Gillis, maar dat is heel belangrijk. Op basis van deze klimaattoets die we effectief doen en meer en meer uitvoeren, worden plannen en initiatieven bijgestuurd met het oog op het behalen van de – maar dat is zeer moeilijk – klimaatdoelstellingen en het vermijden van beslissingen die deze doelstellingen in de weg staan. Deze klimaattoets kan uitgewerkt worden voor ruimtelijke projecten. Dat is vooral en in de eerste plaats bij aankopen en voor subsidies. Voor ruimtelijke projecten is dat momenteel in de gunningen ingeschreven. Voor de uitwerking van de duurzaamheidsbarometer als monitoringstool voor het provinciaal beleid. Deze duurzaamheidsbarometer zal tevens een klimaattoets omvatten en wordt na juni uitgewerkt in 2017. Ik ga niet uitweiden op de vraag van collega Scheire waarom we niet met elektrische wagens gaan. Daar is deze morgen in de deputatie nog lang over gesproken. Het is niet altijd eenvoudig en het is toch altijd nog niet zo goedkoop. Het is niet gemakkelijk om bij te tanken. Ik wil de technische details hier uit de weg gaan. We doen ons best. We trachten daarop in te spelen, maar het zal niet van vandaag op morgen gaan. Nu, wat betreft het aankoopbeleid is het de bedoeling – ik herhaal nog eens wat ik zojuist aan mevrouw Gillis heb gezegd – dat de bestaande aankoopcriteria doorgelicht worden, dat drempels worden gedefinieerd en dat we trachten deze bij te sturen. We zullen dan ook de bestekvoorwaarden voor al onze aankopen klimaatvriendelijk maken. Daar is onze collega gedeputeerde die gaat over aankopen het mee eens.

Mevrouw de voorzitter

Goed. Ik dank u, mijnheer de gedeputeerde. Dat volstaat? Mijnheer Scheire.

De heer Scheire

Kort nog over het burgemeestersconvenant. Ik begrijp dat er een aantal gemeenten zijn die formeel hebben toegezegd om toe te treden. Is in veel van die gemeenten en ook in de gemeenten die toegetreden zijn, de fameuze nulmeting 2011 al uitgevoerd? Daar start het namelijk mee en het is pas op het ogenblik dat je weet vanwaar je moet beginnen, dat je ook weet waar je naartoe moet. Voor zover ik begrepen heb, is in veel minder dan 50% van die gemeenten de nulmeting op het ogenblik uitgevoerd.

Mevrouw de voorzitter

Goed. Mijnheer Peleman, u vraagt nog het woord.

De heer Peleman

DEBATTEN

Dank u wel, voorzitter. Ik wens de gedeputeerde te bedanken voor zijn antwoord. Het klopt wat hij zegt dat het klimaatactieplan een plan is dat doorsijpelt in alle beleidsdomeinen van de provincies en niet enkel beperkt is tot natuur. Dat is inderdaad zo. Dat maakt volgens mij, of is een bijkomende reden waarom het zo moeilijk is om op basis van de budgetten te bepalen in hoeverre het klimaatactieplan wordt doorgevoerd of gerealiseerd. Dat is juist omdat het zo breed is. Nu ik hoor in zijn toelichting over de klimaattoets dat die nu wordt toegepast voor ruimtelijke processen en de duurzaamheidsbarometer die daarbij wordt opgemaakt. Ik wil er toch even op wijzen dat het klimaatactieplan zoals dat door de provincieraad is goedgekeurd expliciet vermeldt dat er een klimaattoets wordt uitgewerkt in alle beleidsdomeinen waarbinnen de provincie actief is. Ik zou dus willen vragen of dat op korte termijn kan worden ingevoerd. Zoals gezegd is het klimaatactieplan per slot van rekening goedgekeurd. En ten tweede: het zal mij misschien ontgaan zijn, maar is er een mogelijkheid om een periodieke stand van zaken te geven en om per specifieke doelstelling van het klimaatactieplan te gaan ophijsten in welke mate die is doorgevoerd? Het is mij even ontgaan of die mogelijkheid in de toekomst kan geboden worden. Dank u wel.

Mevrouw de voorzitter

Goed. Mijnheer Dauwe.

Gedeputeerde de heer Dauwe

Ik neem dat mee. Het is iets wat een jaar of twee geleden opgestart is. We moeten dat dus weten. Dat is doende. Onze administratie wordt daar meer en meer van doordrenkt in hun denken en in hun doen. Het is inderdaad een goede vraag om een keer te evalueren wat er intussen al gedaan is. We zullen ermee akkoord zijn, in de redelijkheid van de dingen, dat dat snel moet gaan. Ik wil echter niet spreken voor mijn collega Hertog, noch voor mevrouw Bruggeman, noch voor mijne collega die bezig is met de landbouw. Stilaan is men daarmee dus bezig. Het is een terechte vraag dat u binnen afzienbare tijd zou willen zien wat er concreet per beleidspost gebeurd is. Ik neem dat mee. We gaan daar de volgende keer ook op antwoorden op basis van de gegevens die we intussen bekomen hebben.

Mevrouw de voorzitter

Goed. Ik dank u, mijnheer de gedeputeerde. Mevrouw Gillis, u had ook nog gevraagd om een tussenkomst?

Mevrouw Gillis

Heel kort. Dank u wel, mevrouw de voorzitter. Wel, ik heb eigenlijk tijdens de beleidscommissie ook al eens gevraagd wat collega Peleman nu eigenlijk vraagt. Misschien kunnen we dat op de Eerste Commissie gewoon periodiek agenderen: een overzicht van wat is gebeurd en hoever we staan met het klimaatactieplan. Dank u wel.

Mevrouw de voorzitter

Ik denk dat we dat perfect kunnen meenemen, gedeputeerde mijnheer Dauwe. Goed. Ik ben aan het kijken of mevrouw Kristel hier in het halfroond zit. Ja. Mevrouw Kristel voor ons. voor mij Sofietje soms, wij wensen u namens de ganse raad en deputatie een gelukkige verjaardag!
[applaus]
Bij deze! Ik geef het woord aan de heer Steve Herman over het inclusief beleid van de provincie, ook met betrekking tot het klimaatplan, de hernieuwbare energie, provinciaal patrimonium en wagenpark en reizen. Mijnheer Herman, u heeft het woord.

De heer Herman

Dank u wel, voorzitter. Collega's. Ondanks mijn bedenkingen bij alle klimaathysterie huldig ik toch nog steeds het principe dat voor je iets aan anderen vraagt of oplegt, je zelf eerst het goede voorbeeld moet geven. Het beleid inzake het klimaatplan voorziet mijns inziens vooral in werkgroepen, overlegorganen, sensibiliseringscampagnes enzovoort, die gemeenten en bedrijven moeten aanzetten tot actie. Maar wat mij vooral interesseert, is wat de provincie Oost-Vlaanderen zelf doet. Voorziet het beleid over hernieuwbare energie, bijvoorbeeld met zonnepanelen en windturbines, in het provinciaal patrimonium, gebouwen en domeinen dus? Is er een visie met betrekking tot het wagenpark van de provincie? Dan denk ik aan de uitstoot van wagens van de deputatie en het personeel, maar daar heeft de heer Dauwe daarnet al antwoord op gegeven.

Mevrouw de voorzitter

Goed. Mevrouw gedeputeerde Bruggeman, u heeft het woord.

Gedeputeerde mevrouw Bruggeman

Dank u wel, voorzitter. Ik ga starten, ik denk dat collega Hertog daar nog verder gaat op ingaan. Het is eigenlijk een stukje waar ook al op ingegaan is bij de vraag van Laurenz Peleman. Nu had ik toch nog eventjes willen aanhalen dat we een interne dienst Preventie en Bescherming op het werk hebben, waarin we ook een heel WMD-luik – Welzijn, Milieu en Duurzaamheid; al die afkortingen... – mee in het oog houden. Eigenlijk blijft zeker alles wat rond energie te maken heeft een rode draad in alle rondgangen, bijvoorbeeld in gebouwen die er zijn. In alles wat men vanuit het WMD-beleid organiseert, heeft men daar telkens oog voor. Het is dus een beetje een rode draad. Ik weet niet welke andere kleur ik eraan moet geven. Misschien is het beter als ik het een andere kleur geef. Maar bon, het is iets wat constant mee doorloopt. Ook vanuit de dienst Patrimonium heb ik begrepen dat er eigenlijk al van in de jaren 70 gewerkt wordt aan energiebesparing van de eigen gebouwen. Dat was meer onder auspiciën van de werkgroep Energie. Heel wat specifieke initiatieven werden ontwikkeld en omgezet in investeringen en uitvoeringen aan gebouwen. Als we nieuwe gebouwen zetten, leggen we onszelf daar ook eisen in op. Deze eisen daaromtrent zijn steeds hoger en hoger gesteld. Ik kan enkele voorbeeldjes geven van wat er de voorbije periode is gebeurd: vervanging van al het enkelglas in PTI Eeklo en in Mola Puyenbroeck, vernieuwing van platte daken met hogere isolatie in het PTI Ninove, het inkomgebouw domein Puyenbroeck volgens passiefstandaard, de nieuwe schoolgebouwen op de campus Stoepe en PTI Hamme volgens passiefstandaard, de systematische vervanging van onrendabele stookplaatsen, relightingprojecten in een aantal scholen, uitgebreide energieboekhouding die aangereikt wordt door Eandis waardoor je makkelijker kunt inspelen, energie-audits, ook een eigen energetische conditiestaatmeting en een nulmeting wordt daarbij opgenomen. Verder is daarbij ook essentieel dat we werkplekken willen concentreren. Dat is ook iets waarmee je daaraan werkt. Dat geldt zeker ook bij de centralisatie van ons nieuw provinciehuis. Daarbij wordt aan de consortia opgelegd dat zij dat moeten gaan ontwerpen op een BEN-niveau, dus een Bijna Energie Neutraal-niveau. Dus ik denk, voorzitter, dat misschien collega Hertog nu kan verder gaan. Het feit dat wij antwoorden met verschillende gedeputeerden geeft eigenlijk al aan dat het impliciet wel in alle beleidsaspecten naar voor komt. Ik denk echter dat collega Peleman gelijk heeft dat het er moeilijk uit te halen is.

Mevrouw de voorzitter

Inderdaad, mevrouw Bruggeman. Ik geef nu het woord aan de heer gedeputeerde Hertog. De gedeputeerde heeft het woord.

Gedeputeerde de heer Hertog

Dank u wel, voorzitter. Collega Herman had ook enkele vragen gesteld: voorzien wij wel hernieuwbare energie voor ons eigen beleid? Ik wil er toch even op wijzen dat er de afgelopen jaren wel al wat maatregelen genomen zijn. We hebben een waterkrachtcentrale gebouwd op de Zwalmolen die ons eigendom is. We hebben nagenoeg al ons provinciale daken voor zover ze daartoe geschikt zijn uitgerust

DEBATTEN

met zonnepanelen, voor zo'n 2 megawatt-piek dat momenteel daarop ligt. We hebben al onze provinciale eigendommen ook gescreend naar de plaatsing van grotere windturbines. Jammer genoeg bleek dat niet mogelijk te zijn. We hebben het demonstratieproject van kleine windmolens in het domein Puyenbroeck. We hebben sinds 2005 ook de aankoop, nog voor het hip werd met andere woorden, de aankoop van 100% groene en CO₂-vrije elektriciteit. Er is dus wel degelijk al iets gebeurd wat betreft hernieuwbare energie. Het is echter duidelijk dat een ambitie om tegen 2050 klimaatneutraal te zijn als organisatie verder gaat en een meer gestructureerde aanpak zal vergen. Daarom wordt momenteel binnen de diensten gewerkt aan een energietraject 2050, een plan van aanpak met allerlei nodige investeringen, flankerende maatregelen, bijhorende financiering gespreid over de resterende 34 jaar, tot 2050. Het traject mikt uiteraard op de aanpak van onze gebouwen, maar ook op de mobiliteit, de aankoopstrategie en andere activiteiten. Het doel is om dat energietraject 2050 voor te leggen half 2017, zodat het een richtlijn kan zijn voor ons allemaal, maar ook voor de komende bewindsmakers. U mag dat verwachten midden 2017. Het vervoersgedrag dan, de mobiliteit. We hebben sinds 2013 een bedrijfsvervoersplan voor het personeel ook, dat de ambitie heeft om in het woon-werkverkeer het autogebruik terug te dringen van 40 naar 20% van de werknemers. Voor de duidelijkheid, op dit moment zitten we dus op 40%, wat wil zeggen dat reeds 60% op een duurzame manier naar het werk komt. We willen dat terugdringen naar 20%. Voor de dienstverplaatsingen, die in 2013 toch nog voor 58% werden uitgevoerd met de wagen, is het ook de ambitie om dit op korte termijn, in 2020, terug te dringen tot 40%. Nog maar in juli 2016 werd de stand van zaken van de uitvoering van het bedrijfsvervoersplan op deputatie gebracht. Er werd ook een aantal nieuwe maatregelen voorgesteld. Deze zomer werd het provinciaal personeel opnieuw bevraagd op hun verplaatsingsgedrag, zodat we kunnen zien in hoeverre we op weg zijn om onze ambities te realiseren en waar er nog moet worden bijgestuurd. Die gegevens worden momenteel nog verwerkt, maar zijn ook binnenkort beschikbaar. Elke aankoop van een nieuw voertuig, een bedrijfsvoertuig, is ook onderworpen aan onze WMD-criteria. Dat staat voor Welzijn, Milieu en Duurzaamheid en niet voor Weapons of Mass Destruction. Dat houdt in dat de keuze van het soort voertuig en de keuze van een garage wordt bekeken in functie van het gebruik van de aan te kopen wagen. Ten slotte wordt sinds geruime tijd ook gewerkt met de ecoscore, wat een veel meer uitgebalanceerde score voor een duurzaam voertuig is dan de CO₂-uitstootgegevens. Bij elke aankoop wordt in de praktijk dus maximaal gegaan voor groener, maar uiteraard binnen een aantal beperkingen en technische randvoorwaarden zoals de actieradius, de beschikbaarheid van voertuigen in bepaalde segmenten, de aanwezigheid van tankpunten en dergelijke meer. Een aantal voorbeelden: de aankoop van een elektrisch voertuig om de postbedeling te doen. Voor onze lokale postbedeling hebben we trouwens onlangs beslist om niet via een elektrische wagen te werken, maar zijn we gegaan voor een elektrische bakfiets. Recentelijk werden nog twee grote bestelwagens op aardgas gekocht, terwijl dat vroeger op diesel was. In het domein Puyenbroeck werd een elektrisch treintje aangekocht en beschikken we ondertussen over zeven elektrische wagens en vijf elektrische golfbuggies. Om maar te zeggen: het gaat vooruit.

Mevrouw de voorzitter

Mooi zo, mijnheer de gedeputeerde, mijnheer Hertog. Goed, dan ga ik over naar mevrouw Grillaert. U had het ook over klimaatgezond in 2050. U heeft het woord, mevrouw Grillaert.

Mevrouw Grillaert

Dank u wel, voorzitter. Het is natuurlijk altijd een nadeel als je als een van de laatsten over het klimaatgezond Oost-Vlaanderen spreekt, er dan ook al heel veel antwoorden gegeven zijn. Ja, ik weet dat u goed luistert, gedeputeerde.

Mevrouw de voorzitter

Wij luisteren met al onze aandacht.

Mevrouw Grillaert

Ik heb al een aantal antwoorden gehoord in verband met patrimonium. Dat was inderdaad ook een van mijn bekommernissen. Dat is omwille van het feit – en dat is gisteren al aangehaald en vandaag ook – dat er inderdaad nog zeven gemeenten zijn die zich aangemeld hebben om het burgemeestersconvenant te ondertekenen. Wetteren is er daar een van. Ik ben blij dat ik de gemeente Wetteren ook eens mag vernoemen. Kruishoutem van mijn collega Joop Verzele is al vijftien keer vernoemd, dus ik ga nog eens zeggen: Wetteren.

Mevrouw de voorzitter

Als u daar fier op bent, mag u dat zeer zeker vernoemen.

Mevrouw Grillaert

Wij zijn intussen ook bezig met de opmaak van het klimaatplan, waarvoor ook mijn dank aan het provinciaal bestuur. Wij waren eigenlijk in het begin van de legislatuur niet van plan het burgemeestersconvenant te ondertekenen. Waarom? Omdat wij als gemeente alleen zijn. Nu kunnen we in een groter geheel stappen. Vandaar ook mijn dank aan het provinciaal bestuur. Van daaruit vloeide ook een van mijn vragen. Het provinciaal personeel kwam bij ons en het eerste dat zij zeiden was: als gemeente heeft u een voorbeeldfunctie. Vandaar dat mijn eerste vraag was naar het provinciaal bestuur, naar de gedeputeerde: wat zijn jullie van plan in verband met het patrimonium? Zoals gezegd heeft u daar eigenlijk al op geantwoord. Het tweede deel van mijn vraag hield verband met de klimaatbestendige landschappen. Daar staat onder andere in dat het ontwikkelen en herstellen van natuur- en boskernen een doelstelling is, en ook het realiseren van extra natuurverbinding langs waterlopen, via het project Gestroomlijnd landschap. Ook dat kennen we heel goed in Wetteren. Daarmee heb ik Wetteren nog eens genoemd. Hoe matcht dat eigenlijk met de verspreiding van invasieve plantenexoten? We weten dat de provincie daar al heel veel mee doet. We hebben daar ook een toelichting op gekregen op de Eerste Commissie. Mijn vraag is heel concreet hoe dat wordt gematcht met klimaatgezond Oost-Vlaanderen en hoe we daarop sterker kunnen inzetten en hoe we dat ook provinciaal overschrijdend kunnen maken.

Mevrouw de voorzitter

Goed, mevrouw Grillaert, ik dank u. [*geroezemoes in de zaal*] Rustig, nog eventjes. Wie gaat daarop antwoorden? Mijnheer Hertog, mijnheer Dauwe? Er is al een stuk op geantwoord. Het eerste gedeelte van de vraag is al beantwoord. Het tweede deel dan. Goed? Mijnheer gedeputeerde, u heeft het woord.

Gedeputeerde de heer Dauwe

Dank u wel, voorzitter. Achtbare mevrouw Grillaert, beste collega's. Bestrijding van de invasieve soorten gebeurt momenteel op drie fronten. Eerst en vooral in de eigen provinciale domeinen van onze collega's en in onze natuurgebieden. Daar bestrijden we voornamelijk de Amerikaanse vogelkers in de bosgebieden en ook de reuzenbereklaauw. Twee: via onze bosgroepen in voornamelijk private beboste terreinen waar de mensen dat allemaal niet zo goed kennen, de privé-eigenaars, helpen we om dat te bestrijden. Drie: in en langs de waterlopen die de provincie coördineert volgt onze dienst Integraal waterbeheer dat op. Het gaat hier om de aquatische soorten – luister goed – alsook de terrestrische soorten binnen de vijfmeterzone naast de waterlopen. Dat is duidelijk hè? Vanaf 2017 gaat inderdaad sterker ingezet worden op de bestrijding van de rechtstreekse plantenexoten en dit zal eveneens projectmatig verlopen, complementair aan de acties die vanuit het waterlopenbeheer gepland zijn omdat zo een hogere efficiëntie wordt gerealiseerd. Die projecten worden door Gestroomlijnd landschap ondersteund. In dit verband komen ze bijvoorbeeld prioritair in aanmerking voor een extra budget van 20.000 euro dat voorzien werd. Enkel in geval van provinciegrensoverschrijdende projecten zal gestreefd worden naar een samenwerking. Het is geen standaardregel. Wel is er vanuit het waterlopenbeheer een sterke kennisuitwisseling met andere provincies voorzien.

DEBATTEN

Mevrouw de voorzitter

Mijnheer gedeputeerde, ik dank u. Dan ga ik over naar de vraag voorbehouden door mevrouw Dominique Buysse, maar die zal hernomen worden door de heer Diaby. Zo is het? Ja. Die gaat over onze stiltegebieden. U heeft het woord.

De heer Diaby

Bedankt, mevrouw de voorzitter. Beste collega's, op de website van het Agentschap voor Natuur en Bos stond vermeld dat er zeven erkende stiltegebieden zijn in Vlaanderen: drie in Limburg en vier in Antwerpen. Daarbij was me opgevallen dat er geen enkel gebied in Oost-Vlaanderen als stiltegebied werd genoemd. Ik moet in dezen mijn ingestuurde schriftelijke vraag enigszins corrigeren, want recent werd er blijkbaar wel een stiltegebied in Oost-Vlaanderen erkend, namelijk het stiltegebied Dender-Mark Ninove in Geraardsbergen. Toch zijn er mijns inziens nog veel meer gebieden in Oost-Vlaanderen die als stiltegebieden gecatalogiseerd kunnen worden. Deze gebieden vallen vaak niet binnen een bepaalde gemeente, maar strekken zich uit over twee of meerdere gemeenten. Daardoor lijkt het me aangewezen dat de provincie als initiatiefnemer of coördinator optreedt bij het behalen van het kwaliteitslabel 'stiltegebied'. Volgens mij is hier een mooie rol weggelegd voor de provinciale Milieudienst. Kan de deputatie mijn visie in dat verband bijtreden? Is de deputatie van plan stappen te ondernemen om ook in Oost-Vlaanderen meer stiltegebieden erkend te krijgen? Dank u.

Mevrouw de voorzitter

Goed, mijnheer Diaby, ik dank u. Mijnheer de gedeputeerde, mijnheer Dauwe, u heeft het woord.

Gedeputeerde de heer Dauwe

Ik dank u wel, mevrouw de voorzitter. Achtbare collega's, achtbare collega Diaby in het bijzonder. In het verleden deed ons Provinciaal Centrum voor Milieuonderzoek, het PCM, heel wat onderzoeken naar karakterisatie, afbakening, van stiltegebieden. Dat leidde wel degelijk tot concrete realisaties, namelijk het stiltegebied Dender-Mark. Dat is Geraardsbergen, Ninove. Het gebied Stekene-Sint-Niklaas omvat Sinaai en de Fondatie van Boudelo. Dat stiltegebied was echt het broedproject voor heel Vlaanderen voor de opmaak van de handleiding Kwaliteitslabels Stiltegebied. Deze gebieden en drie andere gebieden in Oost-Vlaanderen werden beoordeeld als potentiële stiltegebieden, ik denk de Kalkense meersen, Brakel-Merelbeke-Zottegem en Dendermonde-Hamme. In opdracht van de gemeente Zulte werd in 2015 het stilste punt van Zulte bepaald en dit bleek een punt te zijn langs het wandelpad aan de Oude Leie-arm die grenst aan Gottem. Het PCM is het best uitgeruste instituut niet alleen van onze provincie, maar ook van West-Vlaanderen en Antwerpen. Het kan in navolging van voormelde initiatieven nog verder actief op zoek gaan, mevrouw de voorzitter, naar nieuwe gebieden die in aanmerking kunnen komen en kan bijkomende geluidsmetingen uitvoeren in de potentiële stiltegebieden om op die wijze stiltegebieden in Oost-Vlaanderen verder effectief in kaart te brengen. Geluidsmetingen is één zaak, maar per stiltegebied is er telkens natuurlijk ook overleg noodzakelijk met lokale overheden, eigenaars, gebruikers, enzovoort, teneinde een lokaal draagvlak te kunnen creëren en een communicatief-participatief traject daarover op te zetten. Het PCM zal daarom de komende maanden nagaan of er ten eerste bij de gemeenten en andere actoren inderdaad interesse bestaat om stiltegebieden te accentueren en ten tweede of men bereid is om in dergelijke projecten mee te participeren en het volledige traject te doorlopen dat leidt tot erkenning van een stiltegebied. Mocht er geen of onvoldoende interesse zijn, dan kan naar het voorbeeld van Zulte eventueel versneld op zoek gegaan worden naar een aantal stille punten die verspreid zijn over onze provincie Oost-Vlaanderen en dan kan dat later als opstap fungeren voor een verdere afbakening van nieuwe stiltegebieden. Excuseer me dat ik even luid gesproken heb, maar dat is om het belang van de stilte te onderstrepen.

Mevrouw de voorzitter

Goed, mijnheer gedeputeerde, ik dank u. Mevrouw Dooms.

Mevrouw Dooms

Dank u, mevrouw de voorzitter. Mijnheer gedeputeerde, u had het over de Boudelo Foundation in Sinaai, maar is dat niet de Verbeke Foundation?

Gedeputeerde de heer Dauwe

Ik dacht, volgens de informatie in mijn dossier, dat het de Boudelo Foundation zou zijn. Ik ken de Verbeke Foundation ook, maar dat is iets anders. Dank u wel.

Mevrouw de voorzitter

Goed. Ah, mijnheer De Cuyper. Het debat komt op gang. Mijnheer De Cuyper, u heeft het woord.

De heer De Cuyper

Tien minuten is geen debat. Het is dat ik het geluk gehad heb als schepen van Sint-Niklaas te beginnen met dat stiltegebied. Het gaat om de fondatie, voor alle duidelijkheid.

Mevrouw de voorzitter

Goed. Dan ben ik tot de laatste vraag van vanavond gekomen. Die is voorbehouden door Hendrik De Vis samen met mevrouw De Cock, Goedele De Cock. U mag al het woord nemen. Ik ga het eerst naar de heer De Vis. Die staat er het eerst op. Het gaat over de regionale landschappen, het gebiedsdekkend maken en return voor de gemeenten. Nadien zal ik het woord geven aan de heer Laurenz Peleman. Hij zal de vraag stellen en de tussenkomst doen voor mevrouw De Cock. Mijnheer De Vis, u heeft het woord.

De heer De Vis

Dank u. Ik zal de beste studenten in het halfroond bewonderen dat zij nog aandacht willen brengen voor mijn tussenkomst. Het gebeurt soms in het onderwijs dat ze ook weg zijn, hè? Da's normaal. Goed, mevrouw, ik heb het een beetje beschouwend genomen. Strikt detailvragen wens ik niet zozeer te stellen. Wel heb ik enkele bedenkingen omtrent twee begrippen: regionale landschappen en de bosgroepen. Bij de Oost-Vlaamse regionale landschappen, Meetjesland, Vlaamse Ardennen en Schelde-Durme, zijn 43 of 45 gemeenten aangesloten en zij beslaan ongeveer 55% van het provinciaal grondgebied. De regionale landschappen differentiëren het Vlaamse beleid op streekniveau. De rol van het regionaal landschap als coördinator, stimulator en kwaliteitsbewaker wordt bevestigd. Zij blijven eigenlijk werken op dat snijvlak van natuur, landschap, recreatie, erfgoed en streekidentiteiten. In de motivering bij het meerjarenplan en in het bijzonder het budget 2017 wordt opnieuw vooropgesteld dat het beleid werk zal maken van het gebiedsdekkend maken van de regionale landschappen in onze provincie. Daarbij wil men tevens de bosgroepen betrekken om in te zetten op een geïntegreerde natuur- en landschapsontwikkeling en zijn zij tevens, of zouden zij moeten zijn, de hefboom rond de versterking van de biodiversiteit. Beste collega's, de zeer vele en soms ook wel versnipperde milieu- en klimaatinitiatieven zijn goed bedoeld. Maar, en daar durven we een vraag stellen, zullen ze bij evaluatie misschien niet allemaal even efficiënt blijken te zijn? In ons bosarme provincie zou volgens mij veel meer aandacht in middelen en planning op de uitbreiding van de bossen moeten gericht zijn. Nog niet de helft van de kleinstedelijke gebieden in Vlaanderen is begonnen met de opzet van een stadsbos. Bossen verlenen nochtans enorme ecosysteemdiensten zoals luchtfiltratie, infiltratie van het regenwater, luchtcorridor, beleving van de natuur en stilte, lokale voedselproductie en zo verder. Waar het finaal eigenlijk om draait, is de schoonheid. De schoonheid van water, mijnheer deputé, lucht, energie en ruimte. De provincie zou de belangrijkste bouwsteen van het landschap, het bos, in een wervend provinciaal bosplan moeten aanpakken. Vandaag is volgens mij het bosbeleid gewogen en te licht bevonden. Ik denk dat het intermediair niveau van de provincie op dat vlak beter kan scoren. Waar is de schwing van de jaren 70 toen de gemeenten, eigenlijk allemaal, van plan waren om een gemeentebos aan te leggen? Het is stilgevallen. Ik denk dat het intermediair niveau en vooral die grondgebonden

DEBATTEN

opdracht die we hier hebben, veel sterker kan uitgebouwd worden. Dus ik denk dat stads- en regionale bossen duidelijk materie voor de provincie is. Zij zou daar het voortouw moeten in nemen. Wat dan het tweede aspect betreft, de regionale landschappen: sorry, maar daarin is amper iets gebeurd. Opnieuw wordt de wortel van gebiedsdekkendheid ons voorgehouden en het beweegt weinig. Het is volgens mij een goede zaak dat er geen nieuwe regionale landschappen worden opgericht. Men zou echter eigenlijk wel werk moeten maken om de bestaande uit te breiden met de gemeenten die nog niet zijn aangesloten. Hoe kunt ge dat doen? Ik denk dat de provincie een scherpere en betere afstemming van nieuwe initiatieven moet doorvoeren, zoals dat gebeurt bij het regionaal landschap Kempen en Maasland. We kennen allemaal het nationaal park Hoge Kempen. De dynamiek die uitgaat van dat regionaal landschap Kempen en Maasland zou toch ook wel een beetje als voorbeeld mogen dienen voor onze regionale landschappen. Ook zij zijn toch niet allemaal begiftigd met dezelfde dynamiek. De resultaten zijn ook niet overal hetzelfde. Dus door een veel sterker afstemmen, een duidelijker samenwerkingsverband en goed en degelijk geformuleerde gebiedsgerichte initiatieven, kan de return voor de aangesloten gemeenten verhogen. Het kan tevens een motivatie zijn om toe te treden voor degenen die nog geen lid zijn. Dank u vriendelijk.

Mevrouw de voorzitter

Dank u, mijnheer De Vis. Zoals ik u gezegd heb: u mag altijd vragen en tussenkomsten stellen. Het is niet omdat het kwart voor acht is dat u zich moet geremd voelen. Goed. Mijnheer Peleman, u gaat tussenkomst doen voor mevrouw De Cock. U heeft het woord.

De heer Peleman

Dank u wel, voorzitter. Beste collega's. De regionale landschappen verbinden gemeenten die qua landschap op elkaar lijken. De regionale landschappen verrichten veel nuttig werk en kunnen vaak ook op Europese subsidies rekenen. De provincie wil de regionale landschappen gebiedsdekkend maken. In Oost-Vlaanderen zijn er momenteel drie regionale landschappen. Heeft de provincie weet van gemeenten die niet willen toetreden tot een regionaal landschap? Is het geen goede suggestie om in Oost-Vlaanderen bijvoorbeeld meer regionale landschappen op te richten, maar waar minder gemeenten bij aangesloten zijn? Nu heb je heel veel gemeenten die bij één regionaal landschap zijn aangesloten, maar die qua natuur en landschap eigenlijk niet veel gemeenschappelijk hebben. De binding en inzet van de gemeenten wordt daardoor ook minder. Eén vraag die daarbij aansluit: ik hoor van gemeenten en gemeentelijke ambtenaren dat er door het wegvallen van de bevoegdheden van de provincies veel meer samenwerkingsverbanden opgezet worden en vaak beslaan die maar één onderwerp. Het regionaal landschap Schelde-Durme kan bijvoorbeeld middelen van Vlaanderen krijgen voor een intergemeentelijke onroerend erfgoeddienst. Vlaanderen zou dat, zo heb ik me laten vertellen, drie jaar subsidiëren naar rato van 85.000 euro. Daarvoor zou er een nieuw samenwerkingsverband opgezet worden. Maar wat gebeurt er daarna? Gaat Vlaanderen nog investeren of sterft het een stille dood? Gemeenten zijn door die onzekerheid niet geneigd om nog in een extra samenwerkingsverband toe te treden. Kunnen wij als provincie niet aan Vlaanderen signaleren dat gemeenten zich over zulke kortetermijnbeslissingen zorgen maken en dat ze vragen naar structurele oplossingen?

Mevrouw de voorzitter

Goed, ik dank u. Mijnheer gedeputeerde, mijnheer Dauwe, u heeft het woord. Het laatste woord.

Gedeputeerde de heer Dauwe

Dank u, voorzitter. Ik wens niet het laatste woord te hebben, maar ik let op de tijd. Ik moet u zeggen dat ik de twee vragen van onze collega's, heel sympathieke mensen, Hendrik De Vis en Laurenz – de naam van mijn kleinste zoon, dat kan ik nooit vergeten – heel belangrijk vind. Los van de tekst die ik gemaakt heb en die ik niet volledig ga voorlezen, wil ik wel het volgende zeggen. Ik ben gedeputeerde bevoegd onder meer voor milieu, leefomgeving, bossen en dergelijke zaken. Dan is er een gedeputeerde voor landbouw, enzovoort. Ik moet u zeggen dat er in die zin een symbiose is en telkens wanneer vers, nieuw bos kan aangekocht worden, is de gedeputeerde niet altijd content, tevreden met de prijs die men vraagt.

We hebben dat echter nooit afgekeurd. Wij trachten in de mate van het mogelijke bossen die nog geen bossen zijn en die een toegevoegde waarde betekenen voor het bosareaal van Vlaanderen, aan te kopen. Uiteindelijk zijn wij dan wel akkoord als de prijs redelijk is. Sorry dat ik dat zo zeg. Is dat niet mijn tekst?

Mevrouw de voorzitter

Mijnheer de eerste gedeputeerde?

De heer gedeputeerde Vercamer

U zegt dat niet als eerste gedeputeerde voor landbouw, maar als gedeputeerde voor financiën. Ik probeer die speciale immobiliënmarkt wel goed te volgen.

Gedeputeerde de heer Dauwe

Ik kan straks op uw vraag concreet antwoorden, maar ik wil u zeggen: ik ben zelf ook geporteerd voor de aankoop van meer bossen, maar u mag Oost-Vlaanderen, het dichtbevolkte historische 12de, 13de, 14de eeuwse Oost-Vlaanderen niet vergelijken met het stille Kempen, waar mijn echtgenote uit afkomstig is. Dat is iets anders. Wij moeten ons best doen om nog bosareaal aan te kopen dat dus niet bezoedeld is door struikgewas waar wij geen toegevoegde waarde hebben volgens de bepalingen van het ministerie. Dat is het eerste. Nu ga ik terugkomen op uw terechte vragen. Wat het regionaal landschap betreft – en ik antwoord ook op de vraag van collega Peleman – hebben wij niets liever dan dat de gemeenten aansluiten. Wat wij hun kunnen bieden voor eigenlijk een hele kleine prijs is ongelooflijk. Zoals vele gemeenten voor bepaalde projecten meer geporteerd zijn voor sport, voor kunst en cultuur enzovoort, is dat een moeilijk probleem. Wij hebben bijzonder goede regionale coördinatoren, zowel van de landschappen als de bosgroepen. Toch zijn er nog een aantal gemeenten die vinden dat ze niet moeten aansluiten. Dat is heel jammer. Ik zal u kort en goed zeggen: hoe meer mensen bij ons aansluiten, hoe beter, hoe goedkoper, hoe efficiënter het wordt. Nu ga ik concreet op uw vragen antwoorden. Wat is de return van het regionaal landschap voor gemeenten? Dat is klaar en duidelijk: ze krijgen basisdiensten, projectmatige expertise, kleine landschapselementen, groen in de stedelijke omgeving, advies voor de inrichting van de groene ruimte. Dat krijgen ze allemaal gratis. Ongelooflijk. Onze provincie, u, via de budgettering, bepaalt en betaalt dat. Dat is dus zeer belangrijk, ook in de zin van onroerend erfgoed, landschapszorg, klein bouwkundig erfgoed, enzovoort. Ik sla dit allemaal over. De aangesloten gemeenten kunnen gebruikmaken van het netwerk dat het regionaal landschap is en daardoor efficiënt in contact komen met alle betrokken actoren. Zij kunnen dus ook afgevaardigden hebben in het bestuur. Onder gebiedsdekkende regionale landschap wordt concreet verstaan dat op termijn alle gemeenten de mogelijkheid hebben om van de basisdiensten gebruik te maken. Het is aan hen om dat te doen. Niet-aangesloten gemeenten worden aangespoord om zich aan te sluiten mits een kleine gemeentelijke bijdrage. We kunnen ze niet verplichten. Op de begroting van 2017 van de provincie is voor een cofinanciering van deze voortschrijdende gebiedsuitbreiding een extra 30.000 euro voorzien, naast datgeen al voorzien was. Meer kunnen we niet doen en meer hebben we ook niet nodig. Wij zien hoe mondjesmaat bepaalde gemeenten in het noorden en in het zuiden van onze provincie daarop intekenen. We kunnen ze niet dwingen. Wij zijn democraten. Iedereen is vrij om te doen. In het kader van de nieuwe provinciale bevoegdheden wat betreft erkenning van de evaluatie en subsidiëring van de regionale landschappen wordt momenteel door onze coördinatoren dus volop gewerkt om die landschappen uit te breiden, om gebiedsgericht te werken en sterkere samenwerking te doen voor effectiviteit en realisering van gemeenschappelijke efficiëntie-winst. Ik wil dan ook op de vraag die in dezelfde orde is van collega Peleman namens mevrouw Goedele De Cock zeggen: de toetreding tot het regionaal landschap is vrij. De gemeenten zijn daartoe aangezocht. Elf hebben dat gedaan. Een aantal heeft dat niet gedaan, vooral in het noorden en in het zuiden. Ik kan er niets over zeggen. Ze worden geïnformeerd. Ze krijgen alle mogelijke basisinformatie. Wij vragen dat ze dat zullen doen. U spreekt over de oprichting van een vierde regionaal landschap, moet ik daar even over denken. Met alles erop en eraan betreft dat 450.000 euro. Ik zeg wel: 450.000 euro. Eigenlijk moet dat dan in een repartitie over de drie andere regionale landschappen verdeeld worden. Die zijn daar niet happig op. Dat is een nieuwe organisatie, locatie, met beleidsmedewerkers enzovoorts allemaal. Ten dele sluit die maar aan bij de bestaande landschappen. Ik geef daar geen commentaar op, maar ik kan dat begrijpen. In elk geval is, ik

DEBATTEN

herhaal het maar even, in de provincie 30.000 euro voorzien voor een verdere bijkomende uitwerking. Een derde aspect uit uw vraagstelling betreft vermoedelijk de intergemeentelijke onroerend erfgoeddiensten, de IOED, die in Vlaanderen gaat over 85.000 euro ondersteuning na erkenning voor drie jaar. Wat daarna moet gebeuren, is natuurlijk heel moeilijk om in onze budgettering op te nemen. Zoals mijnheer Peleman zegt, is het natuurlijk altijd de vraag wat er daarna zal gebeuren. Vlaanderen heeft een beetje de gewoonte vooral projecten te creëren, ze betoelagen en ze nadien over te laten aan diegenen die het uitvoeren. De gedeputeerde voor financiën heeft daar terecht bepaalde vragen over. Goed, ik wil nog zeggen dat wij dus ons landschap willen uitbreiden, onroerende erfgoedprojecten willen uitvoeren. Dat is geen probleem. We zijn daarover met de VVP in onderhandeling. Er zijn reeds vele vragen van de overheid om dat bijkomend te subsidiëren. De gemeenten stellen zich daar inderdaad ook vragen bij. Dan treed ik de heer Peleman bij: de duurzaamheid van het samenwerkingsverband op langere termijn is een probleem dat via de VVSG zou moeten opgelost worden. Wanneer dat daar opgelost is, kunnen wij ook als provincie er verder op inhaken om dat duurzaam verder uit te bouwen. Dank u.

Mevrouw de voorzitter

Goed. Mijnheer de gedeputeerde, ik dank u bij deze. Mijnheer Peleman, u vraagt het woord?

De heer Peleman

Voor alle duidelijkheid: dank u wel dat u mij persoonlijk heeft aangesproken, gedeputeerde Dauwe. Maar u hoorde mij, maar u luisterde naar Goedele.

Mevrouw de voorzitter

Goed. Bij dezen. Mijnheer gedeputeerde Dauwe, ik dank u voor uw tussenkomsten, alsook de heer eerste gedeputeerde en de heer gedeputeerde Hertog, mevrouw Bruggeman en mijnheer Versnick. Ik dank ook alle provincieraadsleden en degenen die nu tot acht uur eveneens zijn gebleven. Jullie enthousiasme was aanstekelijk deze namiddag. In al uw terreinen van wilde zwanen tot bijen tot pony's: wij hebben het allemaal gehoord. Bij dezen kan ik jullie nog zeggen dat wij opnieuw vergaderen op dinsdag 29 november. Jullie krijgen nog een broodje voor jullie naar huis gaan en ik sluit dan ook deze raad af. Ik dank u.
[applaus]